

Nr (34) 2024/2025

Cena 9,80 zł (w tym 8% VAT)

rynek inwestycji

MAGAZYN BIZNESOWO-GOSPODARCZY

Michał Kolczyński

kwalifikowany doradca
restrukturyzacyjny,
partner zarządzający
w Kancelarii Prawnej
Kolczyński i Partnerzy

**Przedsiębiorco,
nie czekaj,
aż kłopoty
miną same**

Beata Drzazga, przedsiębiorca

**Jak przygotować się
na nowe europejskie trendy?**

Masarnia Ubojnia „ZEMAT”

Jakość

Innowacyjność

Smak

Jesteśmy laureatem Złotego Pucharu w konkursie
„Produkty Najwyższej Jakości w Przemysle Mięsnym” 2024

Zapraszamy do kontaktu:
www.facebook.com/zmzemat

ul. Łąkowa 1, Wołyń

tel. 83 353 01 92

zamowienia@zmzemat.pl

Z-HOTEL

BUSINESS & SPA

NOWE POWIERZCHNIE BIZNESOWE

WWW.Z-HOTEL.COM

SALON EKSPOZYCYJNY

Trudno kupować schody z katalogu. Jeśli chcemy zobaczyć, czy wygodnie się po nich chodzi, wybierzmy się do salonu firmy MARCHEWKA, gdzie zaprezentowanych jest ich aż pięć modeli w różnych stylach. Wybierzemy też podłogę do domu – do dyspozycji mamy próbki desek, więc łatwo porównamy kolory.

Marchewka.
SCHODY · PODŁOGI · WNĘTRZA

Ponadto w salonie zobaczymy elementy wykończenia wnętrz, takie jak belki, stoły, obudowy i meble. Zainteresowani mogą wybrać się również na zwiedzanie fabryki albo podziwiać 200-letnie drzewko oliwne, które ozdobi salon.

Marchewka.

SCHODY • PODŁOGI • WNĘTRZA

W salonie zobaczymy, jak elegancko połączyć kamień i drewno bez używania korka.
Przekonamy się również, jak sprawdza się podgrzewana drewniana podłoga.
Firma opatentowała specjalny system jej montażu.
Kolejną propozycją są drzwi zamontowane na łukowatej ścianie.

Ul. Ogrodowa 13, 55-311 Piotrowice
www.marchewka.pl

ARCHE

HOTELE

Podróżujesz służbowo? A może poszukujesz miejsca na zorganizowanie oryginalnego eventu?

Wybierz Kolekcję

Polskich Hoteli Arche

hotele | zamki | pałace | siedziska

MICE

Salon konferencyjne - największa przestrzeń 4300 m²

Inwestuj w Systemie Arche®
i ratuj z nami polskie zabytki

Zostań właścicielem pokoju hotelowego i ciesz się bezobstugową inwestycją!

cds@arche.pl

+48 575 03 70 70

hotelearche.pl

sprzedaz@arche.pl

+48 500 068 069

deweloper.arche.pl

Katarzyna Duber-Stachurska,
prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości str. 8

Jerzy Małachowski,
dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju str. 74

GOSPODARKA 8

Prognozy dla polskiej przedsiębiorczości są korzystne

Trendy wieloletnie są dla polskiej przedsiębiorczości bardzo korzystne. Od 2004 r. mamy do czynienia z prawie trzykrotnym wzrostem wynagrodzeń oraz ponadtrzykrotnym wzrostem przychodów, produkcji i wartości dodanej w przedsiębiorstwach. Jednak jeśli spróbujemy na te dane popatrzeć w skali europejskiej, widać, że jeszcze jest sporo do zrobienia. Polska firma statystycznie generuje połowę obrotów średniej unijnej

8

B+R/NOWE TECHNOLOGIE 74

Synergia nauki i biznesu jest niezbędna dla rozwoju innowacji

Bez załączka prototypu, a zatem bez pierwotnej koncepcji, będącej domeną środowiska naukowego, trudno o finalne wdrożenie. Z drugiej strony najdoskonalsze pomysły nieprzefiltrowane przez możliwości absorpcyjne rynku pozostaną w szufladach uczelnianych szaf

74

AI opanowuje strefę publiczną

Administracja publiczna w Polsce wykazuje coraz większą otwartość na innowacje. Jednak gotowość do ich wdrażania jest większa

Sylwia Stefaniak,
ekspertka Ministerstwa Cyfryzacji ds. sztucznej inteligencji str. 84

w administracji centralnej, gdzie dostęp do zasobów finansowych i technologicznych jest lepszy

84

POLSKA SAMORZĄDOWA 94

Przywrócić swobodę samorządom

Co powinno się zmienić w modelu zarządzania JST? Tu nie będą oryginalni, ponieważ mówi to również wielu samorządowców – należy zwiększać swobodę samorządu terytorialnego w działaniu. Przez wiele lat liczne regulacje, ustawy w pewnym stopniu coś narzucają lub „wiążą ręce” samorządom

94

Z nadzieją czekamy na zastrzyk środków unijnych

Wciąż czekamy na konkretne konkursy w ramach planowanych programów. Wierzymy, że nowe rozdanie środków unijnych będzie stanowić istotny zastrzyk wpływający na rozwój jednostek samorządowych w Polsce. Warto jednak podkreślić, że korzystanie z funduszy unijnych wymaga odpowiedniego przygotowania projektów, spełnienia określonych warunków oraz współfinansowania ze strony samorządów. Dofinansowanie ze środków unijnych może znacząco wspomóc rozwój powiatów, przy czym kluczowe jest skuteczne zarządzanie i realizacja projektów. Na to jesteśmy przygotowani

98

Andrzej Płonka,
prezes zarządu Związku Powiatów Polskich str. 98

Wydawca:

MaxMedia Mariusz Gryżewski
01-932 Warszawa, ul. Estrady 67
wydawnictwo@maxmedia.org.pl

Adres redakcji:

Encyklopedyczna 2a lok. 3,
01-990 Warszawa
tel. 22 245 30 40, 601 359 696
www.rynekinwestycji.pl

Redaguje kolegium:

Mariusz Gryżewski (redaktor naczelny)
m.gryzewski@maxmedia.org.pl
Jarosław Adkowski
Piotr Danilczuk
Sławomir Gmaj
Cezary Głogowski
Leszek Jasiński
Elżbieta Łągowska
Barbara Michorowska

Piotr Nowacki

Wojciech Ostrowski
Małgorzata Szerfer-Niechaj
Zbigniew Wawrzakowicz

Projekt i skład:

MaxMedia (Daniel Kuciński)

Numer oddano do druku:
23.08.2024 r.

Za treść ogłoszeń redakcja ponosi odpowiedzialność w granicach wskazanych w ust. 2 art. 42 ustawy Prawo prasowe. Publikowane zdjęcia i materiały są własnością redakcji oraz prezentowanych firm i instytucji.

Przedruk tylko za zgodą wydawcy.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów.

Prognozy dla polskiej przedsiębiorczości są korzystne

Trendy wieloletnie są dla polskiej przedsiębiorczości bardzo korzystne. Od 2004 r. mamy do czynienia z prawie trzykrotnym wzrostem wynagrodzeń oraz ponadtrzykrotnym wzrostem przychodów, produkcji i wartości dodanej w przedsiębiorstwach. Jednak jeśli spróbujemy na te dane popatrzeć w skali europejskiej, widać, że jeszcze jest sporo do zrobienia. Polska firma statystycznie generuje połowę obrotów średniej unijnej – mówi Katarzyna Duber-Stachurska, prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Fot. PARP

Jak ocenia pani stan polskiej przedsiębiorczości i warunki do jej rozwoju?

– Najnowszy „Raport o stanie sektora MŚP w Polsce 2024”, którego PARP jest autorem, pokazuje, że 20 lat naszego kraju w strukturach unijnych przyniosło nam wymierne korzyści. Ten potencjał dostrzegają również ekonomiści Międzynarodowego Funduszu Walutowego, którzy spodziewają się, że wzrost PKB Polski przyspieszy do 3,1 proc. w 2024 r. i 3,5 proc. w 2025 r. Również Bank Światowy podniósł prognozę wzrostu gospodarczego Polski na

2024 r. o 0,4 p.p. – do 3 proc. Nie mam wątpliwości, że taka ocena możliwości naszego kraju za granicą jest efektem wysiłku polskich przedsiębiorców.

Jednocześnie obserwujemy, że trendy wieloletnie są dla polskiej przedsiębiorczości bardzo korzystne. W Polsce działa 2,3 mln firm, które zatrudniają 10,3 mln ludzi. Od 2004 r. mamy do czynienia z prawie trzykrotnym wzrostem wynagrodzeń oraz ponad trzykrotnym wzrostem przychodów, produkcji i wartości dodanej w przedsiębiorstwach. Jednak jeśli spróbujemy na te dane popatrzeć w skali europejskiej, widać, że jeszcze jest sporo do zrobienia. Polska firma statystycznie generuje połowę obrotów średniej unijnej. Rynek od lat jest zdominowany przez działających na małą skalę przedsiębiorców, i to właśnie mikroprzedsiębiorstwa, ze względu na swoją liczebność, mają najwyższy wkład w tworzenie PKB, generując 28 proc. Czy możemy na tej grupie firm opierać polską gospodarkę? I tak, i nie. Na pewno bardzo trudno jest jedno- i kilkuosobowym podmiotom zbudować kapitał – ludzki, finansowy, infrastrukturalny, by popchnąć firmę na nowe tory rozwoju. Widzimy to we wskaźnikach innowacyjności. W mikroprzedsiębiorstwach taką działalność podejmuje kilka procent podmiotów, a w małych – 30 proc.

Mniej optymistyczne są plany biznesowe Polaków, gdzie zaledwie 2,6 proc. z nas zamierza założyć firmę w ciągu najbliższych 3 lat. Niestety ta skłonność spada systematycznie od 2017 r. Co prawda nie przekłada się to wprost na dane dotyczące liczby firm, prezentowane przez GUS, bo sektor niemal rokrocznie notuje wzrost liczby firm, ale jak wynika z badania Global Entrepreneurship Monitor, firm nie będzie znacząco przybywać. To wiele mówi o rosnącej skali obaw przed prowadzeniem działalności. Jedną z symptomatycznych cech postaw przedsiębiorczych w Polsce jest strach przed niepowodzeniem. Nawet wśród osób dostrzegających szanse biznesowe porażki obawia się 52 proc. z nich.

Dlatego jednym z filarów działalności PARP jest wsparcie najkrócej działających firm i tych dopiero planujących swój biznes. Na ten cel Agencja do 2027 r. przeznaczy prawie 830 mln zł dofinansowań z programów FENG (Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki – przyp. red.) i Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW – przyp. red.), które cieszą się dużym za-

interesowaniem wśród młodych przedsiębiorców. Są to: „Platformy startowe dla nowych pomysłów”, czyli oferta jednostek proponujących darmowe, kompleksowe programy wsparcia od momentu rejestracji spółki. Platformy działają na terenie województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego oraz mazowieckiego, z wyjątkiem Warszawy i przyległych powiatów. Po wyjściu z platformy firma może ubiegać się o dalszy rozwój i dofinansowanie w kwocie 600 tys. zł. Z kolei w ramach narzędzia „Startup Booster Poland – Smart Up” startup może otrzymać nawet 400 tys. zł dofinansowania na rozwijanie produktów. Naszymi doświadczeniami w zakresie projektowania instrumentów staramy się też dzielić z innymi instytucjami publicznymi.

Czy innowacyjność, będąca jednym z filarów nowoczesnej gospodarki, jest mocną stroną polskiego biznesu?

– Polskim przedsiębiorcom nie można odmówić, że nadrabiają zaległości w tym obszarze w imponującym tempie. Według Eurostatu w 2012 r. statystycznie co druga firma w Unii Europejskiej była aktywna innowacyjnie, a do 2020 r. wskaźnik ten wzrósł do 53 proc. Tymczasem w Polsce w 2012 r. takich firm było 23 proc., a w 2020 r. – 35 proc. Uważam, że wzrost o 12 p.p. to naprawdę dobry wynik. Udział innowatorów w populacji firm w Polsce rósł przez te lata szybciej niż średnio w UE. Teraz co trzecia firma w naszym kraju jest aktywna innowacyjnie. Ten szybki wzrost następuje pomimo relatywnie gorszej struktury firm, bo na tle UE w naszym kraju jest niedobór małych firm – 3,5 proc. vs. 5 proc. w UE – i bardzo liczny sektor podmiotów mikro – 96 proc. vs. 94 proc. w UE. Ta przewaga mikrofirm, które nie są objęte publiczną statystyką dotyczącą innowacyjności, może stereotypowo rzutować na przekonanie, że polskie firmy nie są innowacyjne. Dane jednak wskazują, że innowacyjnych przedsiębiorstw znacząco przybywa i będzie przybywać, ponieważ to konkurencyjność oparta na innowacjach staje się domeną coraz większej liczby podmiotów gospodarczych.

Firmy nie ustają też w inwestycjach w innowacje. Od czasu wejścia Polski do Unii PARP rozdysponowała na rozwój innowacji i działania badawczo-rozwojowe ponad 19 mld zł. W 2022 r. nakłady przedsiębiorstw na działalność innowacyjną wyniosły 55,7 mld zł. Przedsiębiorstwa przemysłowe przeznaczy-

ły na ten cel o 37 proc. więcej, a usługowe o 33 proc. więcej niż w 2021 r. Jestem przekonana, że te dane stanowią dobry prognostyk na przyszłość.

Co najbardziej hamuje innowacyjne projekty? Czy zawsze jest to niedostateczny kapitał?

– Hamulce innowacyjności w Polsce są złożone i obejmują wiele aspektów. Choć brak kapitału jest istotnym czynnikiem, nie jest jedynym, który wpływa na rozwój innowacyjnych przedsięwzięć. W Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości dostrzegamy kilka kluczowych wyzwań. Po pierwsze, istnieje potrzeba zwiększenia współpracy między sektorem nauki a biznesem. Mimo że mamy świetnie wykształconych naukowców i innowatorów, często brakuje mechanizmów efektywnej komercjalizacji wyników badań oraz transferu technologii do przemysłu.

Wsparcie w tym zakresie jest kluczowe dla skutecznego wprowadzania innowacji na rynek, dlatego inicjujemy takie programy, jak „Bony na innowacje dla MŚP”, „Badania na rynek” czy obecnie „Ścieżka SMART”, które łączą potencjał naukowy z potrzebami przedsiębiorców. Po drugie często widzimy niedobór odpowiednich kompetencji wśród przedsiębiorców i pracowników firm. Edukacja w zakresie zarządzania innowacjami, nowoczesnych technologii czy cyfryzacji jest kluczowa dla powodzenia prorozwojowych przedsięwzięć. Dlatego organizujemy szkolenia, warsztaty i programy rozwoju kompetencji, które mają podnieść poziom wiedzy i umiejętności. Obecnie dostępne nabory w ramach Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego (FERS – przyp. red.) obejmują wsparcie szkoleniowo-doradcze z zakresu GOZ i wsparcie firm w okresowych trudnościach. Dostępne są także kursy w Akademii HR, kierowane m.in. do kadry HR i menedżerów, związane ze zmianami demograficznymi i zmianami zachodzącymi na rynku pracy. Dodatkowo podmioty świadczące usługi rozwojowe w Bazie Usług Rozwojowych mogą otrzymać dofinansowanie na zakup licencji i szkoleń niezbędnych do wprowadzenia nowych usług.

Istnieją także wyzwania związane z regulacjami i biurokracją, które mogą opóźniać procesy innowacyjne. Złożoność procedur może zniechęcać przedsiębiorców do inwestowania w nowe technologie i rozwijania innowacyjnych produktów z wykorzystaniem wsparcia ze środków publicznych. Mamy tego

➔ świadomość i będziemy starali się usprawnić te procesy. Oczywiście dostęp do kapitału finansowego nadal jest kluczowy, dlatego oferujemy różnorodne programy wsparcia. Tylko w perspektywie 2021–2027 mamy ponad 19 mld zł na wzmocnienie i rozwój nowych przedsięwzięć, m.in. dla firm, ośrodków innowacji i samorządów. Jednak równie istotne jest budowanie kultury innowacji i przedsiębiorczości, co staramy się promować poprzez różne inicjatywy, konkursy oraz nagrody dla najbardziej innowacyjnych firm. Warto wymienić jeden z nich – „Polski Produkt Przyszłości”, którego 25 edycji pozwoliło wyłonić ponad 200 najbardziej obiecujących projektów, mających szansę na zaistnienie zarówno na krajowym, jak i globalnym rynku.

Jakie instytucje i narzędzia wsparcia finansowego są dziś najbardziej przyjazne dla przedsiębiorców, zwłaszcza małych i średnich?

– Programy wsparcia przedsiębiorstw, realizowane przez poszczególne instytucje publiczne, są względem

zowej. Tak powstało wiele naszych programów, które po etapie pilotaży na stałe weszły do oferty PARP. Mowa m.in. o programach wsparcia w zakresie designu, rozwoju działalności zagranicznej, cyfryzacji oraz robotyzacji, przemysłu 4.0 czy szkoleń i doradztwa. W PARP dofinansowanie można otrzymać w szerokim zakresie na rozpoczęcie biznesu (wspomniama już oferta dla startupów) oraz na jego rozwinięcie – dla przedsiębiorstw planujących wprowadzanie na rynek innowacji przy wykorzystaniu prac badawczych. Środki unijne przeznaczone są także dla firm pragnących zdobywać nowe rynki, wprowadzać cyfrowe rozwiązania, automatyzować produkcję. Tym, którzy chcą rozwijać swoje produkty i usługi, żeby konkurować na rynku, oferujemy pomoc przy wykorzystaniu procesów wzorniczych z udziałem projektantów.

Inna sprawa, że firmy nie rozwijałyby się bez stawiania na pracowników i ich kompetencje, dlatego jeden z programów FERS daje wachlarz możliwości

222 mln zł. Z roku na rok nabory są bardziej ukierunkowane, selektywne. To nie jest tak, że przedsiębiorca, który ma pomysł na jakąkolwiek inwestycję, wpisuje się w założenia konkursu. Dofinansowanie otrzymują jedynie bardzo innowacyjne projekty.

Realizacja inwestycji i projektów badawczych jest również ściśle skorelowana z otoczeniem podatkowym. Myślę, że na tym polu w Polsce też wykonano pewne kroki naprzód. Trzeba wspomnieć choćby o ulgach podatkowych, które są szansą na pobudzenie gospodarki w zakresie działalności innowacyjnej czy B+R. Od 2022 r. każda firma może odliczyć też do 200 proc. kosztów kwalifikowanych wyodrębnionych w swojej ewidencji. Jest też ulga na prototyp – to nowy instrument skierowany do podatników opracowujących nowy produkt w ramach działalności B+R. Pozwoli on taniej wytworzyć prototyp, a następnie wdrożyć wynalazek do produkcji. Ulga umożliwi odliczenie od podstawy opodatkowania dodatkowych 30 proc. kosztów związanych z produkcją próbną nowego produktu oraz wprowadzeniem nowego produktu na rynek. Takich korzystnych podatkowo rozwiązań jest więcej.

Czy w Polsce istnieją odpowiednie warunki do powstawania nowych firm?

– Według danych GUS-u ponad 2/3 firm powstałych w 2018 r. i nadal działających w 2023 r. nie napotkała żadnych trudności w prowadzeniu działalności. Ponad 1/5 wskazała na trudności popytowe i podażowe, a blisko co 15. firma – na trudności podażowe, takie jak wysokie obciążenia na rzecz budżetu państwa, wysokie pozapłacowe koszty pracy oraz niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne. Jedynie 1,2 proc. przedsiębiorstw zgłaszało wyłącznie trudności popytowe, np. niewystarczające środki klientów i zbyt dużą konkurencję na rynku.

Jak wynika z badania przedsiębiorczości Global Entrepreneurship Monitor Polska 2023 PARP, Polacy są znacznie bardziej ostrożni w myśleniu o przedsiębiorczości jako sposobie na życie i zarobkowanie niż kiedykolwiek wcześniej. W 2022 r. po raz pierwszy w 12-letniej historii prowadzenia badań GEM w Polsce mniej niż połowa Polaków – dokładnie 42 proc. – podzielała pogląd, że w naszym kraju prowadzenie własnej firmy jest dobrym sposobem na zrobienie kariery. Dla porównania w 2021 r. było to 55 proc., a w 2019 r. – 78 proc. Jednocześnie aż

Tylko w perspektywie 2021–2027 mamy ponad 19 mld zł na wzmocnienie i rozwój nowych przedsięwzięć, m.in. dla firm, ośrodków innowacji i samorządów.

siebie komplementarne, adresowane do różnych grup przedsiębiorców i nastawione na różne cele. Trudno je porównywać i mierzyć ich efektywność tymi samymi wskaźnikami. Inne są bowiem potrzeby i możliwości startupów i firm o ugruntowanej pozycji na rynku, inaczej muszą być zaprojektowane programy wsparcia przedsiębiorców w takich obszarach, jak wzrost kompetencji, wprowadzanie innowacji czy wdrożenie działań związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym.

Z punktu widzenia działań realizowanych przez PARP ważne jest, aby nasze programy były maksymalnie dostosowane do potrzeb i wyzwań, przed jakimi stoją przedsiębiorcy. Staramy się je jak najlepiej poznać, m.in. poprzez badania rynku oraz ewaluacje istniejących działań. Nasze procesy projektowe oparte są na warsztatach z przedsiębiorcami, ekspertami w danej dziedzinie i naukowcami. Wielokrotnie testujemy i poprawiamy prototypy, a następnie wdrażamy je w formie pilota-

szkoleń i doradztwa. Wreszcie część oferty PARP kierujemy do samorządów w zakresie rozwoju komunikacji miejskiej, dróg czy ośrodków innowacji wspierających przedsiębiorstwa.

Jakie wsparcie oferuje PARP w zakresie inwestycji i projektów badawczych?

– Naszym flagowym instrumentem w tym zakresie jest konkurs „Ścieżka SMART” z Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. Jego celem jest rozwijanie zdolności badawczych i innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez realizację prac B+R, wdrożenie innowacji w powiązaniu z dostosowaniem działalności przedsiębiorstw do wyzwań wskazanych w Europejskim Zielonym Ładzie oraz łączących się z cyfryzacją, rozwojem infrastruktury badawczej, internacjonalizacją działalności, a także wzrostem kompetencji kadr. Obecnie prowadzimy dwa równoległe nabory: dla pojedynczych MŚP z budżetem 2,1 mld zł oraz nabór realizowany z myślą o projektach na rzecz dostępności z budżetem

XXXII FORUM EKONOMICZNE

KARPACZ 3-5 WRZEŚNIA 2024

Czas nowych liderów:
razem kształtując przyszłość

DOŁĄCZ DO NAS

 forum-ekonomiczne.pl

79 proc. Polaków uważało, że założenie firmy w naszym kraju jest proste – to wzrost o 15 p.p. względem 2021 r., co jest wynikiem wyższym niż średnia dla Europy, wynosząca 52 proc.

Jakiej wiedzy najbardziej brakuje dziś krajowym przedsiębiorcom, aby z sukcesem rozwijali konkurencyjne marki, rozpoznawalne w Polsce i za granicą?

– Firmy z sektora MŚP mają duże problemy z ekspansją zagraniczną, jedynie niewielka ich część wkracza na międzynarodowe rynki. Menedżerom brakuje wiedzy i środków do uruchomienia działalności eksportowej. Podkreślę, że proces umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw w dużej mierze zależy od sytuacji gospodarczej w UE. Według naszego „Raportu o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2024” 113,9 tys. firm w Polsce sprzedaje wyroby za granicę, a 19,9 tys. – usługi.

Od 1 stycznia 2008 r. wsparciem dla firm jest sieć Enterprise Europe Network, która oferuje kompleksowe usługi, aby firmy z sektora MŚP mogły w pełni rozwijać swój potencjał i zdolności innowacyjne. Świadczy ona przede wszystkim usługi informacyjne, szkoleniowe, doradcze w zakresie wychodzenia na zagraniczne rynki oraz oferuje pomoc w znajdowaniu partnerów biznesowych i technologicznych. Skoro już wspominałam o nawiązywaniu międzynarodowej współpracy, warto wspomnieć, że w przyszłym roku w Japonii odbędzie się Wystawa Światowa EXPO 2025. To niebawoma okazja, by zaprezentować światu swój produkt. PARP dąży do wzmocnienia potencjału eksportowego przedsiębiorców MŚP na rynkach międzynarodowych – to główny cel naboru „Promocja marki innowacyjnych MŚP”, który trwa do 26 września. Chcemy zwiększyć widoczność polskich marek na arenie międzynarodowej oraz wesprzeć ich rozwój poprzez nawiązywanie nowych kontaktów handlowych. W październiku br. rozpoczniemy także kolejną edycję naboru „Promocja marki innowacyjnych MŚP” dla firm planujących ekspansję i działających w konkretnych branżach.

Jakie trendy są dziś najbardziej widoczne na polskim rynku pracy? Co niepokoi, a co napawa optymizmem?

– Polski rynek pracy kształtują interakcje czterech megatrendów: postępu technologicznego, zrównoważonego rozwoju, zmian demograficznych oraz globalizacji. Na podstawie raportu „Trendy, wyzwania i rekomendacje

dla rynku pracy na podstawie badań BKL” można stwierdzić, że zmienność i wynikająca z niej niepewność w gospodarce kreują wyzwania dotyczące elastyczności reakcji przedsiębiorstw, budowania przez nie odpowiedniej polityki kadrowej, szczególnie w zakresie kształtowania odpowiedniej struktury kompetencji i zarządzania personelem, oraz aktywności innowacyjnej. Nie można pominąć aspektu różnorodności zasobów pracy. Zjawisko to stawia nas przed pytaniami dotyczącymi zwłaszcza mechanizmów wpływających na nierówności wynagrodzeń i procesy integracyjne.

Niepokojące jest, iż przedsiębiorcy w Polsce nie intensyfikują działań w zakresie dopasowania i rozwijania kom-

petencji pracowników. Niskie odsetki firm prowadzących systematyczną ocenę kompetencji swojej kadry, a zarazem wysokie odsetki pracodawców przekonanych o zadowalającym poziomie kompetencji rozwoju pracowników wskazują na brak strategicznego zorientowania przedsiębiorców na zagadnienia związane z rozwojem kompetencji. Optylizmem napawa natomiast wzrost liczby firm, które planują swoje działania w okresie dłuższym niż 3 miesiące.

– Transformacja cyfrowa i energetyczna oraz zrównoważony rozwój stanowią kluczowe wyzwania dla Polski i całej Europy. W PARP postrzegamy je jako źródło potencjalnych szans rozwojowych dla naszej gospodarki. Koncentrujemy się na wspieraniu przedsiębiorstw w adaptacji nowoczesnych technologii, proponując różne inicjatywy – od programów finansowych wspie-

rających inwestycje w cyfryzację przedsiębiorstw po projekty edukacyjne z zakresu sztucznej inteligencji i analizy danych. Dostarczają one przedsiębiorcom – pośrednio lub bezpośrednio – narzędzia do efektywnego wykorzystania technologii informatycznych w ich działalności. Część z nich jest już zakończona, zaś zebrane doświadczenia będą podstawą do przygotowania nowych konkursów.

W obszarze transformacji energetycznej nasze działania koncentrują się na wspieraniu innowacyjnych rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną oraz na promowaniu odnawialnych źródeł energii. Programy dotacyjne i wsparcie doradcze pomagają przedsiębiorstwom w modernizacji in-

Według Eurostatu w 2012 r. statystycznie co druga firma w Unii Europejskiej była aktywna innowacyjnie, a do 2020 r. wskaźnik ten wzrósł do 53 proc. Tymczasem w Polsce w 2012 r. takich firm było 23 proc., a w 2020 r. – 35 proc. Uważam, że wzrost o 12 p.p. to naprawdę dobry wynik. Udział innowatorów w populacji firm w Polsce rósł przez te lata szybciej niż średnio w UE.

frastruktury energetycznej i redukcji emisji CO₂. Chcemy, aby polskie firmy nie tylko dostosowały się do wymogów ekologicznych, lecz także stały się liderami w zakresie technologii proekologicznych.

Czy fundusze europejskie dobrze służą polskim przedsiębiorcom i są wykorzystywane w sposób przemyślany, z korzyścią dla gospodarki?

– Fundusze europejskie odgrywają niezwykle istotną rolę w rozwoju polskich przedsiębiorstw i całej gospodarki. Należy podkreślić ich imponujący wpływ na PKB – szacujemy, że do 2033 r. wartość dodatkowego PKB Polski wzrośnie z tego tytułu o ok. 73 mld zł. Ale fundusze europejskie przyczyniają się również do poprawy produktywności, wymuszają i promują nowe standardy, w tym dotyczące zrównoważonego rozwoju. W efekcie gospodarka osiąga wyższy poziom, co widać we wzroście zatrudnienia, wydajności i wyższych zarobkach.

– Fundusze europejskie odgrywają niezwykle istotną rolę w rozwoju polskich przedsiębiorstw i całej gospodarki. Należy podkreślić ich imponujący wpływ na PKB – szacujemy, że do 2033 r. wartość dodatkowego PKB Polski wzrośnie z tego tytułu o ok. 73 mld zł. Ale fundusze europejskie przyczyniają się również do poprawy produktywności, wymuszają i promują nowe standardy, w tym dotyczące zrównoważonego rozwoju. W efekcie gospodarka osiąga wyższy poziom, co widać we wzroście zatrudnienia, wydajności i wyższych zarobkach.

Rozmawiała
Małgorzata Szerfer-Niechaj

NAJWIĘKSZA W POLSCE HUTA SZKŁA RĘCZNIE FORMOWANEGO

Jeżeli szukasz:

- szkła dekoracyjnego (wazony, kielichy dekoracyjne, świeczniki),
- szkła stołowego (np. kieliszki, dzbanki, salatory),
jesteś we właściwym miejscu!

Współpracując z nami, możesz korzystać z tysięcy naszych projektów lub zlecić nam realizację własnego pomysłu. Możesz przy tym liczyć na naszą radę i techniczne wsparcie.

Huta Szkła
Gospodarczego
Tadeusz Wrześniak Sp. z o.o.

Ładna 30A, 33-156 Skrzyszów
Tel.: 14 674 85 20, 14 626 96 96,
14 674 57 52

Fax: 14 674 51 60
e-mail: office@glassworks.pl
www.glassworks.pl

 Wrześniak
GLASSWORKS

Przedsiębiorco, nie czekaj, aż kłopoty miną same

W samym prowadzeniu działalności doradzałbym „roztropną odwagę”. Bez odwagi nic byśmy nie osiągnęli, ale nie możemy działać spontanicznie, bez namysłu i analizy, nie patrząc na koszty, swoje realne możliwości, uwarunkowania rynkowe, konkurencję itp. Jeśli jednak coś nie zadziało i przedsiębiorca stoi już twarzą w twarz z kłopotami oraz wizją upadłości, radziłbym, żeby szybko podjął właściwe decyzje, zarówno te, które mogą poprawić sytuację, jak i te, które wydają się radykalne. Granie na zwłokę nigdy nie przynosi niczego dobrego – mówi Michał Kolczyński, kwalifikowany doradca restrukturyzacyjny, partner zarządzający w Kancelarii Prawnej Kolczyński i Partnerzy.

Ostatnie lata są szczególnie trudne dla gospodarki. Jak sytuacja ekonomiczna przekłada się na położenie przedsiębiorców i statystyki w zakresie upadłości firmowych? Jak wielu przedsiębiorców decyduje się w obliczu trudności finansowych na ostateczny krok, czyli ogłoszenie upadłości?

– Niestety rok 2023 był dla gospodarki rekordowy pod tym względem – ogłoszono 403 upadłości przedsiębiorstw, przy 1764 wnioskach o taką upadłość. Bieżący rok przyniósł już 222 postanowienia. Ponadto wiele osób prowadzących jednoosobowe działalności gospodarcze decyduje się na ich zamknięcie i skorzystanie z możliwości ogłoszenia upadłości konsumenckiej, która też bije rekordy rok do roku.

Wydaje się, że upadłość to jedynie formalność. Jakie pułapki czyhają na przedsiębiorców, którzy podjęli tę decyzję, i jak mogą ich uniknąć?

– Można stwierdzić przekornie, że upadłość to już koniec kłopotów, jeśli zarząd złożył wniosek odpowiednio wcześnie. Jednocześnie doradzam stosowane się do wytycznych i pełną współpracę z syndykiem wyznaczonym do prowadzenia sprawy. To on jest odpowiedzialny za to, co dzieje się na bieżąco w postępowaniu, i najlepiej wie, jak bezproblemowo i szybko doprowadzić ten proces do końca.

Czy zdarza się, że decyzja o upadłości jest zbyt pochopna, a firmę wciąż można wyciągnąć z tarapatów?

– Faktycznie, jeśli w opinii właściciela lub zarządzających wciąż jest szansa na nowy kontrakt, dopięcie inwestycji lub kontynuowanie działalności, a to płynność finansowa lub ciężące na przedsiębiorstwie zaległości są największym problemem, wyjściem może być jedno z postępowań restrukturyzacyjnych, w tym najpopularniejsze rozwiązanie, czyli postępowanie w przedmiocie zatwierdzenia układu, przyspieszone postępowanie układowe, zwykłe postępowanie układowe lub sanacja. Zawsze powtarzam i niestrudzenie będę powtarzał – działajmy i podejmujmy decyzje, dopóki jest na to czas; nie czekajmy, aż kłopoty same miną, bo to najprawdopodobniej nigdy nie nastąpi.

Jakie rozwiązania warto rozważyć, gdy kłopoty są faktem, ale wciąż jest szansa na ratunek dla biznesu?

– Wymienione wyżej postępowania dają na pewno chwilę oddechu przedsiębiorcy i czas na przekonanie wie-

rzycieli do pomysłów na spłatę zobowiązań, ale bez wizji komornika lub egzekucji jakiegoś urzędu nad głową. Te kilka miesięcy, które zyskuje przedsiębiorca, naprawdę może zmienić sytuację, a nowe propozycje pozwolą na spokojne regulowanie piętrzącej się góry zaległości. To wszystko jest konieczne w sytuacji, gdy samodzielne przekonywanie instytucji lub kontrahentów się nie powiedzie.

Kto najczęściej decyduje się na restrukturyzację i czy rozwiązanie to zawsze przynosi efekty?

– Takie decyzje są podejmowane w każdej branży, bo kłopoty mogą pojawić się w każdej firmie. Oczywiście nie ma co się oszukiwać, że restrukturyza-

Zawsze powtarzam i niestrudzenie będę powtarzał – działajmy i podejmujmy decyzje, dopóki jest na to czas; nie czekajmy, aż kłopoty same miną, bo to najprawdopodobniej nigdy nie nastąpi.

cja jest receptą na wszystko i zawsze przyniesie efekty. Tak nie jest, bo skuteczność tego rozwiązania to składowa wielu czynników, takich jak czas podjęcia decyzji, faktyczna sytuacja finansowa firmy, wreszcie pomysły na wyjście z problemów. Jednak najważniejsza jest determinacja ludzi zaangażowanych w ratowanie przedsiębiorstwa, od właściciela przez pracowników po doradcę restrukturyzacyjnego.

Kiedy warto skorzystać z profesjonalnej pomocy i podjąć konkretne działania ratunkowe, aby nie było za późno na ochronę wypracowanego majątku?

– Właściwie już na etapie zidentyfikowania problemu lub widocznych złych perspektyw na horyzoncie. Kluczowa jest szybka decyzja, nazwanie problemu i wybór odpowiednich działań – czy to własnych, wewnętrznych, czy też konsultowanych z doradcami restrukturyzacyjnymi.

Zanim założył pan kancelarię, był pan związany z wieloma firmami. Czy te doświadczenia w środowisku biznesu dzisiaj procentują we współpracy z klientami, którzy zwracają się do pana po pomoc?

– Oczywiście. Praca w różnych środowiskach i branżach pozwoliła mi poznać je na tyle dokładnie, by zrozumieć uwarunkowania rynku oraz moż-

liwe rafa, na które mogą trafić biznesmeni. Dodatkowo kontakt, jaki utrzymuję od kilkunastu lat z grupą prawie tysiąca przedsiębiorców, reprezentujących kilkadziesiąt branż, pozwala mi stwierdzić, że niewiele może mnie zaskoczyć w kręgach biznesu, prowadzenia działalności i uwarunkowań gospodarczych.

Wydaje się, że obecne realia społeczno-gospodarcze sprzyjają sprawom, w których się pan specjalizuje. Jak widzi pan perspektywy dla polskiego rynku i środowiska przedsiębiorczości?

– Wierzę, że przedsiębiorczość jest naszą cechą narodową, podobnie jak umiejętność radzenia sobie w trudnych czasach czy dynamicznych wa-

runkach. To wystarczy, by perspektywy dla tego bardzo szerokiego rynku były obiecujące, pod warunkiem że zewnętrzne, niezależne od nas okoliczności nie przyniosą czegoś nieoczekiwanego. Reszta pozostaje w naszych rękach. A przedsiębiorcy mają do dyspozycji wiele narzędzi prawnych, które są dla nich jak koła ratunkowe.

Co doradziłby pan przedsiębiorcom, którzy martwią się o stabilność i płynność finansową, bazując na licznych sprawach, z którymi miał pan do czynienia?

– W samym prowadzeniu działalności doradzałbym „roztropną odwagę”. Bez odwagi nic byśmy nie osiągnęli, ale nie możemy działać spontanicznie, bez namysłu i analizy, nie patrząc na koszty, swoje realne możliwości, uwarunkowania rynkowe, konkurencję itp. Jeśli jednak coś nie zadziało i przedsiębiorca stoi już twarzą w twarz z kłopotami oraz wizją upadłości, radziłbym, żeby szybko podjął właściwe decyzje, zarówno te, które mogą poprawić sytuację, jak i te, które wydają się radykalne. Granie na zwłokę nigdy nie przynosi niczego dobrego.

Rozmawiała
Magdalena Szczygielska

Na sukces nigdy nie jest za późno

Osiągnięcia nie czekają na świeżo upieczonych absolwentów. Trzeba na nie zapracować. Ford, Dior, McDonald to nazwiska, które są markami samymi w sobie, ale ich sukcesy przyszły późno, w wieku 40, 50 lat. Warto dawać sobie czas i kolejne szanse, bo w biznesie wytrwałość jest jednym z kluczowych czynników budowania kariery. Trzeba jednak pamiętać, że nic nie przychodzi samo i żeby zbierać plony, trzeba dać coś od siebie – mówi Beata Drzazga, przedsiębiorca, założycielka BetaMed SA.

Czy po tylu doświadczeniach jako bizneswoman aktywna w wielu branżach czuje się pani spełniona zawodowo, czy wciąż ma pani apetyt na więcej?

– Jedno nie wyklucza drugiego. Czuję się spełniona jako kobieta biznesu, ale jestem też szczęśliwa, że dzięki swoim sukcesom mogłam zrobić wiele dobrego dla innych, udzielając się charytatywnie. To dodaje człowiekowi skrzydeł. Jednocześnie wciąż jestem głodna nowych wyzwań i mam wiele pomysłów na dalszą aktywność. Bardzo wiele osiągnęłam w biznesie, zarówno w kraju, jak i za granicą, ale cały czas mam apetyt na więcej. Mam za sobą tyle doświadczeń, że dojrzałam do tego, by dzielić się swoją wiedzą z innymi i pomagać przedsiębiorcom oraz młodym ludziom w ich drodze do sukcesu. Takie wielowymiarowe dawanie siebie innym daje radość i motywację do życia. Ilekroć zastanawiam się, co jeszcze mogę zrobić, czuję przypływ nowej energii. To bardzo ważne, by nie tracić pasji i chęci działania, nawet jeśli ma się

stabilną pozycję i wiele osiągnięć za sobą.

Na jakich polach chce się pani dziś realizować – w dobrze znanych sobie dziedzinach czy całkiem nowych obszarach?

– Stale działam w sferach biznesu, które pozwoliły mi się wybić, by wymienić BetaMed i pomoc osobom chorym, salon mody czy doświadczenia w branży beauty. To jednak już mi nie wystarcza, więc idę o krok dalej i poszukuję nowych obszarów, w których chcę się rozwijać. To chociażby nowe technologie i sztuczna inteligencja. Bardzo interesują mnie te tematy, wyznaczające przyszłość gospodarki, dlatego wspieram konferencje poświęcone tym zagadnieniom. Niedawno założyłam fundację Beata Drzazga Foundation, aby wspierać rozwój przedsiębiorczości. Chcę być dla innych mentorem, aby ułatwić im drogę do celu, doradzając, ostrzegając, dopingując w ich projektach, bo kreatywność trzeba doceniać. Chcę dzielić się swoimi doświadcze-

niami, by wiedzieli, czego mogą się spodziewać w początkach prowadzenia firmy, jak zarządzać personelem, jak organizować sobie czas, by nie zatracić się w pogoni za sukcesem.

Przedsiębiorczość jest dla młodych ludzi pociągająca, ale często też przerażająca. Chcę pomóc im ją oswoić, aby nie bali się wypłynąć na głęboką wodę. Uświadamiam im, że prowadzenie firmy to często wyboista droga pod górkę, ale przeszkody są normalne. Nie należy się ich bać, trzeba się ich spodziewać i wiedzieć, jak je pokonać. O tym trzeba głośno mówić, by nie zrażać przedsiębiorców do działania. Oprócz swojego zaangażowania w doradztwo biznesowe jestem gotowa na kolejne projekty zagraniczne, choć szczegółów jeszcze nie zdradzę.

Jak postrzega pani współczesne młode pokolenie? Czy zgodzi się pani, że widać w nim dużą obojętność?

– Wrzucając wszystkich do jednego worka, skrzywilibyśmy wielu ludzi. Na konferencjach, spotkaniach z przed-

siębiorcami poznając młodych ludzi, którzy są zdolni, żywo zainteresowani sprawami związanymi z biznesem, chcą się uczyć, mają pytania. Oczywiście mam świadomość, że to tylko część młodego pokolenia, w dodatku mniejsza, ale mimo to jest to budujące. Nie jest też niczym odkrywczym, że duża grupa młodych ludzi zatracą się w wirtualnej rzeczywistości i social mediach, tracąc gdzieś ambicje, dążenia. Ci ludzie są bardzo wygodni i roszczeniowi. Chcą mało pracować, dużo zarabiać, a przy tym nie mają szacunku do pracodawców i doświadczonych, wykwalifikowanych kolegów. Żeby było jasne – nie ma nic złego w zarabianiu dużych pieniędzy, każdy oczekuje życia na poziomie, ale trzeba też dać coś od siebie, dowieść, że za wysokim wynagrodzeniem coś stoi. W biznesie ważna jest pokora.

W tym miejscu chcę też jasno powiedzieć, że na sukces nigdy nie jest za późno. Z własnego doświadczenia wiem, że osiągnięcia nie czekają na świeżo upieczonych absolwentów. Trzeba na nie zapracować. Ford, Dior, McDonald to nazwiska, które są markami samymi w sobie, ale ich sukcesy przyszedły późno, w wieku 40, 50 lat. To pokazuje, że nie należy się łatwo poddawać. Warto dawać sobie czas i kolejne szanse, bo w biznesie wytrwałość jest jednym z kluczowych czynników budowania kariery. Trzeba jednak pamiętać, że nic nie przychodzi samo i żeby zbierać plony, trzeba dać coś od siebie.

Czy patrząc na swoją ścieżkę kariery, ma pani poczucie, że dziś byłoby łatwiej osiągnąć sukces? Młode pokolenie ma lepszy start?

– 20 lat temu przedsiębiorcom było trudniej pod wieloma względami. Wiele udogodnień, które dziś są powszechne, było wówczas poza zasięgiem. Nie było też zrozumienia ze strony państwa dla ambitnych ludzi, którzy chcą coś osiągnąć w biznesie. Dziś jest dostęp do nowych technologii i innowacyjnych narzędzi. Z drugiej strony często przeszkody są w nas samych. Jeśli komuś naprawdę na czymś zależy, znajdzie drogę, nawet w niesprzyjających okolicznościach. W każdym momencie jest jakaś nisza na rynku. Warto próbować, aby przekonać się, czy to właściwy kierunek. Jeśli okaże się, że jednak nie odnajdujemy się w naszej dziedzinie, nigdy nie jest za późno, aby zacząć od zera i wejść w inną branżę. Jestem tego najlepszym dowodem.

Cały czas podejmuję kolejne studia – myślę, że to najlepszy krok do rozwoju i znalezienia naszej drogi. Edukacja jest niezwykle ważna. Nie tylko ta bazowa, dająca nam wykształcenie. Trzeba wciąż się doszkalać, śledzić zmiany i aktualizować wiedzę. Bez tego nie ma mowy o rozwoju i konkurencyjności. Trzeba stale działać, aby wyprzedzać rynek, a systematyczna nauka jest w tym bardzo przydatna. Podobnie w firmie trzeba stale być o krok przed wymaganiami prawnymi, robiąc coś więcej dla pracowników, środowiska, otoczenia. W swoich firmach wdrażałam założenia ESG jeszcze zanim upowszechniło się to hasło.

Co jest dziś największym problemem rynku pracy? Jak radzić sobie chociażby z brakiem specjalistów?

– Rzeczywiście brak fachowców to duży problem w wielu branżach. Dlatego z tego miejsca gorąco zachęcam, żeby się kształcić – to zawsze punkt wyjścia do znalezienia atrakcyjnej pracy. Szkoły wyższe powinny stale podnosić poziom i dostosowywać programy nauczania do potrzeb rynku pracy i dostarczać firmom wykwalifikowanych pracowników. Przedsiębiorstwa powinny z kolei inwestować w kompetentnych pracowników, dając im szansę na rozwój i awans. Doceniany pracownik będzie lojalny i efektywny. Wykształconego pracownika, który się wykazuje, należy odpowiednio wynagrodzić. Mówię oczywiście o zarobkach, ale też innych formach docenienia, żeby pracownik czuł, że jego praca się liczy. To kwestia wypłaty, ale też okazywanego mu sza-

cunku. Tak powstają miejsca pracy, w których chce się być i wspólnie coś tworzyć, a to podstawa sukcesu.

Jakie trendy w gospodarce są przyszłością biznesu?

– Na pewno nowe technologie, od których nie ma odwrotu. A skoro tak, powinniśmy się na nie przygotowywać, żeby jak najbardziej na nich skorzystać. Jeśli nie dostosujemy się do tempa zmian, przegramy. Wyprzedzą nas ci, którzy sięgają po innowacje, choćby sztuczną inteligencję, i robią z nich użytek – dla funkcjonowania firmy i dla klientów.

To, co nowe, zawsze wiąże się z pewnym ryzykiem. Czy należy się go obawiać?

– Ryzyko jest nieuniknione. Nikt, kto boi się ryzyka, nie założy firmy. Trzeba umieć je określić i kontrolować. Wtedy można mieć wyjście awaryjne. W przypadku przedsiębiorcy odwaga w działaniu jest niezbędna.

Jak organizować sobie czas, żeby było miejsce na pracę, rozwój i życie prywatne?

– To daje się wypracować. Ważne, żeby umieć określić priorytety i nie stracić się w pracy. Bywają intensywne okresy, gdy trzeba bardziej poświęcić się obowiązkom, ale potem musi być czas tylko dla rodziny. Wyważenie proporcji to sztuka, ale warto ją opanować, bo biznes zawsze można zacząć od nowa, a stracone chwile z bliskimi nie wrócą.

*Rozmawiała
Małgorzata Szerfer-Niechaj*

Transakcje bezgotówkowe odpowiedzią na potrzeby konsumentów

Fot. Fundacja Polska Bezgotówkowa

Nowoczesne narzędzia płatnicze przyspieszają czas realizacji transakcji i procesów gospodarczych oraz wpływają pozytywnie na tempo przepływów finansowych. Wspierają też rozwój nowych usług, w tym e-commerce i m-commerce. Z perspektywy państwa innowacje w płatnościach obniżają koszty obrotu gospodarczego i prowadzą do zwiększenia PKB. Korzyści ze zmian są więc wielowymiarowe i mają długookresowy charakter – mówi Joanna Erdman, prezeska zarządu Fundacji Polska Bezgotówkowa.

Czy wyniki gospodarcze w kraju i sytuacja ekonomiczna Polaków sprzyjają wydatkom?

– Mamy do czynienia z umiarkowanym tempem kontynuacji ożywienia w popycie konsumpcyjnym – tak pokazują m.in. wyniki Dynamicznego Indeksu Konsumpcji za I kwartał 2024 r. Eksperti Polityki Insight prognozują również, że tempo wzrostu PKB w Polsce w tym roku będzie umiarkowane i wyniesie 3,3 proc., ale w 2025 r. przyspieszy do 4,5 proc. Przewiduje się, że w kolejnych kwartałach wydatki konsumpcyjne będą systematycznie wzrastać. Dla gospodarki to znak, że trend wzrostu w konsumpcji systematycznie się umacnia, ale nadal warunki makroekonomiczne powodują dużą niepewność. Z kolei dla przedsiębiorców może to oznaczać zwiększone obroty i napływ klientów, na których warto już teraz się przygotować, np. inwestując w rozwój działalności i nowe narzędzia oraz

usługi, które usprawnią i przyspieszą ich obsługę. Pomocne w tym obszarze będą też środki z KPO.

Do niedawna alternatywą dla gotówki były płatności kartą. Dziś możliwości jest znacznie więcej. Czy jako społeczeństwo chętnie z nich korzystamy?

– Polskie społeczeństwo jest otwarte na innowacje i lubi korzystać z nowych możliwości, jakie daje technologia. Co więcej, należymy do liderów nowoczesnych form płatności cyfrowych – jako jeden z pierwszych krajów wprowadziliśmy na szeroką skalę płatności zbliżeniowe oraz lokalny system płatności natychmiastowych. Jesteśmy też państwem, które ma infrastrukturę w 100 proc. przystosowaną do przyjmowania płatności zbliżeniowych. To efekt wielu wspólnych inwestycji sektora w tym obszarze.

W Polsce, podobnie jak na całym świecie, obserwujemy wyraźny trend przechodzenia od tradycyjnych płatności kartowych do metod mobilnych.

Ta zmiana jest napędzana przez wzrost popularności smartfonów i innowacyjnych aplikacji płatniczych, które oferują większą wygodę. Co ciekawe, Polacy są jednocześnie społeczeństwem, które ceni sobie dostęp do gotówki. Wiadać więc, że nowoczesność i tradycja mogą działać równolegle, a kolejne etapy rozwoju systemu płatności nie muszą oznaczać całkowitego porzucenia tradycyjnych form.

Czy transakcje bezgotówkowe są korzystne dla obu stron: przedsiębiorcy i konsumenta? Dlaczego wdrażanie innowacji w zakresie płatności bezgotówkowych jest tak ważne?

– Decydując się na użycie karty lub telefonu, kierujemy się przede wszystkim szybkością, wygodą oraz bezpieczeństwem transakcji. Z badań przeprowadzonych przez POLASIK Research dla Fundacji Polska Bezgotówkowa wynika, że dla 90 proc. badanych korzystanie z karty płatniczej jest wygodne lub bar-

dzo wygodne. Z kolei 95 proc. uważa je za szybkie lub bardzo szybkie, a 79 proc. za bezpieczne lub bardzo bezpieczne. Co więcej, 6 na 10 ankietowanych przyznało, że w ubiegłym roku płaciło bliżejniowo częściej niż w 2022 r. Już ponad 2/3 transakcji w sklepach oraz punktach usługowych odbywa się w sposób cyfrowy. To trend, który będzie się umacniał. Konsumentom chcą płacić szybko, bezpiecznie i w sposób niezwykle intuicyjny, dlatego coraz częściej i chętniej korzystamy z rozwiązań cyfrowych.

Stale rosnąca popularność płatności bezgotówkowych wśród Polaków to bez wątpienia także ważny sygnał dla przedsiębiorców. Dane zebrane dla Fundacji Polska Bezgotówkowa wskazują, że klienci częściej rezygnują z transakcji w punktach, w których nie ma terminala płatniczego. Aby utrzymać przewagę konkurencyjną i odpowiadać na potrzeby klienta, przedsiębiorcy muszą wyciągać wnioski i podążać za tym trendem.

Białych plam w postaci sklepów czy miejsc usługowych, gdzie nie można płacić kartą lub mobilnie, jest na mapie Polski coraz mniej, choć oczywiście wciąż zdarza się – zwłaszcza w mniejszych miejscowościach – że nie zapłacimy elektronicznie. To właśnie z myślą o takich firmach powstał Program Polska Bezgotówkowa.

Przedsiębiorcy, którzy zdecydowali się przystąpić do programu, mają możliwość bezpłatnego korzystania przez rok z terminala i aplikacji płatniczych na urządzenia mobilne. Firmy nie ponoszą też kosztów wdrożenia rozwiązania oraz obsługi transakcji do 100 tys. zł. Co ważne, po okresie testowym mogą zdecydować, czy zatrzymują terminal na określonych warunkach, czy z niego rezygnują.

Program Polska Bezgotówkowa to idealny sposób, aby sprawdzić, jak udostępnienie płatności cyfrowych wpływa na rozwój biznesu i wzrost konkurencyjności. Kluczowe korzyści dla przedsiębiorców to m.in. zatrzymanie odpływu klientów, zyskanie nowych odbiorców, szczególnie młodych ludzi, którzy najchętniej płacą elektronicznie, szybszy sposób obsługi, brak odwiecznego problemu z wydaniem reszty czy łatwiejsze rozliczenie dnia transakcyjnego. To także większa kontrola nadużyć pracowniczych. Dodatkowo brak konieczności przechowywania w kasie większych sum gotówki, a następnie przewożenia jej do banku lub do domu zapewnia większe bezpieczeń-

stwo i pozwala przedsiębiorcy oszczędzić sporo czasu.

Czy sztuczna inteligencja jest sprzymierzeńcem rozwoju rynku finansowego, w tym technologii płatniczych?

– W listopadzie 2023 r. zapytaliśmy uczestników konferencji Future of Payments o to, która technologia ich zdaniem będzie miała największy wpływ na rozwój płatności. Trzy czwarte ankietowanych przyznało, że właśnie sztuczna inteligencja. Jej rola może być kluczowa przede wszystkim w obszarze bezpieczeństwa, w tym wykrywania podej-

serv Polska, PayNow, PayU, Przelewy24, Tpay oraz Wordline. Wszystkie podmioty koncentrują prace na uruchomieniu tego rozwiązania, które wpłynie na lepsze doświadczenie klientów w płatnościach online.

Czy pod względem kompetencji, postępu cyfryzacji i zaawansowania sektora bankowego jesteście przygotowani na nadejście nowych rozwiązań?

– Polski sektor bankowy jest jednym z najbardziej innowacyjnych rynków w Europie, choć kilka obszarów zdecydowanie można by aktywniej rozwijać.

W ciągu zaledwie 10 lat nastąpiła rewolucyjna zmiana w zachowaniach konsumenckich. Prawie 80 proc. internautów robi zakupy online i płaci na odległość, coraz chętniej dokonując płatności, sięgamy po aplikacje i smartfony, podróżujemy za granicę z kartą zamiast gotówki. Prognozujemy, że wraz z rozwojem technologii i zmianą pokoleniową te zachowania z roku na rok będą się umacniać.

rzanych transakcji oraz usprawniania doświadczenia użytkownika.

Jakie trendy obserwowane na globalnym rynku lub rozwiązania będące w opracowaniu trafią na polski rynek płatniczy w bliższej i dalszej perspektywie?

– Trendem na globalnym rynku jest wdrażanie nowości, które odpowiadają na istotne potrzeby klientów, np. płatności natychmiastowe, płatności mobilne i płatności na odległość z odroczoną zapłatą. Fintechy i banki testują rozwiązania biometryczne, takie jak płatności za pomocą biometrii behawioralnej czy skanu tęczówki oka.

Dzisiejsi konsumenci cenią szybkość, wygodę i bezpieczeństwo podczas zakupów. W świecie fizycznym takie kryteria spełniają płatności zbliżeniowe. Z kolei w świecie online takim standardem dla kart może być w przyszłości usługa Click to Pay. Połączenie wielu kart w jednym wirtualnym portfelu to nie tylko błyskawiczna i wygodna obsługa płatności, tzw. one click, lecz także szybsze zakupy z poczuciem bezpieczeństwa. Pierwsze wdrożenia Click to Pay są już faktem. Pilotaż usługi po stronie akceptacji uruchomił Autopay. Do końca 2024 r. Click to Pay będzie również dostępny w takich firmach, jak Fi-

Nadal mamy do czynienia z mniejszym niż w innych krajach wykorzystaniem chmury obliczeniowej przez banki – wysokie uregulowanie sektora powoduje stopniową adopcję tych rozwiązań. Tymczasem dla neobanków czy fintechów to podstawowe środowisko działania. Drugim obszarem hamującym postęp jest niepewność regulacyjna, która nie zawsze pozwala wdrażać innowacje obciążone ryzykiem, na co mogą pozwolić sobie mniejsze instytucje płatnicze. Trzecim jest natomiast konieczność wdrażania zmian związanych z regulacjami czy potrzeba wewnętrznych zmian platform technologicznych i przechodzenia na nowe, bardziej wydajne i skalowalne systemy. Takie zmiany ograniczają zasoby IT banków, które mogłyby być źródłem nowych wdrożeń innowacyjnych produktów lub usług. Jednak konieczność zapewnienia bezpieczeństwa, zgodności i ciągłości działania jest dla sektora bankowego absolutnym priorytetem.

Kluczem do utrzymania wysokiego poziomu rozwoju i zaufania są dalsze inwestycje w rozwój innowacji i systemów bezpieczeństwa oraz współpraca wszystkich uczestników rynku płatności w obszarach, które nie stanowią pola do konkurencji.

➔ **Nowości zwykle są obarczone większym ryzykiem. Czy innowacje w zakresie płatności zawsze są bezpieczne?**

– Każda nowość technologiczna, w tym ta związana z płatnościami, wiąże się z pewnym poziomem ryzyka. Poprzez odpowiednie regulacje, rygorystyczne testowanie, edukację użytkowników oraz adaptację do nowych zagrożeń można jednak zminimalizować ryzyko i zapewnić bezpieczne korzystanie z nowych technologii płatniczych. Ostatecznie sukces innowacji w tej dziedzinie zależy od ciągłego zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron w ochronę przed potencjalnymi zagrożeniami. Co ważne, jeśli innowacja zaspokaja potrzeby danej grupy konsumentów, to z pewnością łatwiej przejdzie proces adaptacji. Warto o tym pamiętać w procesie tworzenia kolejnych rozwiązań.

Dlaczego warto propagować transakcje bezgotówkowe i jakie metody najlepiej sprawdzają się w edukowaniu biznesu oraz konsumentów?

– Nasze badanie „Zwyczaże płatnicze a rozwój sieci akceptacji kart w Polsce: badanie konsumenckie” pokazuje, że udział płatności bezgotówkowych w sklepach i punktach usługowych w Polsce wzrósł r/r o 3 p.p., a w stosunku do 2013 r. zwiększył się diametralnie – z poziomu 20 proc. do 65 proc. W ciągu zaledwie 10 lat nastąpiła rewolucyjna zmiana w zachowaniach konsumenckich. Prawie 80 proc. internautów robi zakupy online i płaci na od-

ległość, coraz chętniej dokonując płatności, sięgamy po aplikacje i smartfony, podróżujemy za granicę z kartą zamiast gotówki. Prognozujemy, że wraz z rozwojem technologii i zmianą poko-

cyfrowych, która prowadzi do minimalizacji kosztów i czasu obsługi klienta – zarówno po stronie konsumentów, jak i przedsiębiorców. Nowoczesne narzędzia płatnicze wspierają też roz-

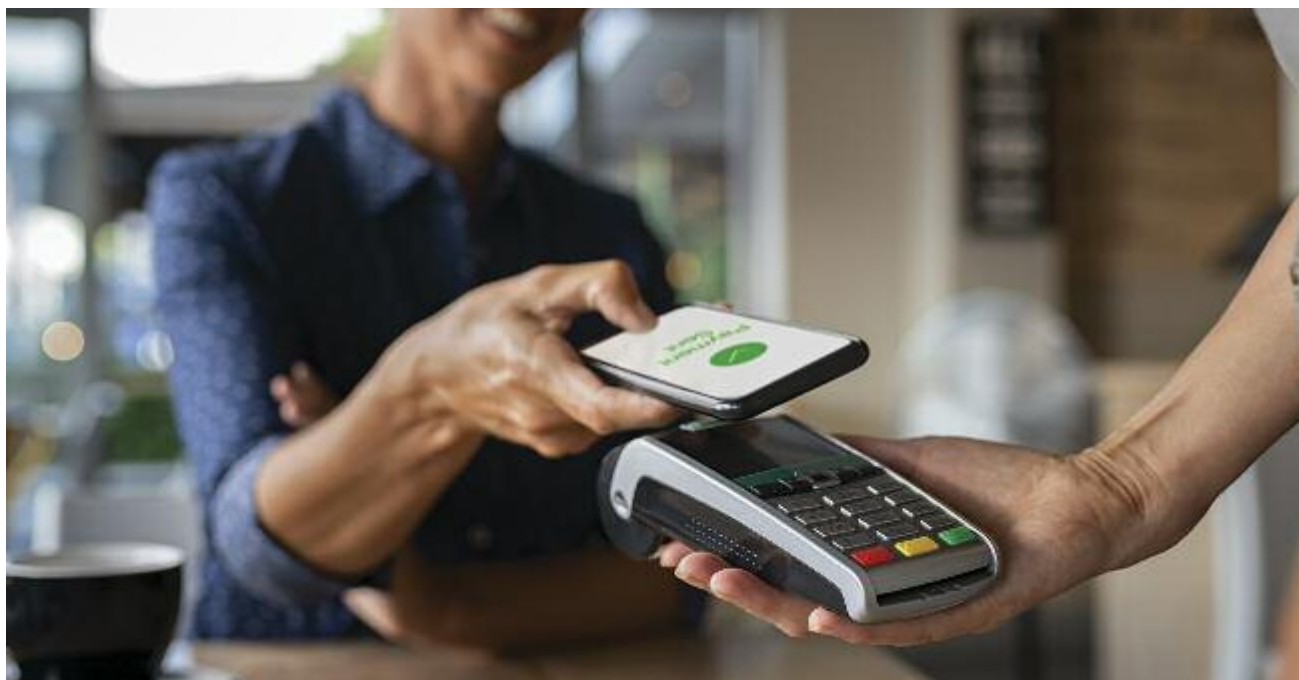
Dzisiejsi konsumenci cenią szybkość, wygodę i bezpieczeństwo podczas zakupów. W świecie fizycznym takie kryteria spełniają płatności zbliżeniowe. Z kolei w świecie online takim standardem dla kart może być w przyszłości usługa Click to Pay. Połączenie wielu kart w jednym wirtualnym portfelu to nie tylko błyskawiczna i wygodna obsługa płatności, tzw. one click, lecz także szybsze zakupy z poczuciem bezpieczeństwa.

leniową te zachowania z roku na rok będą się umacniać. To pokazuje również wzrost w poziomie ubankowienia społeczeństwa – do blisko 90 proc.

Wciąż rosnące potrzeby i wymagania konsumentów napędzają zmiany w gospodarce, a to z kolei wpływa na dynamikę rozwoju w sferze cyfrowej. To naturalna kolej rzeczy. Zmiany te przyspieszają czas realizacji transakcji i procesów gospodarczych oraz wpływają pozytywnie na tempo przepływów finansowych. Warto podkreślić łatwość, szybkość oraz rosnącą dostępność przeprowadzania transakcji

wój nowych usług, w tym e-commerce i m-commerce, usprawniając np. rezerwacje, subskrypcje, zakup kontentu cyfrowego, w tym muzyki, filmów, gier. Tym samym dają dostęp do szerokiej gamy nowych możliwości. Z perspektywy państwa innowacje w płatnościach obniżają koszty obrotu gospodarczego i prowadzą do zwiększenia PKB. Korzyści ze zmian są więc wielowymiarowe i mają długookresowy charakter.

*Rozmawiała
Małgorzata Szerfer-Niechaj*

Barter Klub to miejsce gdzie:

- poznasz innych przedsiębiorców
- zdobędziesz cenną praktyczną wiedzę
- rozwiniesz swój biznes
- spełnisz marzenia

Spotykamy się online, w Katowicach, Warszawie i Wrocławiu.

 +48 534 080 866

więcej na www.barterklub.pl/spotkania

UWAGA
wizyta na spotkaniu grozi
„uzależnieniem”

Koniec umów B2B? Wkrótce to urzędnik zdecyduje, czy jesteś przedsiębiorcą, czy pracownikiem

Nowa dyrektywa unijna dotycząca form zatrudnienia, która ma na celu poprawę warunków pracy, wkrótce umożliwi urzędnikowi PIP autorytarne podejmowanie decyzji, czy osoba świadcząca pracę w ramach umowy B2B nie jest przypadkiem pracownikiem. Jeśli uzna, że tak, będzie miał prawo do wydania nakazu zmiany umowy B2B, umowy zlecenia lub umowy o dzieło na umowę o pracę.

Elżbieta Sobów

Zmiany proponowane przez Unię Europejską będą wiążące dla państw członkowskich, jednocześnie jednak pozostawiają pewną swobodę w ich realizacji. Obecnie czekamy na to, jaki ostateczny kształt przyjmie ustawa, której zadaniem będzie wdrożenie wspomnianych zmian. Trudno jednak nie podjąć dyskusji, czy Unia Europejska nie posuwa się za daleko, przyjmując takie regulacje. Osobiście uważam, że tak. Zbyt szczegółowa regulacja prawna w tym zakresie i przyjęcie rozwiązania, w którym ktoś samodzielnie będzie decydował o tym, czy konkretne świadczenie usług to umowa B2B, czy umowa o pracę, jest dużym problemem dla obu stron takiej współpracy.

Zmiany, jakie są wprowadzane przez Unię Europejską, w bardzo szerokim tego słowa znaczeniu, nakładają na nas, Europejczyków, coraz większe ograniczenia. Najwidoczniej w przypadku prawa pracy urzędnicy unijni uznali, że sami nie możemy lub nie umiemy poukładać wspólnych relacji. Trudno nie zauważyć narracji, jaka jest podawana w uzasadnieniu wprowadzanych działań, iż mają one na celu poprawę sytuacji pracowników, a także zapewnienie prawidłowego zatrudnienia osób wykonujących pracę.

Czy faktycznie taka idea przyświeca unijnym urzędnikom? Czy wprowadzane zmiany wynikają z troski o poszkodowanych pracowników? Obawiam się, że nie. Odnoszę wrażenie, że chęć uregulowania tego zagadnienia

wynika z tego, że urzędnicy poszczególnych państw UE widzą, ile pieniędzy im ucieka w przypadku funkcjonowania umów B2B. Usilne starania związane z autorytarnym decydowaniem przez urzędnika o tym, czy mamy do czynienia z umową B2B, czy umową o pracę, wynika raczej z troski o budżety państw.

Dlaczego? Ponieważ założenie działalności gospodarczej daje przedsiębiorcy dużo większy wachlarz możliwości uwzględniania kosztów uzyskania swojego przychodu niż pracownikowi. Pracownik, niezależnie od wysokości swoich przychodów, ma prawo jedynie do ustalonej przez rząd niewielkiej kwoty kosztów. W efekcie podstawa do opodatkowania jest wysoka. Jeśli prowadzisz działalność gospodarczą, możesz uwzględnić w kosztach różnego rodzaju wyposażenie, choćby telefon, laptop. Możesz kupić na firmę samochód i odliczyć koszty jego eksploatacji. Tym samym zmniejszasz podstawę do opodatkowania oraz płacone podatki.

Przedsiębiorca dodatkowo może wybrać formę opodatkowania swoich przychodów, oszczędzając na składkach ZUS i podatku dochodowym.

Ktoś podniesie zaraz argument, że w przypadku umowy B2B osoba świadcząca pracę w ten sposób jest poszkodowana, bo zostanie bez emerytury, bo nie dostanie chorobowego. Na to ja odpowiem, że przecież nikt nie zmusza do wybrania najtańszej, najuboższej wersji składek ZUS. Jesteś przedsiębiorcą – decydujesz. Wierzysz w ten system? Płać składki od podstawy, jakiej chcesz, do limitu określonego przez ZUS. Będziesz mieć wysoką emeryturę i chorobowe. Dokładnie tak, jak zakładasz, że miałbyś, gdyby to była umowa o pracę. Twój biznes – Twoja decyzja.

Próbując utrzymać swoją konkurencyjność, małe i średnie przedsiębiorstwa podejmują wszelkie możliwe działania, żeby ciąć koszty, co obecnie jest fundamentalne dla ich przetrwania. Niestety obserwuję, że stwarza się im takie warunki, w których wkrótce niemożliwym będzie przetrwać – tworzy się tzw. błędne koło.

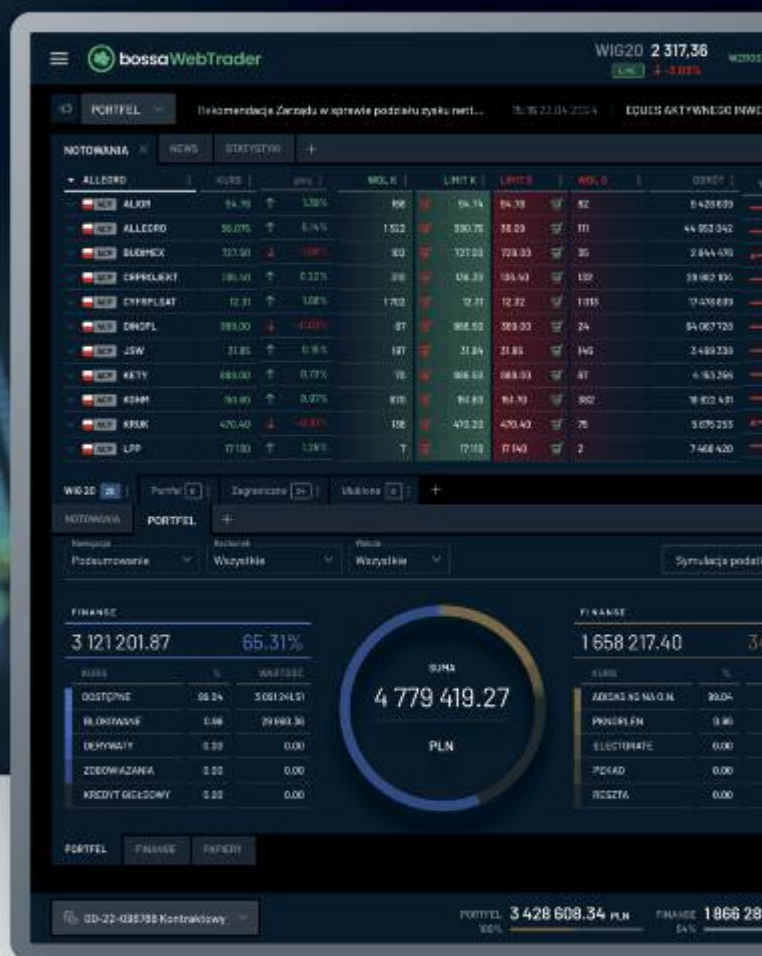
Oceniając bardzo szeroko podejmowane działania Unii Europejskiej, uważam, że zaczynamy stąpać po kruchym lodzie. Czy Unia Europejska chyli się ku upadkowi? Może i ryzykowne stwierdzenie, ale obawy uważam za uzasadnione.

Elżbieta Sobów, doktor nauk ekonomicznych, ekspert ds. finansów, zwłaszcza w zakresie podatków, zakładania i prowadzenia działalności, właścicielka biura rachunkowego.

bossa WebTrader

▶ Wszystko czego
potrzebujesz do
inwestowania

▶ www.bossa.pl/webtrader

BOŚ | **DOM MAKLEWSKI**
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.

STANDARD DLA WYMAGAJĄCYCH

Centrala: ul. Marszałkowska 78/80, 00-517 Warszawa, **T:** (+48) 22 50 43 104 / www.bossa.pl

Nasze Oddziały: Gdańsk / Katowice / Kraków / Łódź / Poznań / Rzeszów / Warszawa / Wrocław

Agent DM: Bielsko-Biała / Koszalin / Olsztyn / Szczecin

BOSSA **BOSSAFX** **BOSSAFUND**

Informacje zamieszczone w tym materiale mają charakter reklamowy i nie stanowi formy doradztwa inwestycyjnego ani porady inwestycyjnej. Dom Maklerski BOŚ S.A. informuje, że inwestowanie w instrumenty finansowe wiąże się z ryzykiem utraty części lub całości zainwestowanych środków.

Komornicy sądowi jako pierwsi wśród zawodów prawniczych wdrażają e-Doręczenia

Dzięki Modułowi Korespondencji w systemie e-Komornik firmy Currenda komornicy sądowi mogą teraz korzystać z rządowego programu e-Doręczenia do komunikacji z obywatelami. To innowacyjne narzędzie nie tylko zwiększa efektywność pracy komorników, lecz także ułatwia obywatelom kontakt z kancelariami komorniczymi w formie online.

Nowa era komunikacji

Moduł Korespondencji w systemie e-Komornik umożliwia komornikom wysyłanie pism elektronicznych do odbiorców zalogowanych w rządowym systemie e-Doręczeń. W pozostałych przypadkach działa poczta hybrydowa, gdzie Poczta Polska wydrukuje korespondencję i dostarczy ją klasycznym listem poleconym. Nowy system to duże ułatwienie, które przyspieszy pracę komorników i przyniesie spore oszczędności.

Rewolucja w systemie komorniczym

Katarzyna Mazur, wiceprezes zarządu spółki Currenda, z przekonaniem twierdzi, że e-Doręczenia to rewolucja. – Dzięki temu rozwiązaniu każdy, kto założy skrzynkę do e-Doręczeń, będzie mógł z dowolnego miejsca na świecie przeczytać wiadomość od komornika. Oznacza to, że nasze częste zmiany miejsca zamieszkania czy praca zdalna nie będą już przeszkodą w otrzymywaniu informacji o toczących się postępowaniach – mówi o korzyściach płynących z nowej możliwości.

e-Doręczenie to elektroniczny odpowiednik listu poleconego za potwierdzeniem odbioru, co jest prawnie równoważne z tradycyjną korespondencją. Dzięki tej usłudze podmioty publiczne, obywatele i firmy mogą korzystać z wygodnych i bezpiecznych doręczeń elektronicznych. – Wdrażanie jakichkolwiek systemów w tak ważnych obszarach, jak postępowania prowadzone przez komorników, jest ogromnym wyzwaniem. Aby wytworzyć bezpieczny i kompleksowy system, jako dostawca, oprócz podjęcia wszystkich potrzebnych kroków musimy zapoznać użytkownika ze wszystkim, co go czeka – dodaje Katarzyna Mazur.

Katarzyna Mazur, wiceprezes zarządu spółki Currenda

czając ryzyko błędów. Integracja systemu z różnymi bazami danych ułatwia dostęp do niezbędnych informacji i przyspiesza wymianę danych między wieloma organami i instytucjami.

– Mamy integrację nie tylko z e-Doręczeniami, lecz także z Elektronicznym Postępowaniem Upominawczym, Elektronicznym Urzędem Skarbowym oraz systemem Ognivo do zajęć rachunków bankowych. To dopiero początek, widzimy bowiem potencjał na kolejne elektroniczne rozwiązania, które pozwolą z informatyzować wszystkie aspekty pracy komornika sądowego – mówi wiceprezes firmy Currenda.

Nadchodzi pełna informatyzacja

W przyszłości planowana jest także cyfrowa archiwizacja dokumentów, co ułatwi przechowywanie dokumentów, przeszukiwanie i zarządzanie nimi oraz zmniejszy związane z tym koszty. System

Mamy integrację nie tylko z e-Doręczeniami, lecz także z Elektronicznym Postępowaniem Upominawczym, Elektronicznym Urzędem Skarbowym oraz systemem Ognivo do zajęć rachunków bankowych. To dopiero początek, widzimy bowiem potencjał na kolejne elektroniczne rozwiązania, które pozwolą z informatyzować wszystkie aspekty pracy komornika sądowego.

Automatyzacja procesów i wymierne oszczędności

Dzięki systemowi e-Komornik komornicy sądowi mają dostęp do zaawansowanych narzędzi, które automatyzują wiele procesów, przyspieszając ich pracę, a zarazem ograni-

e-Komornik to kolejny krok w stronę pełniej informatyzacji kancelarii komorniczych, który przybliży nas do akt elektronicznych i umożliwi obywatelom dostęp do postępowań w czasie rzeczywistym z dowolnego miejsca na Ziemi. ■

Infinite Solar – Twój partner w zielonej energii.

INFINITE SOLAR

Infinite Solar specjalizuje się w tworzeniu i zarządzaniu farmami fotowoltaicznymi, dostarczając innowacyjne rozwiązania oparte na odnawialnych źródłach energii. Oferujemy wszechstronne usługi fotowoltaiczne, w tym analizę potrzeb, opracowywanie projektów, dostarczanie komponentów, montaż oraz serwisowanie instalacji solarnych dla klientów indywidualnych, przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych.

Analiza i konsultacje

Składanie wniosków

Pozyskiwanie funduszy

Współpraca z inwestorami

 infinitesolar.pl

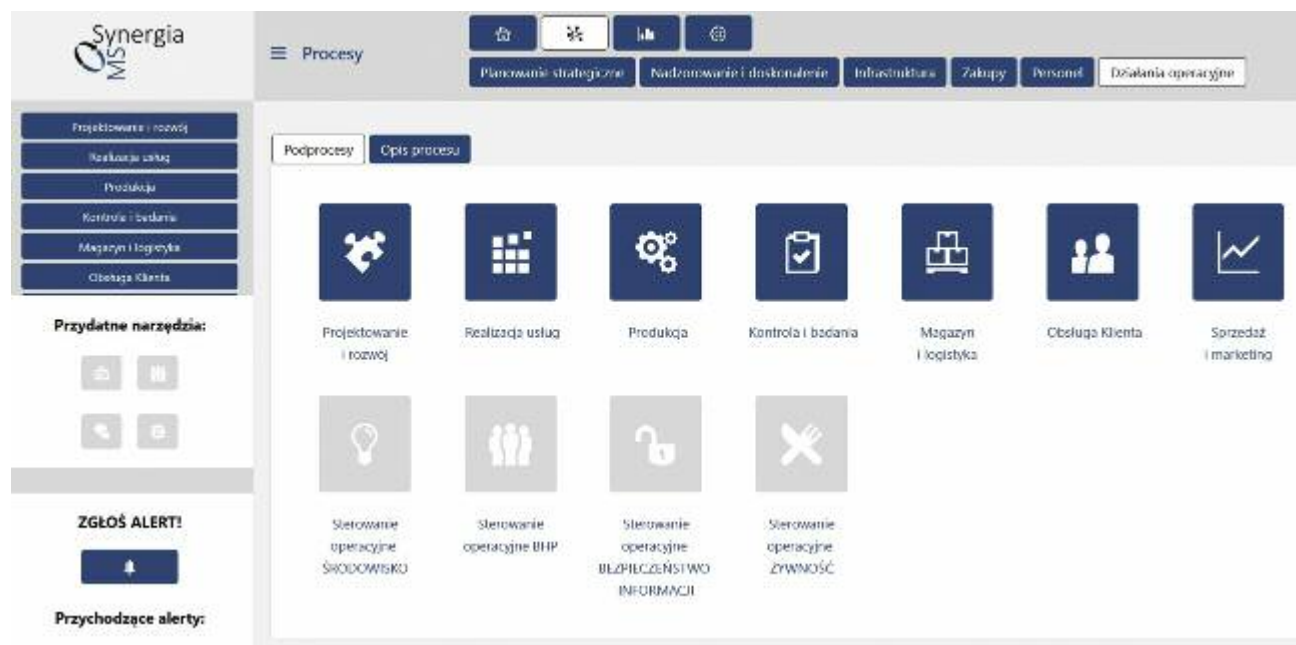
 ispv@vp.pl

+ 48 531 088 112

Innowacyjność a systemy zarządzania

Zainteresowanie przedsiębiorstw wdrażaniem i certyfikacją systemów zarządzania ISO utrzymuje się niezmiennie na wysokim poziomie. Innowacyjne spojrzenie na systemy zarządzania prezentuje aplikacja Synergia MS, oferowana przez firmę SYNERGIAGROUP.

Systemy zarządzania oparte na wymaganiach norm z serii ISO od wielu lat są z powodzeniem stosowane przez organizacje z różnych branż, niezależnie od ich wielkości. Zainteresowanie przedsiębiorstw wdrażaniem oraz certyfikacją systemów zarządzania opartych na normach ISO i innych standardach jakościowych utrzymuje się niezmiennie na wysokim poziomie.

Aktualnie systemy zarządzania stosowane w organizacjach opierają się przede wszystkim na dokumentacji tworzonej w wersji papierowej lub elektronicznej, przechowywanej w różnych działach, na dyskach – są to informacje rozproszone. Wdrażanie i stosowanie systemów zarządzania opiera się przede wszystkim na wykorzystaniu standardowych narzędzi do tworzenia i nadzorowania dokumentów. Istnieje kilka firm oferujących programy informatyczne w zakresie systemów zarządzania, jednak traktują one temat wybiórczo. Odmiennie spojrzenie na systemy zarządzania prezentuje aplikacja Synergia MS, oferowana przez firmę

SYNERGIAGROUP, która stanowi innowacyjne podejście do systemów zarządzania. Aplikacja zapewnia wszechstronność zastosowania, obejmując różne obszary funkcjonowania organizacji.

Oprogramowanie Synergia MS służy do kompleksowego, systemowego zarządzania organizacją w oparciu o wymagania norm z serii ISO. Dzięki swojej funkcjonalności aplikacja ta jest skutecznym narzędziem do zarządzania operacjami wewnątrz organizacji, z efektywnym nadzorem i komunikacją wewnętrzną. Aplikacja to nowy sposób na zarządzanie organizacją i całkowicie nowe spojrzenie na systemy zarządzania oparte na normach z serii ISO. Obejmuje bowiem takie obszary, jak zarządzanie strategiczne, ryzykiem oraz procesami, personelem, infrastrukturą, zakupami, procesem produkcji/realizacji usług, monitorowanie BHP, monitoring środowiskowy, bezpieczeństwo informacji.

Aplikacja skupia wszystkie informacje niezbędne do zarządzania organizacją w jednym miejscu – dostęp do niej możliwy jest na różnych urządzeniach (notebook, tablet, telefon)

z dowolnego miejsca pracy. Narzędzie pozwala na usprawnienie działań organizacyjnych i przepływu informacji w przedsiębiorstwie. Ponadto zapewnia dostęp do informacji w przypadku braku osób odpowiedzialnych, co oznacza mniejsze ryzyko utraty danych i niezbędnych informacji oraz odpowiedni poziom ich bezpieczeństwa. To niezwykle ważne, ponieważ aktualnie informacja, dostęp do niej i właściwe jej zabezpieczenie to podstawa działania każdej firmy. Aplikacja pozwala na uporządkowanie działań i procedur w organizacji, minimalizuje możliwe błędy spowodowane przez opieszałość pracowników, brak wiedzy, brak czasu.

Aplikacja może znaleźć zastosowanie w firmach produkcyjnych i usługowych działających w różnych branżach, niezależnie od ich wielkości. Program jest na tyle uniwersalny, że mogą go stosować firmy działające na różnych rynkach.

www.synergiagroup.eu

WINNICA TULIBOWO

ZDROWIE W KIELISZKU!

Nasze wyjątkowe wino
z jagody kamczackiej,
prosto z ekologicznej
winnicy nad Wisłą.

UNIKALNY SMAK, KORZYŚCI DLA ZDROWIA.

Odkryj przyjemność
w każdym łyku!

tulibowo.pl

biuro@tulibowo.pl

Co dalej z polskim rynkiem pracy?

Mamy ambitny cel stworzenia kilkusetmilionowej armii, przeprowadzenia transformacji energetycznej i termomodernizacji budynków. Kreślimy na kartce papieru wielkie plany rozwojowe. Pojawia się przy tym jedno zasadnicze pytanie: „Kto to wszystko będzie robił?”. W przestrzeni publicznej nie ma za bardzo wizji, jak będzie wyglądać Polska w 2060 r. Według danych GUS będzie nas wtedy niespełna 31 milionów.

Cezary Bachański,
Warsaw Enterprise Institute

Sam fakt powolnego wyludniania się Polski tworzy też szereg wyzwań w perspektywie krótkoterminowej. Statystyki są przytłaczające i nie napawają optymizmem. W 2010 r. w Polsce było 64,4 proc. osób w wieku produkcyjnym, dziś jest ich ok. 58 proc. Jeszcze gorzej wygląda to, jeżeli przyjrzymy się poszczególnym gałęziom gospodarki. Chociażby średni wiek kierowcy zawodowego w Polsce przekracza 50 lat, a środowiska transportowców apeluje, że w rzeczywistości może być to liczba bliższej 60 lat.

Nie wiem, w jaki sposób ktoś wyobraża sobie funkcjonowanie służby zdrowia w Polsce za 10 lat, skoro średnia wieku pielęgniarki przekracza 54 lata. Nieciekawie wygląda to także w przypadku lekarzy, gdzie co czwarty aktywny zawodowo przedstawiciel tego zawodu jest już w wieku emerytalnym. W całym działaniu polskiego państwa brakuje wizji, jak uzupełnić obecne i potencjalne braki na rynku pracy. Programy socjalne mające poprawić jakość życia w długim terminie poniosły klęskę, a Polska stała się krajem o jednym z najniższych wskaźników demograficznych w całej Unii Europejskiej.

Od 2014 r. przyzwyczailiśmy się do pewnego rodzaju wygody, jaką dawała nam niestabilna sytuacja wewnętrzna na Ukrainie. Jakby nie patrzeć, smutna ukraińska rzeczywistość ratowała przez lata rynek pracy w Polsce. Zasadniczy brak planu na uzupełnienie braków kadrowych dokonał się przypadkiem, w sposób niezaplanowany. W przeciwieństwie do tamtego okresu już przed rosyjską inwazją na Ukrainę w 2022 r. istniał problem z pozyskaniem ukraińskiego pracownika i pracodawcy zaczęli szukać alternatywy.

Problem w tym, że trudno o alternatywę z podobnego kręgu kulturowe-

go. Próbowano pozyskiwać osoby z Mołdawii, Gruzji czy Białorusi, ale to kropla w morzu potrzeb, a szerszej wizji nie ma. Ekonomiczni puryści rozpisują się nad zwiększaniem automatyzacji, a także produktywności, lecz nie jest to łatwe. Do czasu wprowadzenia autonomicznych autobusów kierowca nie zwiększy w prosty sposób swojej produktywności. Trudno będzie wykonać mu większą liczbę pętli w tym samym czasie. Ponadto według Europejskiego Rankingu Innowacyjności Polska jest czwartym krajem od końca pod względem innowacji, także czeka nas jeszcze długa droga do zmiany modelu gospodarczego.

Nasza gospodarka jest przystosowana do prawie 40 milionów obywateli, a nie utraty aż jednej czwartej populacji, co ma katastrofalne skutki w długim terminie. Między bajki można włożyć górnolotne frazesy o innowacyjności i produktywności. W przeciwieństwie do państw Europy Zachodniej możemy kreować swoją politykę migracyjną na podstawie doświadczeń i błędów innych krajów, aby nie powielić ich u siebie.

Obecne procedury mające regulować zapotrzebowanie na obcokrajowców na rynku pracy są przestarzałe i niedostosowane do warunków rynkowych. Tworzą, co do zasady, biurokratyczny obowiązek, a nie rzeczywistą weryfikację potrzeby zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki. W wielu przypadkach aby uzyskać zezwolenie na pracę lub pobyt dla cu-

dzoziemca, wymagana jest tzw. informacja starosty o lokalnym rynku pracy. Uzyskanie samego dokumentu jest raczej formalnością, ale wydłuża procedurę zatrudnienia cudzoziemca nawet o 2–3 tygodnie. Prawo jest tak skonstruowane, że utrudnia zatrudnianie wysoko wykwalifikowanych osób. W przypadku zawodów wymagających wyższych kwalifikacji tworzy ono żmudną procedurę uznawania zagranicznych dokumentów. W efekcie premowane są osoby do prostych prac, niewymagających kwalifikacji.

Mało tego, procedura uzyskania przez cudzoziemca wymaganych dokumentów do podjęcia pracy jako kierowca zawodowy może trwać nawet od 3 do 6 miesięcy po jego przyjeździe do Polski. Dochodzi do absurdalnych sytuacji, kiedy kierowca ciężarówki z 20-letnim doświadczeniem musi pozostać w Polsce bez pracy przez kilka miesięcy, zanim uzyska wszystkie wymagane dokumenty do kierowania pojazdami powyżej 3,5 t. W tym czasie polski pracodawca musi wypłacać mu wynagrodzenie, a cudzoziemiec nie może podjąć innej pracy niż ta, jaka widnieje w zezwoleniu na pracę.

Wszystko sprowadza się do konkluzji o kompletnym braku przystosowania polskiego prawodawstwa do warunków rynkowych, a także braku unormowania procedur. Wszelkie dotychczasowe próby rozwiązania tej sytuacji prowadziły do jeszcze większego chaosu i niewydolności organów administracji publicznej. ■

ELITARNY W KAŻDYM WYMIARZE

LEXUS RX

ul. Połczyńska 32

01-377 Warszawa

lexus@lexuswarszawa-wola.pl

(22) 210 36 00

WARSZAWA-WOLA

Lexus RX – zużycie paliwa i emisja CO₂ w cyklu mieszanym odpowiednio 6,4 do 8,5 l/100 km oraz od 143 do 189 g/km - wstępne dane przed homologacją. Na faktyczne zużycie paliwa i emisję CO₂ wpływa sposób prowadzenia pojazdu oraz inne czynniki (takie jak warunki drogowe, natężenie ruchu, stan pojazdu, ciśnienie w oponach, zainstalowane wyposażenie, obciążenie, liczba pasażerów itp.). Zestawienie zużycia paliwa i emisji CO₂ zawierające dane wszystkich nowych samochodów osobowych jest dostępne nieodpłatnie w każdym punkcie sprzedaży pojazdów. Informacje o działaniach dotyczących odzysku i recyklingu samochodów wycofanych z eksploatacji: www.lexus-polska.pl. Szczegóły u Autoryzowanych Dilerów Lexusa.

Sukces na własnych zasadach

Jestem dumny, że dzięki ciężkiej pracy i determinacji z mikroprzedsiębiorstwa zbudowałem firmę zatrudniającą kilkadziesiąt osób, która świetnie zna się na rzeczy i jest przygotowana, by konkurować z większymi. Wierzę, że nie sztuką jest coś osiągnąć, ale osiągnąć to na własnych zasadach, odrzucając pokusy, żeby iść na skróty – mówi Piotr Szulborski, prezes zarządu firmy Savicon, oferującej kompleksowe rozwiązania dla lotnisk.

Jak zaczęła się Pana kariera w branży lotniczej?

– Jak to zwykle w życiu bywa, zaczęło się od przypadku. Mimo młodego wieku nie rzucałem się na pieniądze, ale patrzyłem na pracę przez pryzmat innych wartości, które mogę zyskać. Pracowałem wówczas w firmie, gdzie szef chwycił się każdego zlecenia, żeby tylko zarobić więcej. Gdy pojawił się temat lotniskowy, doświadczeni inżynierowie w zespole odmawiali

mu ze względu na spore ryzyko. Powierzył więc projekt mnie, a ja byłem gotowy uczyć się pod okiem mentorów. Potem w innej firmie powierzono mi dział lotnisk. Tam zajmowałem się m.in. portem w Modlinie, w Rzeszowie i w Katowicach. W pewnym momencie pojawił się przetarg na budowę lotniska w Lublinie. Budowa systemu bagażowego znacznie przekraczała budżet, jaki zgłaszali w ofertach dostawcy. Postanowiłem sam poznać te systemy za

granicą. Okazało się, że przeprojektowany system pozwolił jeszcze sporo na tym zarobić. Rok później pojawił się przetarg na przebudowę Terminala I w Warszawie, który wygraliśmy nie ceną, lecz wykazując błędy techniczne konkurencji. Z czasem jednak korporacja zbyt intensywnie zaczęła eksploatować mnie, a przy okazji firmy podwykonawcze, które za sobą ściągnąłem. To sprawiło, że postanowiłem otworzyć własny biznes.

Pozostanie w branży było naturalnym wyborem?

– Szczerze pokochałem branżę lotniczą. Tu nie można się nudzić, każdy dzień jest podróżą. Ponieważ przepisy są zunifikowane, niezależnie od tego, czy pracujemy w Polsce, czy na Bahamach, korzystamy z atutów globalizacji i nie musimy uczyć się od nowa, realizując zlecenie na drugim końcu świata. Gdy postanowiłem pójść własną drogą, wiedziałem, jak nie chcę zarządzać, bo choć wiele się w poprzedniej firmie nauczyłem i było to cenne branżowo doświadczenie, to miałem inny kręgosłup moralny i pod względem wartości mocno się rozmiąłem z polityką zarządu.

Na swoim musiałem jednak zrobić dwa kroki wstecz, bo korporacja, przy wszystkich jej mankamentach, to cash flow, który pozwala realizować potężne projekty. Ja miałem ograniczony budżet, dlatego moja firma przez kilka lat była biurem projektów. We współpracy z Polconsultem zaprojektowałem praktycznie wszystkie lotniska w Polsce od strony dróg startowych i dróg kołowania. W Gdańsku wdrożyliśmy autorski, innowacyjny system, który pozwolił zaoszczędzić potężne pieniądze, a sprawdził się równie dobrze jak znacznie droższa alternatywa. W międzyczasie założyłem biuro badawczo-rozwojowe Ap-Tech, w którym opracowaliśmy certyfikowane oprogramowanie stosowane w wielu portach lotniczych na świecie. Uznałem jednak, że wolę walkę na froncie niż pracę badawczą. I z tego przekonania zrodził się Savicon – firma, w której sam chciałbym pracować.

Czy od początku miała ona wiodącą specjalizację?

– Główny akcent postawiłem na systemy bagażowe. Specjalizacja pozwala zyskać renomę. Producentów było na tym polu wielu i, powiedzmy sobie szczerze, nie jest to sztuka. Dlatego postanowiłem, że Savicon będzie swego rodzaju siłą uderzeniową dla producentów globalnych, integrując poszczególne elementy i budując z tych klocków systemy idealne. Szczycimy się tym, że ożywiamy nieożywione ogniwa systemu, aby efekt był korzystny ekonomicznie i satysfakcjonujący dla klienta. Dodatkowo mamy zdolności instalacyjne, a całość uzupełniamy o rozwiązania IT. W przeciwieństwie do korporacji działamy sprawnie, nie przeciągając całego procesu, bo nie lubimy tracić czasu i wiemy, że dla klienta to też duża wartość. Ważne przy tym jest to, że

mamy praktycznie nieograniczony wybór dostawców rynkowych. Współpracujemy z tymi producentami, którzy są dla nas najlepsi w konkretnym przypadku, a nie z tymi, z którymi wiązałaby nas umowa wyłącznego przedstawicielstwa. Najbardziej lubimy pracować na żywym organizmie, tak, aby pasażer nie odczuł tego, co dzieje się za kulisami. Oczywiście najłatwiej jest projektować systemy na nowo budowanych lotniskach, gdy nic i nikt nie przeszkadza, ale ja wolę, gdy jest ciekawie, a nie łatwo. Lubię trochę pogłótkować, wtedy efekt lepiej smakuje.

Kto jest zleceniodawcą usług Savicon?

– Na polskim rynku naszym klientem są lotniska i działamy zwykle jako generalny wykonawca. Na świecie zazwyczaj realizujemy zlecenia wielkich dostawców systemów bagażowych. Oprócz tworzenia utrzymujemy i serwisujemy istniejące systemy, co okazało się nieocenionym filarem firmy w czasach pandemii, gdy nowych inwestycji nie było, a firma musiała się utrzymać. W tym okresie nie zwolniłem ani jednego pracownika, chociaż lekko nie było. Jestem z tego dumny, bo uważam, że pracownik jest realną wartością, a nie pozycją w Excelu. Dlatego dbam o mój zespół, bo to dzięki ludziom firma się rozwija. Dodam, że nigdy nie dałem ogłoszenia o pracę, a zespół ładnie się rozrósł. Jesteśmy inni, każdy jest unikalny i razem tworzymy sprawnie działający organizm.

W pandemii realizowaliśmy też projekty zagraniczne – w Tallinie i na Bałkanach, podróżując samochodem, w eskorcie, z pozwoleniami odpowiednich służb. To było duże wyzwanie, ale podołaliśmy. Z perspektywy widzę, że Covid ośmielił nas do korzystania z globalności rynku. Od tamtej pory śmiało podejmujemy się projektów zagranicznych. W pandemii zaczęliśmy też produkować przyczepy offroadowe, idąc za naszą pasją. Dlaczego o tym mówię? Bo to pokazuje, że nie boimy się wyzwań, wciąż szukamy nowych dróg rozwoju i – co najważniejsze – nie poddajemy się, gdy napotykamy przeszkody. Mam szczęście pracować z ludźmi z charakterem i z zasadami, którzy myślą podobnie i mają takie samo podejście do ważnych spraw jak ja. Jesteśmy zmotywowani i ambitni. To pozwala nam walczyć z dużo większymi firmami jak równy z równym. Mało tego, niejednokrotnie wygrywamy. Jestem dumny, że dzięki ciężkiej pracy i determinacji z mikroprzedsiębiorstwa zbudowałem firmę

zatrudniającą kilkadziesiąt osób, która świetnie zna się na rzeczy i jest przygotowana, by konkurować z większymi. Od 6 lat z roku na rok rośniemy 2–2,5 raza. Wierzę, że nie sztuką jest coś osiągnąć, ale osiągnąć to na własnych zasadach, odrzucając pokusy, żeby iść na skróty.

Postęp technologiczny dokonuje się na naszych oczach w zastraszającym tempie. Czy dotyka on również usług dla branży lotniczej, w której specjalizuje się Savicon?

– Branża lotnicza żyje i się zmienia, a my podążamy za jej rozwojem. Wykładnią rozwiniętego społeczeństwa jest dziś zdolność do podróży. W USA i Europie od 3 do 5 proc. społeczeństwa regularnie podróżuje samolotem. W Polsce to 1 proc. Skok jest więc przed nami. Ludzie chcą latać i latają coraz więcej, nie tylko za granicę. Rynek wewnętrzny jest bardzo chłonny. Jednocześnie w branży lotniskowej wszystko starzeje się nieco wolniej, choć co 5–10 lat branża musi dostosowywać się do nowych norm.

Przykład zmian, które się dokonują? Kiedyś inżynier serwisant biegał z kartką, notował swoje czynności, potem wpisywał je do książki serwisowej. Dziś korzystamy z aplikacji, która wszystkie te czynności robi za niego. Problematyczne kwestie są sygnalizowane, co wymusza interwencję i naprawę problemu. To wszystko duża oszczędność czasu.

Z których inwestycji jest pan najbardziej dumny?

– Z systemu bagaży wcześniej odprawionych na lotnisku w Warszawie. Była to pierwsza tego typu inwestycja w kraju, a druga albo trzecia w Europie.

Jakieś inwestycje marzeń?

– CPK. Jestem fanem tego projektu, nie tylko dlatego że pracuję w branży i potencjalnie mogę dostać kawałek tego tortu. Jako inżynier i specjalista w swojej dziedzinie uważam, że Polska potrzebuje hubu przesiadkowego. To projekt spóźniony o jakieś 15–20 lat, ale wciąż konieczny. Polska ma fantastyczne położenie geopolityczne. Porty regionalne były bardziej potrzebne Europie Zachodniej. CPK nie powstaje z myślą o Polakach. Centralna Polska to dogodny punkt przesiadkowy dla Azji Środkowej. Ruch do obsłużenia jest i będzie rósł. To fakt. Lepiej być na to przygotowanym i konkurencyjnym dla innych portów lotniczych świata.

Rozmawiał Mariusz Gryżewski

Zarządzanie z ręką na pulsie

Struktura naszej organizacji jest efektywna. Nie mamy przerostu zatrudnienia, w związku z tym cięcia etatów nie są rozwiązaniem w poszukiwaniu oszczędności. Pozostaje zwiększenie efektywności na poziomie zarządzania, która decyduje o sukcesie w wielu obszarach, w tym wypracowaniu atrakcyjnych stawek – mówi Grzegorz Gruczek, prezes zarządu Przedsiębiorstwa Wodociągowo-Kanalizacyjnego „Legionowo” Sp. z o.o.

Wielokrotnie podkreśla pan zaawansowany stan systemu wodociągowego i kanalizacyjnego w Legionowie. Czy nadal potrzebne są inwestycje w infrastrukturę i modernizację technologii?

– Dysponujemy zaawansowanym systemem wodociągowo-kanalizacyjnym, nowoczesnymi stacjami uzdatniania wody i przepompowniami ścieków. To obiekty, które mogą służyć za przykład. Zrealizowaliśmy ambitny plan i wykonaliśmy ogromną pracę, ale to nie znaczy, że na tym możemy poprzestać. Jeżeli byśmy tak zrobili, wówczas musielibyśmy zamknąć działalność, a nie zamierzamy tego robić. Aby trwać na rynku i utrzymać silną pozycję w branży, cały czas musimy udoskonalać istniejącą infrastrukturę i modernizować system.

W dobie kryzysu energetycznego musimy nieustannie myśleć o tym, jak zmniejszyć energochłonność naszych zasobów, jak również o tym, jak zmniejszać zużycie wody. Staramy się myśleć strategicznie, aby w razie kataklizmu nie narażać mieszkańców na niedobory wody. W związku z tym planujemy budowę kolejnej niezależnej stacji uzdatniania wody, będącej również zabezpieczeniem w przypadku awarii pozostałych elementów systemu. Skoro przekonaliśmy zdecydowaną większość lokalnej społeczności do przyłączenia się do sieci, musimy stanąć na wysokości zadania i dowieść, że warto było nam zaufać, że jesteśmy niezawodni, jeżeli chodzi o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, niezależnie od okoliczności.

Czy przystępne stawki także są elementem budowania tego zaufania? Jak udaje się utrzymać cenę usług na stałym poziomie?

– Duże koszty przedsiębiorstwa wiążą się z utrzymaniem personelu i to ten obszar często bywa obszarem oszczędności. U nas tak nie jest. Uważam, że struktura naszej organizacji, licząca 62 osoby, jest efektywna. Nie mamy przerostu zatrudnienia, w związku z czym cięcia etatów nie są rozwiązaniem w poszukiwaniu oszczędności. Pozostaje efektywność na poziomie zarządzania, która decyduje o sukcesie w wielu obszarach, w tym wypracowaniu atrakcyjnych stawek dla mieszkańców. Często to niewłaściwe zarządzanie jest przyczyną dramatycznie wysokich stawek w naszej branży.

Czy brak wody może okazać się problemem, który dotknie Polskę?

– Tak. Zasoby wody, która nadaje się do wykorzystania przez ludzi, w rolnictwie, w przemyśle, są niewielkie i wciąż się kurczą, czego jesteśmy świadkami. W Kolumbii, Meksyku, na Bliskim Wschodzie czy w Afryce już są wprowadzane ograniczenia jej zużycia. Społeczność w skali globalnej jest coraz większa, wzrasta konsumpcja, a zasoby wody maleją. Problem będzie się pogłębiał. I tu wkraczają technologie oczyszczania ścieków, które pozwolą uzyskać wodę o różnym zastosowaniu gospodarczym. Mówimy tutaj o tzw. obiegu zamkniętym. Innym kierunkiem jest pozyskiwanie zapasów wody

z deszczówki. Te metody nie są niczym odkrywczym, ale wciąż nie są wykorzystywane na szeroką skalę, m.in. ze względu na koszty.

Nasza spółka na bieżąco podejmuje działania mające na celu rozwój, ale także zapewnienie odbiorcom nieprzerwanych dostaw wody. W dalszym ciągu budujemy sieci tam, gdzie jeszcze ich brak, ale to już marginalne uzupełnienia niemal kompletnego systemu. Jedno-

nocześnie na bieżąco monitorujemy i wymieniamy odcinki sieci, które tego wymagają.

Czy na inwestycje PWK Legionowo zamierza pan wykorzystać środki unijne?

– Tak, będę chciał skorzystać z funduszy europejskich przy budowie nowej stacji uzdatniania wody oraz nowego zapasowego ujęcia wody czystej z wodociągu północnego. Liczę, że odpowiednio programy pozwolą uzyskać dotacje, bo projekty te wymagają poniesienia przez nas dużych nakładów finansowych.

Z państwa inicjatywy powstały w Legionowie parki kieszonkowe. Jaka idea przyświecała temu projektowi i czy pomysł ma szansę przyjęcia na szerszą skalę?

– Tego typu inicjatywy cieszą się dużą popularnością wśród mieszkańców. Nasza rola nie skończyła się na założeniu tych parków, systematycznie dbamy o te tereny zielone, które pozwalają mieszkańcom zrelaksować się. Świetnie przyjęły się także plac wodny, który szczególnie w okresie wysokich temperatur przyciąga wiele osób, zarówno dorosłych, jak i najmłodszych. Cieszymy się, że mamy swój udział w rekreacji i integracji mieszkańców Legionowa.

Rozmawiał Mariusz Gryżewski

Zakład Mechaniki Przemysłowej „ZAMEP” Sp. z o.o.

Jest czołowym polskim producentem pomp wirowych średnio i wysokociśnieniowych.

Zakres naszej działalności obejmuje również remonty i modernizacje pomp wszystkich rodzajów oraz dostawy części zamiennych do pomp.

Świadczymy usługi m.in. na rzecz przemysłu wydobywczego, energetyki, ciepłownictwa, wodociągów i gospodarki wodnej.

Naszym celem jest dążenie do osiągnięcia najwyższej jakości i efektywności we wszystkich realizowanych procesach, mając jednocześnie na uwadze potrzeby i zadowolenie Klientów.

Zakład Mechaniki Przemysłowej
ZAMEP Sp. z o.o.

44-100 Gliwice, ul. Udzieli 6

tel. (+48) 32 279-10-90, tel./fax (+48) 32 279-11-90

e-mail: zamep@zamep.eu; www.zamep.eu

Złoty Puchar dla Masarni Ubojnia „ZEMAT”

Podczas 56. Dni Przemysłu Mięsnego, które odbyły się 17 maja 2024 r., minister rozwoju wsi i rolnictwa Czesław Siekierski przekazał złoty puchar przyznany w konkursie firmie Masarnia Ubojnia „ZEMAT” z Wohynia. Tę szczególną nagrodę odebrał Adrian Trościańczyk, współwłaściciel zakładu.

Tegoroczna edycja zgromadziła 42 zakłady mięsne z całej Polski, które poddały ocenie łącznie 141 produktów mięsnych. Ekspertzy Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego (IBPRS-PIB) w Warszawie analizowali szereg czynników wpływających na jakość wyrobów, po czym nagrodzili najlepszych producentów i wyróżniające się przetwory mięsne.

Wśród laureatów znalazła się Masarnia Ubojnia „ZEMAT”. Jurorzy docenili szeroką gamę wyrobów producenta: salceson ozorkowy, salceson czarny, kaszankę grillową, mięso garmazeryjne, salceson włoski, blok z pietruszką, pieczeń cebulkową, kiełbaski firmowe/frankfurterki, szynkę z komina oraz farsz na pierogi. Nagrodzone produkty, które przyniosły zakładowi „ZEMAT” tegoroczny puchar, mogą być wyróżniane znakiem towarowym „Produkt najwyższej jakości 2024”.

– Jestem niezwykle dumny z tego wyróżnienia. To potwierdzenie, że nasza ciężka praca oraz zaangażowanie całego zespołu przynoszą wymierne efekty. Staramy się, aby nasze produkty zawsze były najwyższej jakości. Ta nagroda jest dowodem na to, że idziemy w dobrym kierunku. Dziękuję wszystkim naszym pracownikom oraz klientom za zaufanie i wsparcie, które motywują nas do dalszego rozwoju – powiedział Adrian Trościańczyk, właściciel firmy Masarnia Ubojnia „ZEMAT”, komentując otrzymanie Złotego Pucharu. Jak zaznaczył, na ostateczną jakość produktów mięsnych składa się skomplikowany, a zarazem precyzyjnie zorganizowany łańcuch dostaw – od producenta trzody na stół klienta.

ZEMAT przykładem pozytywnych zmian w przemyśle mięsnym

Podczas 56. Dni Przemysłu Mięsnego minister Siekierski wyraził uznanie i podziękowanie dla sektora przemysłu mięsnego, który na przestrzeni lat stał się polską wizytówką. Nawiązał do

20. rocznicy obecności Polski w Unii Europejskiej, która skłania do podsumowania zmian, jakie przeszedł krajowy przemysł przetwórczy, w tym mięsny. Jak podkreślał szef resortu rozwoju wsi i rolnictwa, z perspektywy czasu widać, jak znacząco przemysł mięsny przyczynił się do systematycznego wzrostu polskiego eksportu. Zaznaczał, że dzisiaj polskie produkty można znaleźć nie tylko na półkach europejskich sklepów, lecz także na całym świecie.

Masarnia Ubojnia „ZEMAT” to doskonała ilustracja tego rozwoju i przeobrażeń, które stale pozwalają podnosić jakość oferowanych wyrobów mięsnych, a tym samym umacniać markę, nie tylko na lokalnym rynku. Właściciele masarni, dbając o pozycję zakładu, regularnie uczestniczą w konkursach, targach i wystawach, za co zdobywają liczne wyróżnienia i odznaczenia. W 2007 r. firma została uhonorowana wyróżnieniem „Orla Biznesu” w kategorii firma rodzinna. W 2011 r. „ZEMAT” zajął dwa czołowe miejsca w konkursie

„Lubelska Wołowina na Talerzu”, a w następnym roku uplasował się na 2. miejscu. Za szczególne zasługi dla państwa i regionu właściciel firmy, Zdzisław Trościańczyk, otrzymał w 2007 r. Brązowy Krzyż Zasługi.

Konsekwentnie na rzecz jakości

Konsekwencja i systematyczna praca nad podnoszeniem poziomu innowacyjności oraz troska o walory smakowe i dobry skład oferowanych wyrobów przynosi plony w postaci licznych nagród i zaufania klientów. To szczególnie ważne, biorąc pod uwagę, gdzie trafiają produkty wytwarzane w zakładzie. Obecnie głównymi odbiorcami firmy „ZEMAT” poza sklepami i hurtowniami są szkoły, przedszkola, szpitale i jednostki wojskowe. Jakość odgrywa tu zatem ogromną rolę.

Firma od lat kontynuuje swoje działania na rzecz utrzymania wysokiej jakości i innowacyjności swoich produktów, co przynosi jej kolejne sukcesy i uznanie na rynku. ■

Jasiołka

Zakład Mięсны „Jasiołka” – mistrzowie ekologicznych smaków

Nasze atuty:

EKOLOGICZNE SUROWCE

Mięso ekologiczne to w obecnych czasach deficyt rynkowy, stąd nasza firma stawia w produkcji wyłącznie na wysokogatunkowe mięso najlepszego pochodzenia

- ekologiczna hodowla ze swobodnym dostępem do pastwisk,
- ekologiczna pasza,
- zero antybiotyków, zero hormonów wzrostu.

JAKOŚĆ PONAD WSZYSTKO

Przywiązujemy ogromną wagę do tego, aby nasze produkty były naturalne i zdrowe. Nie stosujemy żadnych ulepszaczy, barwników i sztucznych konserwantów. Na każdym szczeblu produkcji naszym priorytetem jest jakość.

Nasz asortyment:

EKOLOGICZNE WĘDLINY WYSOKOGATUNKOWE

„Jasiołka” zaskakuje niepowtarzalnym smakiem swoich wyrobów opartych na tradycyjnych recepturach. Wędzenie odbywa się w tradycyjnej wędzarni z użyciem drewna bukowego lub olchowego. Specjalizujemy się w wyrobach wieprzowych, wieprzowo-wołowych oraz wołowych. Nowością są produkty wieprzowo-drobiowe oraz dziczyzna.

WĘDLINY SUROWO DOJRZEWAJĄCE

Od lat jesteśmy producentem ekologicznych wędlin dojrzewających, które wprowadziliśmy na rynek jako jedni z pierwszych.

WĘDZONKI

Niebywały smak kruchego mięsa, aromatyczny zapach i złocista barwa to walory naszych wędlin uzyskanych dzięki metodom tradycyjnego wędzenia.

PIECZENIE

Z pasji i tradycji stworzyliśmy również ofertę wyjątkowych pieczeni, które łączą smak delikatnego mięsa z idealnie dobranym bukietem naturalnych przypraw, a dzięki odpowiednim metodom pieczenia pozwalają uzyskać apetyczną złocisto-brązową barwę.

KIEŁBASY

Tajemnicą smaku naszych kielbas jest wierność odtwarzaniu tradycyjnych receptur oraz dobór najlepszych składników. Sztandarowym produktem w tej kategorii jest „Kielbasa Pradziada” o brązowo-wiśniowej barwie, której farsz stanowią ręcznie krojone kawałki szynki oraz wątróbki, doprawione pieprzem i czosnkiem. Jej zastrzeżona patentem receptura zdobyła prestiżową nagrodę Perła 2008.

WĘDLINY PODROBOWE

W naszej ofercie prócz tradycyjnych wędlin królują wyroby podrobowe: golonkowy salceson bez dodatku żelatyny, tradycyjna kaszanka i zapiekane pasztety.

SŁOIKI

Pamiętacie wyjątkowe przysmaki kielbasiane naszych dziadków? Dzięki nam znów możecie powrócić do lat dzieciństwa i delektować się nimi, sięgając po „Słoiki Galicyjskie”. To niespotykane produkty, którymi można cieszyć się dłużej.

Jako firma dominująca na polskim rynku produktów tradycyjnych i ekologicznych zyskujemy coraz większą renomę. Jesteśmy zdobywcą i laureatem wielu prestiżowych nagród branży spożywczej, posiadamy też certyfikat rolnictwa ekologicznego.

Sięgnij po nasze wyroby i przekonaj się, jak smakuje tradycja.
www.jasiołka.pl

Polska potrzebuje nowych zachęt dla inwestorów zagranicznych

Wraz z wprowadzeniem globalnego podatku minimalnego fiskalne zachęty dla dużych inwestorów zagranicznych stracą na znaczeniu, a Polska może stać się mniej konkurencyjna na tle pozostałych krajów UE – oceniają eksperci Baker McKenzie. Pracom nad wdrożeniem do polskiego prawa przepisów unijnej dyrektywy powinna towarzyszyć rekonstrukcja istniejącego systemu ulg i zachęt, które przyciągną inwestycje międzynarodowych koncernów.

Globalny podatek minimalny obejmie spółki, które należą do grup kapitałowych, a ich przychód w ostatnich latach wyniósł co najmniej 750 mln euro. Państwa Unii Europejskiej były zobowiązane wydać odpowiednie przepisy implementujące dyrektywę w sprawie zapewnienia globalnego minimalnego poziomu opodatkowania międzynarodowych grup przedsiębiorstw oraz dużych grup krajowych do końca 2023 r. W Polsce projekt ustawy do konsultacji publicznych został przekazany pod koniec kwietnia, a przyjęcie ustawy wprowadzającej minimalny CIT planowane jest na drugą połowę tego roku. Niezależnie od opóźnienia w przyjęciu przepisów podatek obejmie dochody uzyskane od początku 2025 r.

Globalny podatek minimalny dla największych

Dyrektywa unijna wchodzi w życie jako efekt konsensusu między krajami OECD, zgodnie z którym duże międzynarodowe firmy powinny płacić w każdym kraju, w którym są obecne, efektywny podatek dochodowy, nie mniejszy niż 15 proc. – Podstawowa stawka CIT w Polsce wynosi 19 proc. i nie wydaje się konkurencyjna na tle regionu, ale towarzyszą jej liczne ulgi, dzięki którym firmy, szczególnie na wczesnym etapie inwestycji, efektywnie płacą dużo niższe kwoty bądź są zwolnione z podatków. Wraz z wejściem w życie globalnego podatku minimalnego konieczne będzie opłacenie podatku wyrównawczego, tak by wysokość obciążenia osiągnęła 15 proc., niezależnie od branży, rodzaju inwestycji czy jej etapu – mówi Katarzyna Kopczevska, partner w kancelarii

Baker McKenzie, kierująca zespołem podatkowym.

Według szacunków Ministerstwa Finansów wpływ wprowadzenia globalnego podatku minimalnego będzie ograniczony do niewielkiej grupy podatników – największych firm będących zarazem beneficjentami zachęt. Aktualnie Polska jest jedną z lokalizacji chętnie wybieranych przez inwestorów z Niemiec i Skandynawii. – Decydując o wyborze lokalizacji, inwestor bierze pod uwagę cały region i porównuje warunki, jakie zapewniają poszczególne kraje. Dotychczas Polska wygrywała między innymi dzięki atrakcyjnym ulgom fiskalnym powiązanim z inwestycjami. To się może jednak zmienić wraz z wprowadzeniem globalnego podatku minimalnego – uważa Katarzyna Kopczevska.

Rekomendowana modyfikacja systemu ulg

Polska jest jednym z beneficjentów trendu nearshoringu, zgodnie z którym międzynarodowi wytwórcy przenoszą część produkcji bliżej końcowego odbiorcy. Ulga polegająca na zwolnieniu z podatku dochodowego przez określony czas prowadzenia inwestycji jest obecnie istotnym argumentem na rzecz przenoszenia produkcji i prowadzenia działalności w Polsce.

Żeby utrzymać lub zwiększyć atrakcyjność inwestycyjną wraz z wejściem w życie globalnego podatku minimalnego, rząd powinien zrewidować istniejący katalog ulg i zachęt dla największych inwestorów oraz wprowadzić nowe kategorie ulg – twierdzą eksperci Baker McKenzie. Inne kraje UE, m.in. Hiszpania i Węgry, już doko-

nały przegląd swoich regulacji w tym zakresie, zapewniając ich zgodność z nowymi przepisami i utrzymując konkurencyjność dla inwestycji zagranicznych.

– W systemie globalnego podatku minimalnego dopuszczalne są określone kategorie ulg i zwolnień, których stosowanie w ograniczonym zakresie powoduje konieczność zapłaty podatku wyrównawczego. Ich charakter jest jednak bliższy instytucji dotacji, grantu lub subwencji niż zachętom aktualnie stosowanym w Polsce, które przewidują głównie zwolnienie z opodatkowania – twierdzi Katarzyna Kopczevska. – Kolejna istotna kwestia, która powinna zostać rozważona, to zmiana sposobu egzekwowania podatku u źródła. Podatek ten jest szeroko komentowany wśród inwestorów zagranicznych i ma istotne znaczenie przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych przez międzynarodowych graczy – dodaje.

Funkcjonujący od 2 lat w Polsce system poboru podatku u źródła miał ukrócić optymalizację podatkową. W efekcie wprowadza podwójne opodatkowanie przy transferze zysków z inwestycji w Polsce za granicę. Przy obecnej interpretacji przepisów przez urzędy skarbowe inwestor płaci podatek zarówno na wypracowanym zysku, jak i na przeniesieniu go za granicę. Zdaniem ekspertów Baker McKenzie inwestorzy zagraniczni są świadomi agresywnej polityki polskiego fiskusa i biorą ją pod uwagę przy wyborze lokalizacji inwestycji.

*Źródło informacji:
Kancelaria Baker McKenzie*

GDAŃSK

SZKOLENIA
HOTEL
KONFERENCJE

www.amber-hotel.pl

HOTEL AMBER ul. Powstańców Warszawskich 45, 80-165 Gdańsk
tel./fax +48 58 718 71 87

Indywidualne podejście to przewaga konkurencyjna

Nie idziemy tam, gdzie każdy. Nie podążamy za standardową linią spedytora. Szukamy rozwiązań, dzięki którym możemy walczyć z największymi. Zawsze zależało mi na tym, żeby wybijać się ponad przeciętność. Zabiegamy o największych partnerów na rynku, ale nie pomijamy nikogo – interesują nas również ci, którzy pomimo mniejszych wolumenów chcą z nami rozmawiać – mówi Łukasz Leśniak, prezes zarządu Cargo WWS Sp. z o.o.

Jakie założenia przyświecały powstaniu firmy Cargo WWS?

– Odpowiadając najprościej – wiza. Wchodząc na rynek w 2016 r., kiedy konkurencja była już dosyć wymagająca, musieliśmy się zmierzyć z wieloma przeciwnościami losu, choćby finansowaniem biznesu i pozyskaniem klientów z rynku. Uważam, że podołaliśmy temu zadaniu przyzwoicie. Rozpoczęliśmy z silną motywacją i założeniem, że w ciągu kilku lat zaczniemy coś znaczyć na rynku przewozów lotniczych. To nie do końca się udało, ale poszliśmy dalej, rewidując nasze pojęcia i dziś zarówno założenia firmy, jak i jej misja stanowią jedność: zrównoważony rozwój w obszarze transportu lotniczego, kolejowego oraz morskiego.

Jakie usługi oferuje Cargo WWS i na jakich rynkach działa?

– Jak wspomnieliśmy, nasza wizja rozwoju, którą przekładamy na codzienne starania, sprowadza się do każdej formy transportu wybiegającej poza standard, z którym kojarzy się transport i spedycja, czyli transport drogowy. Swoje działania skupiamy na tym, co lata, pływa i jeździ po torach. Tutaj osiągamy największe przewagi konkurencyjne, z których nasi aktualni i potencjalni klienci mogą korzystać. Nie boimy się nowych wyzwań i śmiało zdobywamy rynek wszędzie tam, gdzie się da.

Co wyróżnia Cargo WWS na tle innych firm spedycyjnych?

– Przede wszystkim indywidualność. Nie idziemy tam, gdzie każdy. Nie podążamy za standardową linią spedytora. Szukamy rozwiązań, dzięki którym możemy walczyć z największymi. Zawsze zależało mi na tym, żeby wybijać się ponad przeciętność. Zabiegamy o największych partnerów na

Obszarów, w których chcielibyśmy rosnąć jako organizacja, jest kilka, natomiast najważniejszy na pewno pozostanie transport morski, lotniczy i kolejowy. W tym zakresie czujemy się na tyle kompetentni i silni, że możemy śmiało stwierdzić, iż są to nasze dziedziny.

rynku, ale nie pomijamy nikogo – interesują nas również ci, którzy pomimo mniejszych wolumenów chcą z nami rozmawiać. Ich podejście cenię sobie najbardziej.

Jakie były największe wyzwania na drodze rozwoju Cargo WWS?

– Na tej drodze napotykaliliśmy wiele przeciwności losu. Wchodziliśmy na rynek jako mało znaczący podmiot w branży. Z biegiem czasu zaczęło się to zmieniać, na pewnym etapie rozwoju udało nam się rozwinąć współpracę z dużym partnerem z USA, kolejno pojawiały się rynki już rozwinięte i wschodzące. W momencie gdy byliśmy już na fali, pojawiła się pandemia, a wraz z nią musieliśmy stawić czoła kolejnym wyzwaniom: rosłom kadrowym oraz zmianom organizacyjnym, ale znów nie poddał się. Daliśmy radę pokonać trudności dzięki zespołowi, który z miesiąca na miesiąc, z kwartału na kwartał i roku na rok rósł w siłę. Miejsce, w którym dziś jesteśmy, to zasługa naszej załogi, nie cyferek ani ekonomicznych procesów.

Czy mógłby pan opowiedzieć o najważniejszych innowacjach technologicznych, które wdrożyliście?

– Na początku 2022 r. zdecydowaliśmy się na zmianę systemu zarządzania procesami spedycyjnymi pod kątem informatycznym. Wdrożenie okazało się kompletną klapą. Praca zdalna i brak zaangażowania poszczególnych komórek doprowadziły do tego, że projekt upadł w wyniku braku konsekwencji. Na przełomie 2023 i 2024 r. wróciliśmy do projektu, który świetnie się sprawdził, pomimo licznych perturbacji. Jestem niezwykle dumny z tego wdrożenia, ponieważ zespół dokonał tego wewnętrznie, bez większego nadzoru, konsultując jedynie pewne aspekty w minimalnym stopniu.

Najważniejsze innowacje, które udało się wdrożyć, dotyczą przede wszystkim usprawnienia procesu ofertowania, zarządzania ofertowaniem, przyjmowania zleceń, obsługi zleceń, przekazywania ich do realizacji, fakturowania czy reklamacji.

Jakie są plany Cargo WWS na przyszłość?

– Obszarów, w których chcielibyśmy rosnąć jako organizacja, jest kilka, natomiast najważniejszy na pewno pozostanie transport morski, lotniczy i kolejowy. W tym zakresie czujemy się na tyle kompetentni i silni, że możemy śmiało stwierdzić, iż są to nasze dziedziny. Jeśli chodzi o rynki, na których rozwój i eks-

pansja firmy codziennie postępuje, to jest to Ameryka Północna, głównie Stany Zjednoczone. Dodatkowo obsługujemy praktycznie wszystkie rynki azjatyckie. Każdego dnia odpowiadamy na zapotrzebowanie klientów w różnych rejonach świata. Afryka i Ameryka Południowa wciąż są wyzwaniami, ale w miarę możliwości i tam dajemy sobie radę.

Jakie umiejętności są kluczowe dla pracowników Cargo WWS?

– Rekrutując osoby do zespołu, zwracamy uwagę na rozumienie potrzeb klienta i trendów rynkowych w naszej branży, a także na umiejętności komunikacji nawet w trudnych i stresujących sytuacjach. Bardzo ważna jest dla nas również determinacja w dążeniu do oczekiwanych rezultatów oraz rzetelność w działaniu. Tylko z takimi kompetencjami pracowników możemy świadczyć najwyższej jakości usługę naszym klientom. Wzmacniamy je zarówno w codziennej pracy, jak i organizując cykliczne spotkania integracyjne.

Dążymy do systematycznego rozwijania kompetencji pracowników poprzez ciężką pracę każdego dnia, łącząc naukę z doświadczeniem. Dodatkowo od niedawna wdrażamy projekty szkoleń kierunkowych, które mają za zadanie nabywanie wiedzy przedmiotowej, jak również rozwijanie pewności siebie w poczynaniach naszego zespołu.

Co charakteryzuje kulturę organizacyjną Cargo WWS?

– W naszym zespole każdy zna swoją rolę i jest świadomy wpływu swojej pracy na jakość oferowanej przez nas usługi. Każdy, niezależnie od zakresu obowiązków, angażuje się w budowanie standardów firmowych. Nasz wewnętrzny Kodeks Etyki, który powstał 2 lata temu, jest oddolną inicjatywą zespołu, a zawarte w nim standardy pracy są cały czas udoskonalane. Wszyscy, włącznie z zarządkiem, nawet w trudnych sytuacjach jesteśmy otwarci na dyskusję i wymianę poglądów. Wyróżnia nas też optymistyczne nastawienie na przyszłość pomimo przeszkód i niepowodzeń. Jednocześnie opieramy się na wskaźnikach, dlatego nie boimy się rozmawiać, mając do dyspozycji konkretne argumenty.

Jakie są najważniejsze elementy składające się na jakość usług oferowanych przez Cargo WWS?

– Jeśli miałbym odpowiedzieć lakonicznie, powołałbym się – jak każdy – na zasadę CCC – cena czyni cuda. Jednak jako firma podchodzimy do tego za-

gadnienia znacznie szerzej. Dokładamy starań, aby wyróżniać nas indywidualne podejście, w które wpisują się rozwiązania szyte na miarę, zgodnie z oczekiwaniami klienta. Jeśli realizacja usługi wymaga natychmiastowego działania i serwis ekonomiczny nie wchodzi w grę, nie tracimy czasu – oferujemy to, co dla klienta najważniejsze. Mamy świadomość tego, jak ważne jest dla klienta kompleksowe rozwiązanie, dlatego działamy zgodnie z hasłem: „We just meets our’s clients expectations”. Dzięki temu cieszymy się zaufaniem. Ci, którzy w nas uwierzyli i dali nam szansę, są z nami do dziś.

Jakie trendy i wyzwania widzi pan dla branży transportowej w najbliższych latach?

– Dziś ciężko je zdefiniować, ponieważ jesteśmy w kolejnym etapie transformacji. Opieramy się raczej na wizjach i przecuciach ludzi, którzy śmiało mówią o sprawach, które ich nie dotyczą. Weźmy choćby sztuczną inteligencję. Zadam jedno pytanie: „Czym dziś możemy się wyróżnić – słowem czy działaniem?”. Uważam, że nawet nie w najbliższych latach, ale wręcz w miesiącach będziemy mierzyć skalę sukcesu chatu GPT. Nie ma to nic wspólnego z tym, co my przewidujemy. Trend to nowe technologie wykorzystane w sposób intuicyjny, inteligentny i zrównoważony, a wyzwania to uświadomienie odbiorcy, że to, co dziś raczkuje, niebawem zacznie biegać maratony w wyścigu o sukces.

W czym upatruje pan największe szanse dla Cargo WWS w nadchodzących latach?

– Trudno odpowiedzieć na to pytanie jednoznacznie. Kontynuując wątek związany z trendami, mocno wierzę, że perspektywa proporcji nie ulegnie większej zmianie w ciągu najbliższych 3 lat. Transformacja tak ogromnego sektora światowej gospodarki, w którym ogromną rolę odgrywa jeden wybuch w zatoce lub jeden kontenerowiec blokujący Suez, staje się nieprzewidywalna. Trend będzie tylko jeden – wzmożony import produktów z krajów UNASUL i rynków azjatyckich oraz ciągle utrzymywanie się wariacji danych w imporcie z Azji. Bardzo ważne jest zrozumienie przyczyny tego rodzaju wydarzeń. Jako eksperci i doradcy w branży powinniśmy z tą wiedzą docierać do klientów oraz wspierać ich merytorycznie w zakresie powierzanych nam obowiązków.

Rozmawiał Mariusz Gryżewski

Inwestycje dźwignią gospodarki

Działalność SSSE S.A. znacząco wpłynęła na rozwój gospodarki regionu Polski Północno-Wschodniej. Powstały dzielnice przemysłowe w najważniejszych miastach regionu, w Białymstoku, Suwałkach, Elku, Gołdapi, Łomży. Rozwija się konkurencyjny przemysł. Miejscowe firmy podbijają międzynarodowe rynki. Bardzo wysokie bezrobocie, z którym borykał się region na początku lat 90., wyraźnie spadło – wylicza Cezary Cieślukowski, prezes zarządu Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

Jakie korzyści daje przedsiębiorcom Polska Strefa Inwestycji?

– Polska Strefa Inwestycji to instrument wsparcia, który umożliwia przedsiębiorcom realizującym nowe inwestycje na terenie całej Polski uzyskanie zwolnienia z podatku dochodowego CIT lub PIT na okres 12, 14 lub 15 lat. Nowa inwestycja może być realizowana zarówno na terenach publicznych, jak i prywatnych.

Na obszarze zarządzanym przez SSSE S.A., czyli na terenie całego województwa podlaskiego oraz w powiatach elckim, gołdapskim, łosickim, ostrowskim, sokołowskim i węgrowskim, przedsiębiorca ma możliwość skorzystania z najwyższej w skali kraju pomocy publicznej. Wysokość zwolnienia podatkowego może wynieść nawet 70 proc. kosztów inwestycji. Aby skorzystać z tej formy wsparcia, przedsiębiorca musi otrzymać decyzję o wsparciu, która jest wydawana na jego wniosek przez Suwalską Specjalną Strefę Ekonomiczną S.A., pod warunkiem że nowa inwestycja jest realizowana na obszarze zarządzanym przez spółkę.

Jak wielu inwestorów zdecydowało się skorzystać z tych przywilejów, lokując swoje biznesy na terenach zarządzanych przez SSSE S.A.?

– Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. od początku istnienia, czyli od 1986 r., wsparła już 382 inwestycji, w tym w ramach Polskiej Strefy Inwestycji, SSSE S.A. wydała 119 decyzji o wsparciu. Przedsiębiorcy na realizację nowych inwestycji już w ramach PSI zadeklarowali poniesienie nakładów kwalifikowanych w łącznej wysokości 2,8 mld zł.

Jakiego rodzaju działalność jest najbardziej pożądana na podległych państwu terenach inwestycyjnych?

– Na obszarze zarządzanym przez SSSE S.A. wiodące są branże: drzewna, meblarska, poligraficzna, papiernicza i tworzyw sztucznych. Jest tu też bardzo dobrze rozwinięta branża metalowa i maszynowa. Liderzy wymienionych sektorów zdobywają rynki polskie, ale też podbijają rynki światowe, głównie europejskie i amerykańskie.

Województwo podlaskie oraz powiaty Warmii i Mazur i Mazowsza, które wchodzą w skład obszaru SSSE S.A., to przede wszystkim tereny rolnicze. Najważniejsze firmy branży spożywczej w Polsce mają tu swoje siedziby. Mleko, sery, olej to produkty, z których Polska słynie na całym świecie. Jednak oprócz tradycyjnych branż należy rozwijać przedsięwzięcia innowacyjne, które zapewnią rozwój regionalny gospodarki w przyszłości.

Ważnym projektem, który chcemy rozwinąć na naszym obszarze, jest projekt „Podlaskiej Hybrydowej Doliny Wodorowej”. To plan stworzenia ekosystemu wytwarzania zielonej energii wykorzystującej zasoby naturalne, które są mocną stroną regionu. W myśl idei gospodarki cyrkularnej powstanie za-

równy system producentów, jak i odbiorców wodoru, a wszystko to przy wykorzystaniu lokalnych odnawialnych źródeł zielonej energii. Technologia wodorowa będzie stanowić ważny element w procesie dekarbonizacji podlaskiej gospodarki i zasilenia przemysłu i gospodarki komunalnej w czystą energię.

O jakich efektach dotychczasowej działalności SSSE S.A. można mówić i jakie są bieżące cele spółki związane ze stymulowaniem rozwoju gospodarczego?

– Działalność SSSE S.A. znacząco wpłynęła na rozwój gospodarki regionu Polski Północno-Wschodniej. Powstały dzielnice przemysłowe w najważniejszych miastach regionu, w Białymstoku, Suwałkach, Elku, Gołdapi, Łomży. Rozwija się konkurencyjny przemysł. Miejscowe firmy podbijają międzynarodowe rynki. Bardzo wysokie bezrobocie, z którym borykał się region na początku lat 90., wyraźnie spadło. Przedsiębiorcy tworzą wyspecjalizowane i wysoko wykwalifikowane miejsca pracy. Obecnie w firmach, które uzyskują wsparcie od SSSE, pracuje blisko 20 tysięcy osób.

Kluczowe dla przyszłości SSSE S.A. i całego regionu są działania, które będą skutkowały przyciąganiem na nasz obszar nowych inwestycji. Dlatego wystąpiliśmy do rządu o obniżenie wysokości minimalnych progów inwestycyjnych w powiatach przygranicznych Polski Północnej i Wschodniej. Ponadto rozpoczęliśmy pracę nad przygotowaniem nowych terenów inwestycyjnych o łącznej wielkości ponad 140 ha, których zaletą będzie pełne uzbrojenie, ale przede wszystkim zasilanie w energię odnawialną. Jest to część wspomnianego projektu „Doliny Wodorowej”.

Rozmawiał Piotr Nowacki

STRYKÓW

TU SIĘ OPLACA INWESTOWAĆ I MIESZKAĆ

Fot. M. Mikuła

Gmina Stryków leży w centrum Polski. Na jej terenie krzyżują się dwie najważniejsze autostrady środkowoeuropejskie: A1 i A2, co w połączeniu z obecnością linii kolejowej i bliskością portów lotniczych przyciąga inwestorów, którzy planują prowadzić działalność gospodarczą na krajową i międzynarodową skalę. W efekcie gmina od lat przeżywa dynamiczny rozwój terenów inwestycyjnych, o czym świadczy ponad 600 ha powierzchni zajętej przez firmy o szerokim zasięgu. Ulokowało się tu już wielu liderów biznesu ze Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Finlandii, Holandii, USA, Francji. Swoje inwestycje posadowiły u nas m.in. firmy z branży logistycznej, kurierskiej, motoryzacyjnej, budowlanej, farmaceutycznej, spożywczej, telekomunikacyjnej, lotniczej i sektora innowacyjnych technologii. Kolejne budują swoje centra właśnie tutaj. Część z nich działa w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. W gminie Stryków lokalizację mają także największe na polskim rynku firmy deweloperskie, tworzące parki przemysłowe, takie jak Segro Logistic Park Stryków, Diamond Business Park Stryków, Panattoni Park Stryków, Prologis Park Stryków, Hillwood Stryków czy Centrum logistyczne Mountpark Stryków. W planie zagospodarowania przestrzennego pozostało jeszcze ok. 1350 ha pod tereny inwestycyjne, które w większości posiadają dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej i gazowej.

O tym, że Stryków ugruntował sobie stałe miejsce wśród najbardziej atrakcyjnych pod względem inwestycji miejsc w Europie, świadczy fakt, że z roku na rok utrzymujemy się w rankingu European Cities and Regions of the Future, przygotowywanym przez fDi Intelligence. Aktualnie Stryków zajmuje 9. pozycję w kategorii „efektywność kosztowa”, będąc jednym z dwóch polskich mikromiast, które znalazły się w prestiżowej tabeli.

W 2023 r. gmina Stryków otrzymała rekordowe rządowe dofinansowanie w kwocie blisko 100 mln zł na uzbrojenie terenów wokół planowanego parku przemysłowego w Bratoszewicach, w obrębie Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Środki zostaną przeznaczone na infrastrukturę techniczną pod kątem potencjalnych inwestorów oraz polepszenia warunków przyłączy i drogowych dla planowanego na tym terenie mieszkalnictwa.

Tereny inwestycyjne to jednak nie wszystko, co ma do zaoferowania gmina Stryków. Rozwojowi parków przemysłowych towarzyszą inwestycje, które służą bezpośrednio mieszkańcom – tym obecnym i tym, którzy chcieliby się u nas osiedlić. Osoby szukające przestrzeni do życia mogą odnaleźć ją właśnie w gminie Stryków, która proponuje interesującą alternatywę dla miejskiego zgiełku, z bogatą ofertą miejsc pracy, znakomicie wyposażonymi placówkami oświatowymi, infrastrukturą rekreacyjną, a także interesującą ofertą zajęć i wydarzeń sportowo-kulturalnych. Gmina Stryków oferuje również ciekawe miejsca historyczne, piękne zakątki przyrodnicze, tereny parkowe oraz liczne akcje i programy proekologiczne. Lokalizacja Strykowa ma duży potencjał w zakresie budownictwa mieszkaniowego. Zapraszamy inwestorów z branży mieszkaniowej, którzy chcą tworzyć nowe osiedla łączące komfort życia z szacunkiem dla przyrody i środowiska.

To tylko niektóre z zalet gminy Stryków jako miejsca do inwestycji i zamieszkania. Zapraszamy!

Piotr Ślęzak,
burmistrz Strykowa
www.strykow.pl

Fot. M. Szelest (2)

Inwestycje w farmy fotowoltaiczne coraz bardziej dostępne

Firma istnieje na rynku od 6 lat, ale zarządzający nią inżynierowie i projektanci mają kilkunastoletnie doświadczenie w branży OZE. Najlepszym dowodem naszej skuteczności są nasze realizacje. Na przestrzeni ostatnich 2 lat wybudowaliśmy farmy o łącznej mocy 100 MW, a na 2024 r. mamy już podpisane umowy na wybudowanie farm, których moc przekracza 200 MW. Te liczby mówią same za siebie – mówi Krystian Jabłoński, dyrektor zarządzający Infinite Solar Sp. z o.o.

Pana firma jest niewątpliwie jednym z liderów w branży farm fotowoltaicznych, specjalizujących się w projektowaniu, finansowaniu i zarządzaniu farmami o dużych mocach. Zapytam wprost: czy inwestycje w farmy fotowoltaiczne to nadal opłacalny biznes w Polsce?

– Inwestycje w farmy fotowoltaiczne w Polsce są nadal bardzo opłacalne, ale ich sukces zależy od kilku kluczowych czynników. Najważniejszym z nich jest wybór odpowiedniego partnera do współpracy. Dobry partner to taki, który ma doświadczenie w projektowaniu, finansowaniu i zarządzaniu farmami fotowoltaicznymi o dużych mocach. Taki partner nie tylko pomoże zoptymalizować koszty i zwiększyć efektywność energetyczną, co przekłada się na wyższe zyski, lecz także pomoże

uniknąć ryzyk związanych z inwestycją oraz przejść przez skomplikowany proces administracyjny i prawny.

Ille można zarobić na tym biznesie i jakich korzyści może spodziewać się inwestor, który zdecyduje się zarabiać na farmach PV?

– To raczej biznes dla inwestorów patrzących w przyszłość perspektywnie. Taka inwestycja w długim horyzoncie czasowym gwarantuje stabilne dochody. Dzięki długoterminowym umowom na zakup energii inwestorzy mogą liczyć na regularne i przewidywalne wpływy finansowe, co zapewnia stały dochód przez wiele lat. Po początkowym etapie inwestycji koszty eksploatacji i konserwacji farm fotowoltaicznych są bardzo niskie, co oznacza, że większość generowanych dochodów można przeznaczyć bezpośrednio na zysk.

Ponadto posiadanie własnej farmy fotowoltaicznej pozwala uniezależnić się od zmieniających się cen energii na rynku. To szczególnie ważne dla firm zużywających dużo energii. Panele fotowoltaiczne są projektowane do pracy nawet przez okres 25 lat lub więcej, co oznacza, że inwestycja może przynosić zyski przez wiele dekad. Istnieje również możliwość łatwego poszerzenia biznesu o kolejne farmy fotowoltaiczne. To z kolei umożliwia zwiększenie produkcji energii i dochodów.

Wspomniał pan o tym, jak ważny jest wybór partnera dla powodzenia tej inwestycji. Jak go szukać w gąszczu tylu atrakcyjnych ofert?

– Przede wszystkim inwestor potrzebuje skutecznych praktyków – takich, którzy przeprowadzili już cały proces inwestycyjny dla swoich klientów

i wybudowali farmy fotowoltaiczne przynoszące zyski. Przyszły partner powinien być przejrzysty w komunikacji oraz w prezentowaniu wszystkich kosztów i możliwych ryzyk związanych z projektem. Ważne jest, aby firma oferowała kompleksowe wsparcie techniczne oraz serwis po uruchomieniu farmy, co jest kluczowe dla utrzymania efektywności i rentowności inwestycji.

Pana firma jest stosunkowo młoda. Dlaczego inwestorzy mieliby zaufać marce ze stosunkowo niedługim stażem w branży i skorzystać z waszych rozwiązań?

– Infinite Solar działa na rynku od 6 lat, ale zarządzający nią inżynierowie i projektanci mają kilkunastoletnie doświadczenie w branży OZE. Najlepszym dowodem naszej skuteczności są nasze realizacje. Na przestrzeni ostatnich 2 lat wybudowaliśmy farmy o łącznej mocy 100 MW, a na 2024 r. mamy już podpisane umowy na wybudowanie farm, których moc przekracza 200 MW. Te liczby mówią same za siebie. Jesteśmy skutecznym partnerem, który dostarcza oczekiwane wyniki.

Jakich korzyści mogą spodziewać się inwestorzy, podejmując współpracę z Infinite Solar?

– Inwestorzy mogą liczyć na minimalizację ryzyka inwestycyjnego, co gwarantuje nasza szeroka wiedza i duże doświadczenie. Oszczędzają czas dzięki naszym zasobom ziemi, które zostały już zweryfikowane pod kątem powodzenia inwestycji, oraz skróceniu procesu inwestycyjnego o kilka miesięcy. Dzięki skali operacji jesteśmy w stanie wynegocjować lepsze warunki finansowe, co obniża koszty początk-

kowe i pozwala uzyskać większy zwrot z inwestycji. Nasze doświadczenie w uzyskiwaniu niezbędnych pozwoleń i licencji, negocjacjach z operatorami energetycznymi oraz zarządzaniu całością procesu inwestycyjnego ułatwia niezbędne procedury i zabezpiecza inwestycję. Dostęp do najnowszych technologii i najlepszych praktyk w branży pozwala na zwiększenie efektywności farm fotowoltaicznych, co bezpośrednio przekłada się na wyższe zyski.

Co ważne, oferujemy również wsparcie po uruchomieniu farmy, co zapewnia ciągłość działania i optymalizację wydajności instalacji. Wielu inwestorów, widząc sukces swojej pierwszej inwestycji, decyduje się na budowę kolejnych farm, co najlepiej świadczy o zaufaniu do naszej firmy i skuteczności naszego modelu biznesowego.

Czy inwestor musi wyłożyć pieniądze na całość inwestycji? Z tego co wiem, inwestycje w farmy fotowoltaiczne to wydatek, na który może pozwolić sobie niewielu inwestorów.

– To prawda, inwestycje w farmy PV nie są dostępne dla dużej części inwestorów, a ci, których na nie stać, nie zawsze chcą inwestować własne pieniądze. Dlatego Infinite Solar znalazło rozwiązanie. Dzielimy projekt na dwie główne fazy: projektową i wykonawczą. W fazie projektowej inwestor angażuje mniejsze środki potrzebne do opracowania dokumentacji projektowej i uzyskania zezwoleń. Gdy projekt jest już w pełni przygotowany – tzw. projekt Ready to Build, pomagamy w pozy-

skaniu pełnego finansowania na etap wykonawczy, obejmującego zarówno krajowe źródła finansowania, jak i fundusze dostępne bezpośrednio w Brukseli.

Dzięki takiemu rozwiązaniu inwestor nie musi od razu wyłożyć dużych środków, jego początkowe zaangażowanie finansowe jest zredukowane do niezbędnego minimum. Taki model finansowania sprawia, że inwestycje w farmy fotowoltaiczne stają się dostępne także dla inwestorów, którzy dysponują mniejszym kapitałem, a jednocześnie chcą zdywersyfikować swoje portfele inwestycyjne.

Jakie ma pan plany na przyszłość w związku z dalszym rozwojem firmy? Czego warto wam życzyć?

– Infinite Solar stawia na rozwój relacji z klientami i dąży do tego, aby ich inwestycje w farmy fotowoltaiczne były nie tylko dochodowe, lecz także moty-

wujące do dalszej współpracy. Najważniejsze plany i życzenia dla firmy? Myślę, że przede wszystkim satysfakcja klientów, co przełoży się na chęć dalszej współpracy przy kolejnych projektach. Marzy mi się powtarzalność biznesu – aby klienci, widząc pozytywne rezultaty pierwszych inwestycji, zdecydowali się na budowę kolejnych farm. Co jeszcze? Oczywiście stabilny rozwój, z coraz większą liczbą nowych projektów i długoterminowych umów, które będą najlepszym dowodem rosnącego zaufania do Infinite Solar na rynku. Ostatecznie życzymy sobie długotrwałego sukcesu opartego na solidnych fundamentach, zadowoleniu klientów i ciągłej współpracy, co przyczyni się do wzrostu i rozwoju zarówno poszczególnych inwestycji, jak i całej firmy.

Rozmawiał Piotr Nowacki

Elektromobilność to przyszłość

Rokrocznie podwaja się liczba pojazdów elektrycznych oraz hybrydowych. Prognozy wskazują, że liczba EV w Polsce będzie szybko rosła w najbliższych latach. To wymaga intensywnej rozbudowy sieci ładowania. Sztuką jest zauważyć nową technologię i postawić na jej rozwój, aby zarobić – mówi Dawid Piorun, prezes zarządu Arinea Sp. z o.o.

Jak ocenia pan nasycenie polskiego rynku ładowarek do samochodów elektrycznych?

– To nasycenie rośnie, ale nadal jest na relatywnie niskim poziomie w porównaniu do bardziej rozwiniętych rynków Europy Zachodniej. Porównanie rynku stacji ładowania w Polsce i Holandii ujawnia znaczące różnice, które wynikają z różnych etapów rozwoju elektromobilności oraz odmiennego podejścia regulacyjnego i infrastrukturalnego. Holandia jest jednym z europejskich liderów pod względem liczby stacji ładowania, z ponad 140 tys. publicznych punktów ładowania. Polska pozostaje daleko w tyle za Holandią. Na koniec czerwca 2024 r. mieliśmy ok. 7,2 tys. publicznych punktów ładowania. Mało tego, stacje ładowania w Polsce są skoncentrowane głównie w dużych miastach, a na obszarach wiejskich ich liczba jest znikoma.

Rokrocznie podwaja się liczba pojazdów elektrycznych oraz hybrydowych. Prognozy wskazują, że liczba EV w Polsce będzie szybko rosła w najbliższych latach. To wymaga intensywnej rozbudowy sieci ładowania. Coraz więcej użytkowników oczekuje dostępu do szybkich stacji ładowania DC, które pozwalają na naładowanie pojazdu w ciągu kilkunastu minut. W mojej

opinii rynek świadczenia usługi ładowania w oparciu o stacje ładowania jest na podobnym etapie jak rynek paczkomatów kilka lat temu. Sztuką jest zauważyć nową technologię i postawić na jej rozwój, aby zarobić.

Jakie trendy można zaobserwować na polskim rynku ładowarek do EV?

– W Europie stale rośnie popyt na szybkie i ultraszybkie ładowarki, które umożliwiają naładowanie pojazdu elektrycznego w czasie od kilkunastu do kilkadziesiąt minut. Ładowarki o mocy 150 kW, 350 kW, a nawet wyższe, upowszechniają się, szczególnie w strategicznych lokalizacjach, takich jak autostrady i główne arterie komunikacyjne. Przykładem jest sieć IONITY, która rozwija infrastrukturę ultraszybkiego ładowania w całej Europie. Miejsca pracy oraz obiekty komercyjne, takie jak centra handlowe, hotele, restauracje, inwestują w infrastrukturę ładowania, aby przyciągnąć klientów i wspierać pracowników posiadających pojazdy elektryczne.

Co ważne, europejskie rządy intensywnie wspierają rozwój infrastruktury ładowania poprzez dotacje, ulgi podatkowe oraz regulacje nakładające obowiązek instalowania stacji ładowania w nowych budynkach. Przykładem jest Dyrektywa EPBD (Energy Performance of Buildings Directive – przyp. red.), która promuje instalację stacji ładowania w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych.

Jakie są największe wyzwania związane z projektowaniem ładowarek do samochodów elektrycznych?

– Projektowanie publicznych punktów ładowania do samochodów elektrycznych wiąże się z szeregiem wyzwań, w tym wyborem odpowiednich lokalizacji. Muszą one być łatwo dostępne dla użytkowników, ale jednocześnie nie mogą zakłócać ruchu ulicznego ani prowadzić do zatorów w miejscach publicznych. Konieczne jest też zapewnienie odpowiedniej liczby stacji

w mniej zurbanizowanych regionach. Dodatkowo instalacja publicznych punktów ładowania wymaga dostępu do infrastruktury energetycznej, która jest w stanie sprostać dużemu zapotrzebowaniu na energię elektryczną. Wymaga to współpracy z dostawcami energii w celu zapewnienia odpowiedniej mocy przesyłowej oraz modernizacji istniejącej sieci energetycznej w miejscach o dużym obciążeniu. W Polsce okres oczekiwania na przyłącze jest jednym z najdłuższych w Europie.

Jak kształtuje się oferta Arinea w tym kontekście i jaka misja przyswieca działalności pańskiej firmy?

– Specjalizujemy się w dostarczaniu rozwiązań z zakresu elektromobilności oraz odnawialnych źródeł energii. Duży nacisk kładziemy na jakość, niezawodność i terminowość swoich usług, co znajduje odzwierciedlenie w rosnących wynikach finansowych firmy. W 2023 r. Arinea odnotowała wzrost przychodów o 94,65 proc. Dodatkowo firma jest zaangażowana w rozwój technologii i promowanie bezemisyjnych rozwiązań energetycznych, mając na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

Dostarczamy stacje ładowania pojazdów elektrycznych dla klientów indywidualnych, komercyjnych oraz sektora publicznego. W ofercie Arinea znajdują się stacje ładowania typu AC oraz DC. Stacje AC są przeznaczone głównie do użytku domowego lub w miejscach, gdzie czas ładowania nie jest kluczowym czynnikiem, np. w miejscach pracy, centrach handlowych, hotelach. Stacje szybkiego ładowania DC, o wyższych mocach ładowania, często są instalowane na stacjach benzynowych, parkingach, autostradach. Z kolei ładowarki wallbox w różnych wariantach mocy, od 3 kWh do 22 kWh, to kompaktowe rozwiązania montowane na ścianie, idealne do zastosowania w domach prywatnych, np. w garażu.

Współpracujemy z renomowanymi dostawcami, takimi jak ABB, Siemens, Alpitronik, ale dostarczamy również rozwiązania produkowane w Polsce pod własną marką. Dopełnieniem naszych stacji ładowania jest aplikacja Arteva, umożliwiająca sprzedaż prądu na potrzeby ładowania samochodów elektrycznych.

Co wyróżnia państwa ładowarki na tle konkurencji?

– Stacje ładowania produkowane przez firmę Arinea wyróżnia przede wszystkim wysoka moc ładowania, sięgająca nawet do 460 kW, co pozwala na szybkie ładowanie pojazdów elektrycznych, w tym ciężarówek i autobusów. Stacje te są idealne dla floty transportowej oraz w miejscach, gdzie czas ładowania ma kluczowe znaczenie, np. na autostradach i w węzłach komunikacyjnych. Ponadto stacje ładowania Arinea są wyposażone w zaawansowane systemy zarządzania energią, co pozwala na efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów energetycznych. Firma oferuje również rozwiązania typu V2G (vehicle-to-grid – przyp. red.), które umożliwiają dwukierunkowy przepływ energii między pojazdem a siecią energetyczną.

Stacje ładowania Arinea są zaprojektowane w sposób modułowy, dzięki czemu łatwo je rozbudować i dostosować do rosnących potrzeb infrastruktury ładowania. Warto też podkreślić, że nasze produkty w przeciwieństwie do konkurencji objęte są 5-letnią gwarancją. Dodatkowo ich budowa umożliwia dalszą pracę nawet w przypadku awarii jednego z modułów mocy.

Jakie problemy napotykać podczas montażu ładowarek na terenie Polski?

– W wielu miejscach, zwłaszcza na obszarach wiejskich lub w mniejszych miastach, sieć energetyczna nie ma wystarczającej mocy, aby obsłużyć dodatkowe obciążenie związane z instalacją ładowarek, szczególnie tych o dużej mocy. Konieczność modernizacji sieci energetycznej lub budowy nowych przyłączy może znacząco podnieść koszty i wydłużyć czas realizacji projektu. W niektórych regionach Polski istnieją też problemy ze stabilnością sieci elektrycznej. Wówczas może być konieczne zastosowanie dodatkowych zabezpieczeń lub systemów magazynowania energii, aby uniknąć zakłóceń w dostawach energii.

Innym problemem jest akceptacja społeczna. Wracając do przykładu Holandii, tam istnieje wysoka świadomość

w obszarze zrównoważonego rozwoju i ESG. Holendrzy chętnie przechodzą na pojazdy elektryczne. Niestety polityka niektórych partii wstrzymuje transformację energetyczną, jaką musi przejść Polska, aby dogonić rozwinięte gospodarki. Bywa, że lokalne społeczności wyrażają opór wobec instalacji stacji ładowania, obawiając się ich negatywnego wpływu. Jednym z najczęstszych mitów jest przekonanie o możliwości zapalenia się samochodu elektrycznego, mimo że statystyki temu przeczą. Na tym polu niezbędna jest edukacja.

Jak wygląda przyszłość ładowania EV?

– W kontekście ustawy o elektromobilności w Polsce oraz zakazu sprzedaży samochodów spalinowych w Unii Europejskiej, planowanego na 2035 r., przyszłość stacji ładowania samochodów elektrycznych rysuje się bardzo obiecująco. Ustawa o elektromobilności w Polsce nakłada obowiązek instalacji punktów ładowania w nowych budynkach oraz na parkingach przy dużych obiektach użyteczności publicznej. Dodatkowo stacje ładowania od 1 stycznia 2025 r. musi posiadać każde duże przedsiębiorstwo. Wraz z rosnącą liczbą pojazdów elektrycznych na drogach zapotrzebowanie na stacje ładowania będzie rosło wykładniczo. Zakaz sprzedaży samochodów spalinowych w UE dodatkowo zwiększy liczbę pojazdów elektrycznych. Stacje ładowania staną się kluczowym elementem infrastruktury transportowej, niezbędnym do obsługi rosnącej floty EV.

Możemy spodziewać się bardziej zaawansowanych systemów szybkiego ładowania, które skrócą czas ładowania do kilku minut, co zbliży ten proces do tankowania pojazdów spalinowych.

Innowacje obejmą również integrację stacji ładowania z inteligentnymi sieciami energetycznymi, tzw. smart grids, oraz technologiami Vehicle-to-Grid, które umożliwią dwukierunkowy przepływ energii pomiędzy pojazdem a siecią, przyczyniając się do stabilizacji sieci i optymalizacji wykorzystania energii odnawialnej.

Jak widzi pan swoją firmę za 5 lat?

– Arinea będzie korzystać z rosnącego popytu na stacje ładowania. Z uwagi na coraz większe zapotrzebowanie na ładowarki firma prawdopodobnie skoncentruje się na ekspansji swojej oferty, zarówno pod względem liczby zainstalowanych punktów, jak i różnorodności dostępnych technologii ładowania. W kontekście planowanego zakazu sprzedaży samochodów spalinowych w UE mamy szansę stać się jednym z kluczowych graczy na polskim rynku infrastruktury ładowania. Spodziewamy się wzrostu znaczenia usług związanych z ładowaniem, takich jak systemy płatności mobilnych, aplikacje do zarządzania ładowaniem, a także rozwoju nowych modeli biznesowych opartych na subskrypcjach lub dynamicznych taryfach za korzystanie z ładowarek, co umożliwi nam i naszym klientom szybki wzrost przychodów z usługi ładowania.

Ponadto rozbudowa sieci ładowania będzie wymagała zaangażowania różnych podmiotów, od operatorów stacji ładowania po dostawców energii. To otwiera nowe możliwości współpracy i integracji w sektorze energetycznym. Biorąc pod uwagę wizję firmy, możliwe, że Arinea będzie starała się rozszerzyć swoją działalność poza Polskę.

Rozmawiał Mariusz Gryżewski

Cypr Północny – nieruchomości z wysoką stopą zwrotu

Dostarczenie atrakcyjnej oferty to dopiero początek drogi związanej z zakupem nieruchomości i dalszym zarządzaniem nią. Dlatego dobrze, gdy agent nieruchomości jest przygotowany, aby pomóc w całym procesie, łącznie z kwestiami pozakupowymi, które są dla inwestora problematyczne – mówi Krystian Ziółkowski, oferujący nieruchomości na Cyprze Północnym i wsparcie w procesie zakupowym oraz obsłudze posprzedażowej.

Jeśli inwestor szuka perspektywicznego rynku z potencjałem, jak przekonają go pan do zainteresowania się Cyprem?

– Przede wszystkim warto porównać rynek Cypru Północnego do polskiego rynku. Za tę samą kwotę na Cyprze można kupić atrakcyjną nieruchomość, powiedzmy apartament z rynku pierwotnego, w pełni umeblowany, oddalony ok. 400–500 m od plaży, często z widokiem na morze, a w Polsce mieszkanie w bloku z wielkiej płyty, do remontu, albo na rynku pierwotnym do wykończenia, oczywiście w bez porównania mniej atrakcyjnej lokalizacji i bez pięknego widoku. Na tym tle

Cypr wypada więc zdecydowanie korzystniej. Mało tego, biorąc pod uwagę potencjał zwrotu z inwestycji, nieruchomości na Cyprze Północnym są o 30–40 proc. tańsze niż porównywalne nieruchomości w lokalizacjach o zbliżonym charakterze z Hiszpanii, Portugalii czy na Malcie. Zwrot z inwestycji sięga od 8 do 15 proc. Aspekt finansowy jest więc niewątpliwym argumentem za zakupem nieruchomości na Cyprze. Do tego dochodzą inne względy, związane z bezpieczeństwem, stylem życia itp.

Na czym polega specyfika cypryjskiego rynku i jak przebiega współpraca z lokalnymi partnerami?

– Cypr Północny jest wciąż młodym, wschodzącym rynkiem. To daje szeroki wybór atrakcyjnych nowych apartamentów w pierwszej linii brzegowej. Często dają one dostęp do spa, siłowni, restauracji, sklepów. Takie apartamenty w nowoczesnych kompleksach niejednokrotnie oferują pełną obsługę inwestora, mieszkańca czy turysty, łącznie z zarządzaniem nieruchomością. Biorąc pod uwagę, że ceny nieruchomości są tu 30–40 proc. niższe niż w miejscach o podobnym klimacie w innych częściach Europy i przynoszą one dwukrotnie wyższe wskaźniki zwrotu na skali roku, jest to bardzo atrakcyjny

kierunek z perspektywy inwestorów. Warto też podkreślić inne istotne kwestie, jak możliwość płacenia w kryptowalutach lub gotówką, co wielu inwestorów sobie ceni. W świetle restrykcyjnego podejścia wielu instytucji europejskich Cypr jest ostatnią ostoją wolności inwestycyjnej.

Na co powinien zwrócić uwagę inwestor, żeby zapewnić sobie optymalne wartości po stronie kosztów i zysków?

– Jeśli nieruchomość jest zakupowana w celach inwestycyjnych, pamiętajmy, że jej cena, lokalizacja i potencjał pod kątem wynajmu przełożą się na późniejszy przychód. Dobrze, żeby nieruchomość miała również potencjał wzrostu jej wartości. W tym kontekście wziąwszy pod uwagę takie czynniki, jak położenie, widok z okna, udogodnienia przynależące do kompleksu, w którym znajduje się nieruchomość, choćby basen, zaplecze fitness, salon masażu, a także bliskość punktów usługowych, sklepów, gastronomii czy klubów nocnych. To przekłada się na popularność turystyczną danej lokalizacji i łatwość najmu krótkoterminowego oraz związane z nim korzyści podatkowe. Inwestycyjnemu najlepiej sprawdzić się mniejsze nieruchomości typu studio, 1+1 lub 2+1 – z możliwością wynajęcia apartamentu kilku osobom na raz.

Należy też pamiętać o dodatkowych kosztach związanych z zakupem nieruchomości: podatku VAT oraz podatku od rejestracji kontraktu. Są one liczone od wartości nieruchomości, więc dobrze by było, żeby ta była jak najniższa. Naszym klientom oferujemy bardzo korzystne harmonogramy płatności, co również sprzyja optymalizacji zwrotu z inwestycji. Aby inwestycja była maksymalnie opłacalna, warto podjąć współpracę z ekspertami, którzy znają ten rynek i pomogą wybrać najlepszą nieruchomość oraz sprawnie przeprowadzić cały proces zakupowy.

Czy system podatkowy na Cyprze przemawia za wyborem tej lokalizacji pod kątem inwestycji w nieruchomości?

– Pierwsze podatki związane z inwestycją w nieruchomości dotyczą samego zakupu. W przypadku nieruchomości z rynku wtórnego jest on już zawarty w cenie, a inwestor musi jedynie zapłacić podatek od przeniesienia tytułu własności, który pokrywa nabywca. Na rynku pierwotnym do ceny nieruchomości oferowanej przez dewelopera należy doliczyć dodatkowe koszty. Przede wszystkim 5 proc. od ceny zakupu stanowi podatek VAT, płacony jednorazowo lub doliczany do każdej transzy. Kolejna opłata wiąże się z przyłączeniem do sieci energetycznej i różni się w zależności od regionu – zwykle wynosi ok. 3000 funtów brytyjskich. Ta opłata również może być płatna jednorazowo przed odbiorem kluczy lub ratalnie, w zależności od formy płatności za nieruchomość.

Dalej musimy uiszczyć tzw. stamp duty, czyli w wolnym tłumaczeniu podatek za pieczętkę. Kwota w wysokości 0,5 proc. wartości kontraktu jest uiszczana gotówką w miejscowym urzędzie podatkowym – w tureckiej lirze lub walucie, w której realizowana jest transakcja zakupu, zwykle funtem brytyjskim. Kolejny podatek – za rejestrację zakupu – wynosi 6 proc. wartości kontraktu i jest on opłacany razem ze stamp duty. Ostatni podatek okołozakupowy wynosi 6 proc. od wartości kontraktu i jest uiszczany na samym końcu, po przeniesieniu praw własności, w urzędzie podatkowym właściwym dla danego regionu. Łącznie podatki związane z zakupem nieruchomości wynoszą 17,5 proc. jej wartości. Czasami dochodzi do tego opłata za przyłączenie do sieci kanalizacyjnej lub utylizację śmieci. Może ona wynosić ok. 1000 funtów, ale nie jest regułą.

Jeśli chodzi o podatki związane z użytkowaniem nieruchomości, to przede wszystkim jest podatek od nieruchomości 0,2 GBP za mkw. oraz podatek od najmu długoterminowego wynoszący 10 proc. od dochodu. Najem krótkoterminowy jest nieopodatkowany. **Jaki wybór możliwości i rozwiązań inwestycyjnych ma potencjalny nabywca nieruchomości?**

– Klient może kupić apartament lub willę na Cyprze Północnym dla siebie, żeby się tam przenieść na stałe lub mieszkać przez część roku, najczęściej w okresie zimowym. Nieruchomości bywają też nabywane typowo pod wynajem, z możliwością skorzystania na krótki okres na własne cele, np. na pobyt wakacyjny. Tu istotnym kryterium wyboru nieruchomości jest potencjalnie najwyższy wskaźnik ROI (ang. Return on investment, czyli wskaźnik zwrotu – przyp. red.).

Kolejny rodzaj zakupu to inwestycja zaplanowana z myślą o maksymalnym zysku ze sprzedaży nieruchomości. Tu należy przestrzec przed zakupem opartym na spekulacji, że wartość nieruchomości naturalnie wzrośnie sama z siebie. My w pierwszej kolejności negocjujemy zakup pakietu apartamentów, co pozwala uzyskać ceny niższe od rynkowych, dzięki czemu inwestor zarabia już w momencie zakupu. Co więcej, zakup pakietowy pozwala na wynegocjowanie niestandardowych harmonogramów płatności. W efekcie po wpłacie 30–40 proc. wartości nieruchomości w ramach down payment zyskujemy czas na zaplanowanie sprzedaży bez angażowania większych środków własnych.

W jakie nieruchomości warto zainwestować: domy, apartamenty? Jakim

kapitałem trzeba dysponować na start, żeby zainwestować w nieruchomość z wysoką stopą zwrotu?

– Wszystko zależy od tego, w jakim celu nabywamy nieruchomość. W przypadku zakupu dla siebie w grę mogą wchodzić czynniki pozafinansowe. Jeśli natomiast skupiamy się na maksymalnej stopie zwrotu, najkorzystniejszy będzie zakup niedużego studia, odpowiadającemu polskiej kawalerce, lub apartamentu w konfiguracji 1+1 lub 2+1, czyli salonu z jedną sypialnią lub dwiema i łazienką. To one gwarantują najwyższą stopę zwrotu ze względu na niską cenę, a ich potencjał najmu jest wysoki. Oczywiście atrakcyjna lokalizacja nieruchomości podnosi szansę na wynajem, zwłaszcza krótkoterminowy, w celach turystycznych. Co ważne, sezon na Cyprze trwa praktycznie cały rok. Biorąc pod uwagę, że jesteśmy w stanie wynegocjować dla naszych inwestorów korzystny harmonogram płatności, stopa zwrotu rośnie bardzo szybko dzięki temu, że klient wynajmuje nieruchomość, zanim ją spłaci, osiągając pasywny przychód.

Warto wspomnieć o możliwości flipowania, czyli zakupu apartamentu i odsprzedaży z zyskiem jeszcze w trakcie trwania budowy. Staramy się negocjować warunki takich inwestycji tak, aby kwota zaangażowania, która umożliwia odsprzedaż z pełnym zyskiem, zaczynała się od 250 tys. zł. Zwrot z takiej inwestycji wynosi z reguły min. 20 proc. Dodam, że zajmujemy się całym procesem, dzieląc się z inwestorem zyskiem.

**Rozmawiał
Mariusz Gryżewski**

Z korzyścią dla klientów, natury i gospodarki

Fot. materiały prasowe (3)

Kompleks hotelowo-rekreacyjny Termy Karkonosze Resort & Spa to oaza spokoju i równowagi, skomponowana z dwóch unikatowych stref – kameralnych willi i luksusowego hotelu. W ramach pierwszego etapu zarządca obiektu, HSP Management, oddał gościom wille nad stawem oraz Ristorante Góra Słońca. Część hotelowa ma zostać otwarta jeszcze w 2024 r., a druga strefa willowa – w przyszłym roku. O inwestycji mówi Grzegorz Gacek, prezes HSP Management.

Termy Karkonosze Resort & Spa zostały oficjalnie otwarte. To sztanarowa inwestycja HSP Management. Jakie atrakcje czekają na gości?

– W strefie willowej znajdują się apartamenty o wysokiej klasie designu, z których roztacza się zachwycający widok na staw ozdobny. Goście mogą korzystać z zewnętrznych jacuzzi, znajdujących się na tarasach wszystkich dziewięciu budynków, aby w pełni doświadczyć regeneracyjnych właściwości wody. Miłośnicy włoskich smaków zostaną zauroczeni propozycjami szefa kuchni Ristorante Góra Słońca, z której rozchodzą się aromaty gorącej Italii.

Co składa się na strefę willową, którą właśnie oddaliście do użytku i na jakie udogodnienia mogą liczyć odwiedzający?

– Na strefę willową składa się łącznie 126 pokoi i apartamentów. Ich wnętrza zostały starannie wyposażone w designerskie meble, aneksy kuchenne, wygodne łóżka oraz klimatyzację. Dzięki drewnianemu wykończeniu przestrzeni obiekt jest elegancki i przytulny. Nasz kompleks to również centrum wypoczynku, rozrywki i aktywności. Włoska restauracja Ristorante Góra Słońca serwuje doskonałą pizzę i wyjątkowe dania z najwyższej jakości składników. Co więcej, na tarasie każdej willi znajduje

się jacuzzi, które pomoże w osiągnięciu wysokiego poziomu relaksu i odprężenia.

Kolejnym etapem jest otwarcie części hotelowej. Co będzie jej głównym wyróżnikiem?

– Imponujący projekt architektoniczny o powierzchni 3 500 mkw. lustra wody pozwoli dosłownie zanurzyć się w świetle spa. Koncepcja kompleksu opiera się na filozofii Sanus Per Aquam – czerpaniu sił witalnych, ukojeniu zmysłów oraz powrocie do zdrowia poprzez wodę. Dodatkowym atutem miejsca będzie obecność wód termalnych, które dzięki zawartości składników fluorowo-krzemowych mają dobroczynny wpływ na zdrowie. Temperatura wody w basenach zewnętrznych, sięgająca 28–36°C, umożliwi całoroczne kąpiele termalne, możliwe w części hotelowej.

Co kryje się za ideą tej inwestycji? Jakie cele chcą państwo osiągnąć, zarządzając tym obiektem?

– Nasi goście będą mogli cieszyć się odprężeniem i wyciszeniem oraz korzystać z udogodnień dostępnych na terenie całego resortu, co pozwoli na osiągnięcie idealnej harmonii podczas pobytu. Kładziemy nacisk na odnowę sił witalnych. Naszym celem jest stworzenie atmosfery slow life, umożliwiającej gościom doświadczanie nowych smaków, relaksacyjnych właściwości wody i aktywności rekreacyjnych – wszystko to w wyjątkowym klimacie Karkonoszy.

Termy Karkonosze Resort & Spa położone są w miejscowości Stanisów – 6 km od centrum Jeleniej Góry, na terenie Wzgórz Łomnickich, w obrębie Kotliny Jeleniogórskiej. Dolina Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej jest unikatowym miejscem w skali Polski i Europy. Lokalizacja jest jednym z największych atutów naszej inwestycji. W przepięknym krajobrazie otoczonym Karkonoszami i Rudawami Janowickimi znajduje się kilkadziesiąt dawnych rezydencji szlacheckich. Dodatkową atrakcją regionu jest bliskość Gór Izerkich, a także licznych tras rowerowych i spacerowych.

Czy Termy Karkonosze Resort & Spa oferują możliwość inwestycji w apartamenty?

– Oczywiście, musimy wciąż podążać za trendami, ale również je tworzyć. Największy potencjał w tym zakresie mają nieruchomości położone w atrakcyjnych turystycznie miejscach, takich jak nadmorskie kurorty, górskie

miejscowości czy historyczne miasta. Zakup inwestorski oferuje nie tylko korzyści finansowe, lecz także szereg innych zalet. Właściciele nieruchomości mają możliwość odpoczynku od miasta, jak również poznania nowych miejsc i ludzi podczas korzystania z własnego apartamentu.

Nawiązywanie relacji z ludźmi z innych regionów kraju to z kolei niepowtarzalna okazja, aby zdobywać unikalne doświadczenia i stawać się częścią historii, które mogą być bardzo rozwijające.

Dlaczego zdecydowali się państwo na taką inwestycję akurat w Karkonoszach? Do tej pory flagowym obiektem firmy był hotel Szczawnica Park Resort & Spa ** w Pieninach, z którym HSP Management był mocno kojarzony.**

– Nasze plany rozwoju zakładają, że nie możemy ograniczać się do jednego regionu Polski. Wychodzimy ze strefy komfortu, szukamy nowych inwestycji i możliwości działania również w innych obszarach. Na lokalizację naszej inwestycji wybraliśmy tereny Kotliny Jeleniogórskiej, których atutem jest bogactwo natury, gwarantujące piękne widoki. Dodatkowym walorem Stanisowa, gdzie powstają Termy Karkonosze, jest bliskość Karkonoszy oraz takich kurortów, jak Karpacz czy Szklarska Poręba. Lokalizacja na pewno jest jedną z głównych zalet tej inwestycji, ale nie tylko. Stawiamy na najwyższą jakość wykończenia oraz unikalny design. Ofertę kierujemy do wszystkich, którzy cenią prawdziwy odpoczynek z dala od miejskiego zgiełku.

W jaki sposób termy wpływają na zrównoważony rozwój regionu?

– Nasz obiekt może wpływać na zrównoważony rozwój regionu na wiele sposobów, skupiając się na ekologii, gospodarce oraz społeczności lokalnej. Termy Karkonosze Resort & Spa korzystając z odnawialnych źródeł energii, co zmniejsza emisję dwutlenku węgla i ogranicza ślad węglowy. Efektywne zarządzanie zasobami wodnymi, np. przez recykling wody i instalację systemów oszczędzających wodę, jest kluczowe w obiektach termalnych. Ponadto segregacja odpadów, kompostowanie i ograniczenie użycia plastiku przyczyniają się do redukcji ilości odpadów.

Zatrudniamy pracowników z lokalnej społeczności, co wspiera gospodarkę regionu i zmniejsza problem bezrobocia. Nasza współpraca z lokalnymi producentami żywności, rzemieślnikami i dostawcami usług wzmocni lokalny rynek. Co więcej, stawiamy na szeroką promocję pieszych wędrówek, jazdy na rowerze i innych form aktywności, które minimalizują negatywny wpływ na przyrodę. Na etapie realizacji inwestycji stosujemy materiały budowlane przyjazne dla środowiska, dbając o harmonijną integrację obiektu z otaczającym krajobrazem. Wierzymy, że już wkrótce staniemy się liderem zrównoważonego rozwoju w regionie, przyczyniając się do ochrony środowiska, wsparcia lokalnej gospodarki oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Rozmawiał Piotr Nowacki

1999-2024
25
LAT FIRMY

EXCON

Z PLANEM NA

25

LAT

Apartamenty ReVital: nowoczesne mieszkania dla aktywnych i szansa na zysk dla inwestorów

Do niedawna niewiele osób miało świadomość, czym są serwisowane mieszkania senioralne. Obecnie, w obliczu zmieniających się potrzeb mieszkaniowych coraz starszego i coraz bardziej wymagającego społeczeństwa, widać aktywność w tym segmencie rynku nieruchomości zarówno po stronie osób zainteresowanych mieszkaniami dostosowanymi do ich potrzeb, jak i inwestorów – mówi Karol Bulenda, członek zarządu Origin Investments.

Origin Investments będzie budować pierwsze w Warszawie serwisowane mieszkania dla seniorów. Proszę przybliżyć ten projekt.

– Już ok. 10 lat temu, gdy rozpoczęliśmy działalność, naszym dalekosiężnym celem było wprowadzenie na polski rynek i rozwijanie rozwiązań z zakresu senior living, czyli mieszkalności senioralnego. Teraz ten cel realizujemy. Mamy na swoim koncie dwa prężnie działające ośrodki specjalistycznej rehabilitacji w Otwocku i w Krakowie. Aktualnie zamierzamy skupić się na tworzeniu serwisowanych mieszkań dla aktywnych seniorów pod marką Apartamenty ReVital. Nasza nadmorska inwestycja w Mechelinach w pobliżu Trójmiasta, w której partneruje nam giełdowa spółka Pekabex, jest na półmetku realizacji. Powstaje tam wielofunkcyjny obiekt, na który składają się mieszkania senioralne, centrum rehabilitacji oraz apartamenty na pobyty krótkoterminowe.

To ważne, by na wczesnym etapie rozwoju polskiego rynku mieszkalności senioralnego tworzyć wysokie standardy i inicjować jakościowe projekty. Dlatego chcemy, żeby w Warszawie powstał tętniący życiem obiekt, odpo-

wiadający naszym założeniom dotyczącym komfortu aktywnych seniorów. Projekt w Warszawie zakłada stworzenie prestiżowego obiektu z Apartamentami ReVital przy ul. Grochowskiej 1, w miejscu stanowiącym architektoniczną bramę najważniejszej arterii warszawskiej dzielnicy Praga-Południe. Powstanie tam prestiżowy, 10-kondygnacyjny budynek ze 120 lokalami, uwzględniający potrzeby aktywnych, wymagających seniorów. Jego atutem będzie m.in. doskonała lokalizacja, pozwalająca na szybki dojazd transportem publicznym – zarówno tramwajem, jak i autobusem – do ścisłego centrum Warszawy. Bliskość Trasy Siekierkowskiej i Trasy Łazienkowskiej, łączących oba brzegi Wisły, zapewni sprawne poruszanie się po całym mieście. Mieszkańcy będą mogli korzystać ze świetnie rozwiniętej infrastruktury handlowej i rekreacyjnej.

Co wyróżnia Apartamenty ReVital na tle innych mieszkań dostępnych na rynku?

– Obiekt przy Grochowskiej 1 to inwestycja od początku projektowana z myślą o bezpieczeństwie i komforcie mieszkańców. Na jej potrzeby zaadaptowano najlepsze rozwiązania, które od wielu lat sprawdzają się w tego typu

obiektach na Zachodzie. Serwisowane mieszkania to rozwiązanie bazujące na modelu independent living, pozwalającym seniorom żyć niezależnie, we własnym lub wynajmowanym apartamencie, w bezpiecznym otoczeniu motywującym do prowadzenia aktywnego i zdrowego trybu życia, a zarazem z dostępem do dyskretnego wsparcia. W budynku przewidziano szereg przestrzeni wspólnych. Na różnych kondygnacjach mieszkańcy będą mogli korzystać m.in. z wygodnej sali klubowej wraz z aneksem kuchennym, sal do ćwiczeń, relaksu i rehabilitacji, kawiarni oraz unikatowego w skali Warszawy przestronnego tarasu na ostatnim piętrze, z którego będą mogli podziwiać panoramę stolicy.

Jaki jest harmonogram realizacji inwestycji i kiedy wprowadzą się pierwsi mieszkańcy?

– Nabyliśmy działkę z pozwoleniem na budowę obiektu typu PRS. Obecnie pracujemy nad modyfikacją pierwotnego projektu architektonicznego, aby części wspólnie dopasować do wskazanych wyżej funkcji oraz powiększyć lokale z funkcją mieszkalną, gdyż w stosunku do założeń typowego PRS nasze apartamenty są przeznaczone

czone do długoterminowego zamieszkiwania, a więc muszą być większe i bardziej komfortowe. Realizacja projektu potrwa ok. 2,5 roku.

Czy to dobry czas na tworzenie w Polsce mieszkań dla seniorów? Czy rynek jest na nie gotowy?

– W miastach widzimy ogromny popyt na takie rozwiązania. Do niedawna niewiele osób kojarzyło, czym są serwisowane mieszkania senioralne. Obecnie, w obliczu zmieniających się potrzeb mieszkaniowych coraz starszego i coraz bardziej wymagającego społeczeństwa, widać aktywność w tym segmencie rynku nieruchomości zarówno po stronie osób zainteresowanych mieszkaniami dostosowanymi do ich potrzeb, jak i inwestorów. Inwestorzy dostrzegają atrakcyjność i perspektywiczny rozwój tego rynku.

Apartamenty ReVital mogą kupić docelowi mieszkańcy oraz inwestorzy zainteresowani ich długoterminowym wynajmem, z nami jako operatorem. Warto podkreślić, że zainteresowanie najmem lokalu serwisowanego, a nie jego zakupem, gwałtownie rośnie. Tym samym to doskonale aktywno inwestycyjne. Atutem niewątpliwie jest brak sezonowości przychodów i wahań koniunktury obserwowany na rynku najmów mieszkań serwisowanych na Zachodzie. Dochody z mieszkań dla seniorów pozostają konkurencyjne w porównaniu ze standardowym budownictwem mieszkaniowym. Mieszkania senioralne zapewniają długoterminowy, bezpieczny strumień dochodów z wynajmu, który w wielu przypadkach może być uzupełniony dodatkowymi przychodami z usług. Stabilność wynajmów dla seniorów, którzy przeważnie będą mieszkać w takich lokalach do końca życia, oznacza dla inwestora nie tylko bezpieczeństwo przychodów, lecz także niższe koszty utrzymania nieruchomości.

Z punktu widzenia mieszkańców takich apartamentów i stworzonego przez nich rynku odbiorców atrakcyjność i gotowość rynku wynika po pierwsze z tego, że takie apartamenty są dokładnym spełnieniem ich oczekiwań i potrzeb. Zapewniają rozrywkę, towarzystwo, pomagają zadbać o zdrowy tryb życia. Po drugie rozwiązanie to jest dostępne niemal dla każdego. Bardzo popularnym rozwiązaniem na świecie jest po prostu wynajęcie swojego dotychczasowego mieszkania, a z czynszu opłacanie mieszkania serwisowanego wraz ze wszystkimi udogodnieniami. Biorąc pod uwagę różnice w metrażu,

zwykle jest to zmiana niemal bez różnicy dla budżetu domowego.

Czy poza Mechelinkami i Warszawą planują państwo kolejne inwestycje?

– Aktywnie poszukujemy lokalizacji w dużych miastach. Biorąc pod uwagę nasze zaplecze – zespół deweloperski i operatorski, mamy ambicje, żeby rów-

nolegle prowadzić 4 projekty. Jest więc potencjał, żeby niezwłocznie przystąpić do realizacji 2–3 z nich, szczególnie że projekt warszawski jest po najtrudniejszym etapie prac przygotowawczych i uzyskiwania pozwoleń.

Rozmawiał Piotr Nowacki

W przypadku Apartamentów ReVital lokale mogą kupić docelowi mieszkańcy oraz inwestorzy zainteresowani długoterminowym wynajmem z nami jako operatorem. Warto podkreślić, że zainteresowanie najmem lokalu serwisowanego gwałtownie rośnie. Tym samym to doskonale aktywno inwestycyjne.

Nie unikamy wyzwań

Realizując projekty indywidualne, musimy być przygotowani na różne niespodzianki. Choć doświadczenie mamy ogromne i większość potencjalnych problemów nasz zespół przewiduje, zapobiegając im już w momencie przygotowywania oferty, zdarzają się sytuacje, w których stajemy na głowie, aby docelowy klient otrzymał produkt bez żadnych zastrzeżeń – opowiadają bracia Janusz i Adam Gierada, właściciele Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego JAGDOR.

Janusz Gierada

Adam Gierada

Jak wyglądały pana pierwsze kroki w branży?

Janusz Gierada: Historia firmy rozpoczyna się w 1990 r., ale przygodę ze stolarką zaczęliśmy z bratem dużo wcześniej jako stolarze, wykonując w garażu usługi dla lokalnej ludności, głównie dekoracje ścienne – boazerie, drzwi, schody, okna. Z czasem zaczęliśmy rozszerzać obszar wykonywania usług na tereny województwa mazowieckiego, dojeżdżając do klientów Żukiem. To były zupełnie inne czasy. Zamówienia otrzymywaliśmy drogą pocztową, listonosz przynosił do nas telegram z rozpisany zamówieniem. Ze względu na lokalizację, aby skontaktować się z klientem, jeździliśmy do najbliższego punktu zamówić rozmowę międzymiastową. Partnerzy handlowi płacili gotówką połowę wartości za towar, który dopiero miał być wykonany. Produkowaliśmy jeden model drzwi, płyciny były ruchome na wymianę z przeszkleniem, zamówienia różniły się tylko szerokością i kierunkami otwierania, dostępny był jeden rodzaj ościeżnicy blokowej. Dopiero w 1999 r. po raz pierwszy wystawialiśmy się na targach

w Warszawie, a w 2000 r. w Poznaniu, co zaowocowało pozyskaniem nowych partnerów biznesowych. Kolejne lata to dynamiczny rozwój, budowa nowej hali produkcyjno-magazynowej, zakup pierwszej maszyny sterowanej numerycznie przy wsparciu środków unijnych, wzrost zatrudnienia i rozbudowa parku maszynowego, który cały czas udoskonalamy przez zakup nowych maszyn i wprowadzanie nowych technologii.

Jakie cechy wyróżniają państwa drzwi?

Adam Gierada: Każde zamówienie, które do nas trafia, jest traktowane indywidualnie – nie produkujemy drzwi masowo. Na każdym etapie produkcji dokonujemy dokładnej kontroli, już na pierwszym etapie doboru ramiaków konstrukcyjnych weryfikujemy materiał pod kątem jakości i ugięcia. Wykończenie powierzchni, zarówno lakierowanych, jak i fornirowanych, jest przy każdej warstwie organoleptycznie sprawdzane. Przy drzwiach fornirowanych pilnujemy, aby były wykonywane z jednej kłody drewna. Każda krawędź jest wykończona, łącznie z dolną, nawet przy podcięciu wentylacyjnym, co nas wyróżnia na tle innych producentów.

Jakie rodzaje drzwi znajdują się w podstawowej ofercie firmy?

A.G.: Naszą podstawową ofertą jest kolekcja JAGRAS. Charakteryzuje się skatalogowanymi produktami, które zawsze opierają się na najnowszych trendach wzorniczych i modelach cieszących się największym zainteresowaniem, w kolorystyce odpowiadającej rynkowym nowościom. Znajdziemy tu m.in. modele gładkie, klasyczne w różnych konfiguracjach, przeszklone, w tym zlicowane z płaszczyzną, frezowane, z wykończeniem zarówno w lakierach, jak i w forniarach naturalnych, systemy drzwi standardowo rozwiernych, rewersyjnych, przesuwanych i łamanych, drzwi ukryte z ościeżnicą aluminiową oraz ościeżnice z podwyższanymi opaskopanelami.

Czy oferują państwo również drzwi niestandardowe?

J.G.: Nasza druga kolekcja – JAGDOR – obejmuje produkty premium. Jest to kolekcja o rozszerzonym asortymencie oraz to, co w podstawowej ofercie, ale w rozbudowanej wersji. Jesteśmy w stanie zrealizować indywidualne projekty na życzenie, począwszy od nietypo-

wych wymiarów drzwi, nowoczesnych systemów otwierania, bogatej kolorystyki aż po fornirowane, lakierowane i lustrzane zabudowy ściennie zintegrowane z drzwiami. Wykonujemy również drzwi do gabinetów RTG, drzwi do hoteli z kontrolą dostępu, ościeżnice do sufitu bez górnej belki, a także ościeżnice hybrydowe – połączenie ościeżnicy aluminiowej w strefach mokrych z opaskami od strony holu/salonu.

Jakie najnowsze trendy w branży drzwi wewnętrznych uwzględniają państwo w swojej ofercie?

A.G.: Największym zainteresowaniem cieszą się aktualnie trzy grupy produktów. Na pierwszym miejscu są oczywiście drzwi gładkie, które niezmiennie królują wśród naszych klientów. Ostatnio zaobserwowaliśmy szczególnie wzrost zainteresowania drzwiami ukrytymi na ościeżnicach aluminiowych. Jedynym czynnikiem zmiennym jest wykończenie i tutaj oczywiście proponujemy klasyczną biel w różnych odcieniach, fornir naturalny, zwłaszcza ponadczasowy – dębowy, oraz dla drzwi ukrytych podkład do własnego wykończenia, gdzie dajemy klientom szerokie pole możliwości, m.in. lustro, tynk strukturalny, tapeta itp. Kolejnym popularnym produktem są modele drzwi klasycznych. W przypadku modeli lakierowanych dominują klasyczne frezowanie płyciny, w różnej konfiguracji podziałów i szerokości wzorów, zaś osoby wybierające modele fornirowane najczęściej decydują się na imitację lameli pionowych lub poziomych albo układ jodełki francuskiej, gdzie przestrzeń pomiędzy lamelami może być w różnych kształtach w kolorze czarnym. Inną grupą produktów, którą architekci chętnie wykorzystują w swoich projektach, są zabudowy ściennie w różnych konfiguracjach, począwszy od zabudów gładkich po frezowane z uwzględnieniem kontynuacji wzoru ze skrzydła na zabudowę, w wykończeniach lakierowanych i fornirowanych z kontynuacją usłojenia. Wybór mamy duży, a dokładność, z jaką wykonujemy zabudowy panelowe, sprawia, że nasi partnerzy chętnie oferują nasze produkty.

Czy pamięta pan jakieś wyjątkowe wyzwanie, z jakim musiała się zmierzyć firma?

J.G.: Przy realizacji niestandardowych zleceń wyzwaniem jest każdy dzień. Biorąc pod uwagę ilość nietypowego asortymentu, jaki mamy w ofercie, bardzo często trafiają do nas ciekawe projekty. W ostatnim czasie otrzymali-

śmy np. zapytanie dotyczące możliwości wykonania drzwi w systemie wahadłowym PIVOT. Wszystko na pozór wyglądało banalnie – system nam znany, klient wybrał model pełny z lustrem grafitowym w czarnej ramie, wymiary nie wykaczały mocno poza standardy, bo wysokość drzwi wynosiła ok. 240 cm. Wyzwaniem były krzywe ściany. System jest stosowany głównie jako bezościeżnicowy, więc wymaga otworów wykończonych „na gotowo”, ponieważ jest montowany bezpośrednio w nadprożu oraz podłodze. Klient już miał wszystko pięknie wymalowane, więc przeróbki tynkarskie nie wchodziły w grę. Zapadła decyzja – robimy skrzydło, w którym trzy krawędzie są skośne – w końcu klient nasz pan. Dystrybutor, dla którego wykonywaliśmy to zlecenie, zrobił pomiary z dokładnością zegarmistrza, a my odwzorowaliśmy to wszystko w rysunkach i gotowym produkcie. To była nasza pierwsza realizacja, gdzie każde skrzydło miało inny kąt – zgodnie z życzeniem klienta.

Realizując projekty indywidualne, musimy być przygotowani na różne niespodzianki. Choć doświadczenie mamy ogromne i większość potencjalnych problemów nasz zespół przewiduje, zapobiegając im już w momencie przygotowywania oferty, zdarzają się sytuacje, w których stajemy na głowie, aby docelowy klient otrzymał produkt bez żadnych zastrzeżeń.

Czy firma angażuje się w działania proekologiczne?

J.G.: Jak najbardziej! Idąc w kierunku aktualnie obowiązujących norm dotyczących ochrony środowiska, zainwestowaliśmy w nowoczesny kocioł grzewczy. Urządzenie posiada system dopalania i oczyszczania spalin, który zapewnia utrzymanie norm emisyjnych. Atutem tych kotłów jest możliwość spalania stolarskich pozostałości poprodukcyjnych i płyt drewnopochodnych oraz wszelkiego rodzaju biomasy pochodzenia leśnego zgodnie ze standardami z rozporządzenia Ministra Klimatu z dn. 24 września 2020 r. w sprawie standardów emisyjnych.

Jakie są plany rozwoju firmy JAGDOR na najbliższe lata?

A.G.: Przede wszystkim chcemy systematycznie budować większą rozpoznawalność marki, usprawniać obsługę partnerów biznesowych oraz pozyskiwać nowych odbiorców. W najbliższym czasie planujemy również zmodernizować park maszynowy, główny akcent kładąc na najbardziej obciążające stanowiska, aby ograniczyć wysiłek fizyczny powodujący schorzenia w obrębie układu mięśniowo-kostnego. W drugiej kolejności chcemy zająć się poprawą zaplecza socjalnego dla pracowników z uwzględnieniem najwyższych standardów.

Rozmawiał Mariusz Gryżewski

Meble na miarę potrzeb

Nasza firma działa na rynku meblowym od wielu lat. To doświadczenie pozwoliło nam doskonale zrozumieć potrzeby i oczekiwania naszych klientów. Warto podkreślić, że posiadamy doskonale wyposażoną stolarnię i lakiernię, co jest naszym ogromnym atutem. Dzięki temu możemy kontrolować każdy etap produkcji, co przekłada się na wysoką jakość naszych mebli – mówi Robert Sienczewski, dyrektor ds. obsługi kluczowych klientów w firmie EST Meble.

Jakie projekty są realizowane w firmie EST Meble?

– Obecnie pracujemy nad produkcją mebli powtarzalnych, przeznaczonych na sprzedaż w sklepie internetowym, oraz zestawów hotelowych o różnych standardach. Oferujemy również szafki RTV i łazienkowe. Nasze usługi obejmują również projektowanie, produkcję i montaż mebli, a także profesjonalne doradztwo w zakresie aranżacji wnętrz.

Jakie materiały są najczęściej używane w produkcji i jakie są ich główne zalety?

– W naszej produkcji mebli zawsze stawiamy na wysokiej jakości ma-

teriały, płyty meblowe, drewno, szkło, kamień, konglomeraty i spieki. Gwarantując one trwałość, estetykę oraz możliwość dostosowania projektów do różnych budżetów klientów. Dzięki temu zapewniamy funkcjonalne i długotrwałe produkty.

Co składa się na jakość realizacji zleceń?

– Dbamy o terminowość i wysoką jakość naszych produktów, kontrolując każdy etap produkcji. Dzięki nowoczesnemu parkowi maszyn i urządzeń stolarskich możemy precyzyjnie wykonywać poszczególne elementy mebli. Zwracamy uwagę na ergonomię, trwa-

łość materiałów oraz harmonijne łączenie tradycyjnych technik z nowoczesnym designem. Każdy projekt jest szczegółowo przemyślany, aby spełniał wszystkie oczekiwania naszych użytkowników. Naszym priorytetem jest zadowolenie klienta, dlatego zawsze stawiamy na jakość, przywiązując wagę do szczegółów, jak również właściwej organizacji i terminowej realizacji zleceń.

Jakie możliwości personalizacji mebli oferują państwo dla klientów, którzy chcą dostosować je do indywidualnych potrzeb i przestrzeni?

– Możliwość pełnej personalizacji mebli na zamówienie to nasz wyróżnik. Klienci mogą wybierać spośród różnorodnych materiałów, kolorów i stylów, co pozwala na stworzenie unikalnych mebli, idealnie wpisujących się w stylistykę wnętrza. Oferujemy szeroki wybór mebli do różnych pomieszczeń, w tym kuchni, salonów, sypialni, biur oraz łazienek. Nasze kolekcje łączy funkcjonalność z unikalnym designem, za każdym razem umożliwiając dostosowanie projektu do konkretnych wymogów i warunków danej przestrzeni.

Jakie niestandardowe rozwiązania ma w swoim portfolio firma?

– Przykładem unikalnych rozwiązań, które zaprojektowaliśmy, są indywidualne projekty mebli do apartamentów o nietypowych układach, gdzie

zastosowaliśmy innowacyjne mechanizmy przesuwanych paneli oraz ukryte schowki, które maksymalizują funkcjonalność przestrzeni. Każde takie rozwiązanie dostosowujemy do specyficznych potrzeb i oczekiwań klienta, co czyni nasze projekty wyjątkowymi.

Jakie są warunki gwarancji na państwa meble i na jakie wsparcie posprzedażowe może liczyć klient?

– Wszystkie nasze produkty są objęte gwarancją. W przypadku jakichkolwiek problemów klienci mają prawo do reklamacji, a my zapewniamy szybką i skuteczną obsługę posprzedażową. Dokładamy wszelkich starań, aby sprawnie naprawić problem, ponieważ zależy nam na długoterminowej satysfakcji naszych klientów.

Jakie są dalsze plany firmy?

– Planujemy rozwijać produkcję mebli powtarzalnych, rozbudowując naszą ofertę dostępną online. Dążymy do tego, aby nasze meble były dostępne dla szerszej grupy odbiorców, jednocześnie utrzymując najwyższe standardy jakości i estetyki.

Rozmawiał Piotr Nowacki

Biznes na ścieżce rozwoju

Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa posiada ponad 30 lat doświadczenia w doradztwie oraz realizacji projektów unijnych dla przedsiębiorstw i osób zakładających działalność gospodarczą. Jej zespół doradza w takich dziedzinach, jak finansowanie zewnętrzne, eksport produktów i usług, marketing międzynarodowy, optymalizacja procesów produkcyjnych i biznesowych, transformacja cyfrowa, innowacje.

Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa w Kielcach jest jedną z najstarszych i największych instytucji samorządu gospodarczego w regionie. SIPH jest ważnym partnerem władz regionalnych w zakresie rozwoju gospodarczego, relacji z biznesem i promocji innowacyjności. Główną siłą SIPH jest bezpośrednia współpraca z przedsiębiorstwami oraz wieloletnie doświadczenie w świadczeniu profesjonalnych usług. Dotychczas SIPH zrealizowała na rzecz przedsiębiorstw ponad 100 projektów, w ramach których powstało ponad 500 firm i kilka tysięcy miejsc pracy. Dzięki

jej wsparciu pozyskano ponad 125 mln euro dofinansowania z funduszy unijnych.

W 2008 r. przy SIPH zaczął działać Ośrodek Komisji Europejskiej Enterprise Europe Network – międzynarodowej, największej na świecie sieci instytucji otoczenia biznesu wspierających firmy w działaniach związanych z dostępem do finansowania, podniesieniem konkurencyjności i internacjonalizacją. Enterprise Europe Net-

work to największa europejska sieć ośrodków i instytucji, które wspierają rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Skupia izby gospodarcze, centra transferu technologii, instytuty badawcze oraz agencje rozwoju, które współpracują ze sobą pod kierownictwem Komisji Europejskiej. Enterprise Europe Network oferuje kompleksowe usługi firmom z sektora MŚP, aby mogły rozwinąć w pełni swój potencjał i zdolności innowacyjne. Sieć organizuje spotkania kooperacyjne i misje gospodarcze, szkolenia i seminaria oraz świadczy usługi informacyjne i doradcze dla przedsiębiorstw. ■

GRANO GROUP

Inwestuj świadomie w branży hospitality

Grano Group, spółka zarządzająca siecią gdańskich hoteli Grano Hotels, otwarcie informuje, „Jesteśmy gotowi do współpracy z nowymi obiektami oraz inwestorami”.

Poznaj naszą historię:

01. Pierwszym obiektem grupy był Hotel Almond Business&SPA, otwarty w 2016 roku. Następnie powstały **pierwsze obiekty w systemie Condo**: Hotel Number One by Grano oraz Grano Apartments Nowa Motława, a następnie, trzy lata po nich, Hotel Grano Gdańsk Old Town oraz Grano Apartments Gdańsk Old Town. Jednocześnie holding hotelowy nie zwalniał tempa, nabywając coraz to większe kompetencje w branży gościnności. W ostatnim roku powstały kolejne hotele i apartamentowce, realizowane przez grupę Dekpol. **Najnowszymi inwestycjami**, które mogą odwiedzić czytelnicy, są **Grano Hotel Solmarina**, znajdujący się tuż przy Wyspie Sobieszewskiej, oraz **Grano Flats Trimare** w Sztutowie. Grano Group powstało w odpowiedzi na zapotrzebowanie na operatora, który skutecznie zarządzi obiektami hotelowymi na nieustannie rozwijającym się rynku gościnności.

02. Grano Group wprowadziło konkretny podział obowiązków: hotele zajmują się zapewnieniem jak najwyższej jakości obsługi oraz dbaniem o satysfakcję gości, natomiast holding hotelowy odpowiada za planowanie, controlling, księgowość, zakupy, kadry, marketing i sprzedaż. Dzięki temu **efektywnie ogranicza koszty i zwiększa zainteresowanie obiektami sieci**, zapewniając wyższe przychody, co ma swoje przełożenie na wysokość czynszów wypłacanych właścicielom pokoi hotelowych. Metody opracowane na początku działalności Grano Group ewoluują wraz z rozwojem marki. Grupa kładzie duży nacisk na **długofalową satysfakcjonującą współpracę z właścicielami** pokoi oraz apartamentów, opierając ją na trzech kluczowych cechach: **otwartości, lojalności i transparentności**.

03. W ramach transparentności sieć udostępniła naszym czytelnikom dane z lat ubiegłych. Jako jeden z niewielu operatorów na rynku, Holding Grano Group nie renegecował stawek czynszu w latach 2020-2021, mimo wyjątkowo trudnej sytuacji na rynku. Wszyscy właściciele otrzymali czynsze minimalne zgodnie z warunkami umowy.

04. Spółka Grano Group jest otwarta na **nowe wyzwania** i zachęca do kontaktu zarówno potencjalnych inwestorów zainteresowanych branżą hotelarską, jak i **właścicieli hoteli i apartamentów**. Dla inwestorów przygotowuje **gotowe propozycje inwestycji**, poparte **analizami, prognozami oraz przewidywanym zwrotem z inwestycji**. Tym samym zapewnia właścicielom hoteli i apartamentów, **poprzez dzierżawę obiektów, rynkowe czynsze wynajmu oraz elastyczność w wyborze modelu współpracy**. Sieć nie tylko zarządza obiektami, ale także udziela **rekomendacji** i pomaga w ich wdrażaniu, **nie pozostawiając kadry zarządzającej samej sobie**.

STOPY ZWROTU INWESTYCJI W OSTATNICH LATACH

ROK	NUMBER ONE	HOTEL GRANO
2020	5,0%	5,0%
2021	5,0%	5,0%
2022	6,9%	7,9%
2023	8,8%	8,6%

Osoby zainteresowane zachęca się do kontaktu mailowego pod adresem

info@granohotels.pl

Jak powiedział Prezes Zarządu Spółki, **Dariusz Radtke**:

„Rozwijamy się drogą ewolucji, a nie rewolucji. Bądźmy zawsze partnerami w biznesie tak, aby każda sytuacja była wygraną dla obu stron.”

05. Poza możliwościami dzierżawy i zarządzania dla właścicieli, operator przygotowuje również inne propozycje dla tych, którzy nie są jeszcze gotowi na oddanie swojego obiektu w ręce innej osoby. Więcej informacji będzie dostępnych wkrótce, a Grano Group zachęca do śledzenia swojego profilu na LinkedIn, gdzie wkrótce pojawią się dodatkowe szczegóły.

place to be

Sztuka – inwestycja dla cierpliwych

Fot. archiwum prywatne Anny Niemczyckiej-Gottfried, rynekisztuka.pl (2)

Trendy artystyczne, popularność konkretnych artystów i stylów mogą wpływać na wartość dzieł sztuki. Inwestorzy powinni śledzić zmiany w preferencjach kolekcjonerów oraz zwracać uwagę na nowe kierunki. Jednak inwestowanie w sztukę wiąże się z ryzykiem. Stąd ważne jest, aby dywersyfikować portfel inwestycyjny, nie stawiając wszystkiego na jedną kartę. Dzieła sztuki powinny stanowić część zrównoważonego portfela. Zyski mogą być widoczne dopiero po wielu latach – mówi Anna Niemczycka-Gottfried, ekspert rynku sztuki, promotorka sztuki i artystów, założycielka portalu Rynek i Sztuka.

Czy sztuka jest w Polsce popularnym przedmiotem inwestycji? Jak kształtuje się ten rynek na przestrzeni lat?

– Polski rynek sztuki, choć wciąż rozwijający się, kryje w sobie duży potencjał inwestycyjny. Zanim jednak zdecydujemy się na zakup dzieła sztuki, warto zrozumieć strategię, możliwe korzyści i ryzyko z tym związane. Od momentu instytucjonalizacji polskiego rynku sztuki minęło już ponad 30 lat. W tym czasie rynek przeszedł wiele zmian.

W latach 90. XX wieku, wraz z początkiem transformacji ustrojowej i gospodarczej, powstawały nowe galerie sztuki i domy aukcyjne. Jednak dopiero w ostatnich latach obserwujemy dynamiczny wzrost wartości sprzedaży polskich dzieł sztuki. Nawet w okresie pandemii COVID-19 polski rynek sztuki wykazał się wyjątkową odpornością. Dzięki cyfryzacji i rozwojowi platform aukcyjnych aktywność rynkowa nie tylko przetrwała, ale wręcz wzrosła.

Na przestrzeni ostatnich lat sztuka stała się także sposobem na lokatę kapitału, choć w inwestowanie w sztukę zawsze wpisane jest pewne ryzyko, niezależnie od ceny i jakości dzieła oraz pozycji artysty na rynku. Jednocześnie warto podkreślić, że inwestowanie w sztukę to nie tylko kwestia finansowa i potencjalne korzyści dla portfela inwestora. To także przyjemność i inwestycja w samorozwój.

Weźmy pod lupę wspomniane ryzyko. Jak sprawdzają się inwestycje w sztukę przez pryzmat uwarunkowań rynkowych i aktualnej sytuacji gospodarczej?

– Rynki sztuki działają podobnie do innych rynków. Inwestowanie w sztukę, zwłaszcza w obrazy czy rzeźby, na całym świecie jest uważane za pełnoprawną, lukratywną formę inwestycji. Jednak wahania cen na rynku sztuki mogą zniechęcić ostrożnych inwestorów. Istnieją różne podejścia do ustalania cen, niemniej rynek sztuki wizualnej nie osiąga zwykle poziomu równowagi. Podaż dzieł sztuki jest niekontrolowana, a elastyczność podaży jest ograniczona. Wyjątkiem może być rynek sztuki współczesnej, gdzie produkcja artysty jest bardziej regulowana przez galerie.

Dobra sztuka naturalnie zachowuje swoją wartość z biegiem czasu. Dzieła sztuki, którym przypisuje się najwyższą jakość, są zwykle bardziej stabilne niż większość inwestycji finansowych w trudnych czasach. Ponadto długoterminowy trend cen sztuki jest zdecy-

dowanie wzrostowy. Sztuka jest produktem deficytowym i nieodtwarzalnym na życzenie. Jednocześnie inwestowanie w sztukę wiąże się z pewnymi ryzykami i wyzwaniem. Obejmują one zmienność rynku, trudności w wycenieniu i uwierzytelnianiu dzieł sztuki oraz stosunkowo małą płynność rynku sztuki. Dlatego też inwestowanie w sztukę wymaga starannego planowania.

Jakie inwestycje w obrębie sztuki są najbardziej zyskowe? Bardziej opłaca się stawiać na znane nazwiska czy warto zaryzykować inwestycje w prace młodych artystów?

– Wybór między znanymi artystami a młodymi talentami zależy od indywidualnych preferencji i strategii. Znane

Sztuka nie jest już dobrem luksusowym tylko dla wyższych sfer społecznych. Przeciwnie, produkuje bogate treści i stawia czoła potrzebom ogółu społeczeństwa.

nazwiska mogą przynieść stabilne zyski, podczas gdy inwestowanie w nie-wypromowane jeszcze nazwiska może być ryzykowne, ale potencjalnie bardziej dochodowe w przyszłości. Nie ma reguły. Tu liczy się przede wszystkim wiedza i wyczucie. Warto śledzić rynek i zawsze zasięgać opinii sprawdzonych doradców.

Trendy artystyczne, popularność konkretnych artystów czy stylów mogą wpływać na wartość dzieł sztuki. Inwestorzy powinni śledzić zmiany w preferencjach i gustach kolekcjonerów oraz zwracać uwagę na nowe kierunki artystyczne. Jednak, jak wspomniałam, inwestowanie w sztukę wiąże się z pewnym ryzykiem. Z tego względu ważne jest, aby dywersyfikować portfel inwestycyjny, nie stawiając wszystkiego na jedną kartę. Dzieła sztuki powinny stanowić część zrównoważonego portfela. Inwestowanie w sztukę to zazwyczaj długoterminowy proces, a zyski mogą być widoczne dopiero po wielu latach.

Na rynku sztuki można nabyć obrazy, rzeźby, fotografie – czy wszystkie te formy są obarczone porównywalnym ryzykiem inwestycyjnym? Jakie są aktualne trendy w Polsce i na świecie?

– Obrazy, rzeźby i fotografie różnią się pod względem ryzyka inwestycyjnego. Znane nazwiska mogą dawać większą pewność zysku, ale warto zaryzykować także z dziełami artystów wschodzących, które z czasem mogą

zyskać na wartości. Dzieła sztuki są unikatowe, co sprawia, że kalkulacje związane ze stopą zwrotu są specyficzne i wymagają uwzględnienia określonych warunków. Jednak po dokonaniu analizy, często okazuje się, że obrazy lub rzeźby wracające na rynek generują stopy zwrotu na bardzo wysokim poziomie.

Aktualne trendy w Polsce i na świecie obejmują rozwój technologii. Od kilku lat można zauważyć wśród artystów wzmożone zainteresowanie nowymi mediami i możliwościami, jakie daje nam rozwój innowacyjnych technologii. Po drugiej stronie barykady jest jednak sztuka zaangażowana społecznie, sztuka inkluzywna, w której ar-

tyści i artyści przekazują historię swojego życia, doświadczeń, często jako członkowie mniejszości.

Promowanie polskiej sztuki na arenie międzynarodowej oraz strategiczne zakupy dla instytucji publicznych mogą przyczynić się do znacznego rozwoju rynku sztuki, ale nie tylko.

Inwestowanie w sztukę jest także fantastyczną formą ochrony naszej kultury. Wielkie kolekcje w naszym kraju są wystawiane w najważniejszych rodzimych muzeach, dzięki czemu są dostępne dla szerszej publiczności. Niektórzy kolekcjonerzy przekazują część swojej kolekcji instytucjom kultury w depozycie właśnie z tego powodu. Przykładowo w zeszłym roku miało miejsce przekazanie w darze części kolekcji Andrzeja Starmacha dwóm krakowskim muzeom. To wspaniały gest, który zasługuje na wyróżnienie i uznanie.

Czy sztuka, tak jak inne towary dostępne na rynku, potrzebuje promocji? Jakie są najskuteczniejsze sposoby na łączenie artystów i inwestorów?

– Rynek sztuki kręci się wokół pieniędzy, wartości i inwestycji, a artyści – przynajmniej większość znanych przykładów – są ogromnie zajęci skuteczną sprzedażą swoich obrazów. Sztuka stała się zatem wyłaniającą się klasą aktywów. Dlatego promocja sztuki jest kluczowym elementem w budowaniu kariery artystycznej, a tym samym przyciąganiu inwestorów. Artysta, który chce

➔ odnieść sukces rynkowy, musi posiadać własną markę. Jednym z zewnętrznych przejawów marki osobistej jest niepowtarzalny styl twórczości artystów i własny język artystyczny. Artyści coraz częściej angażują się w autopromocję, wykorzystując media społecznościowe, blogi i strony internetowe do prezentacji swoich dzieł. To doskonały sposób na dotarcie do szerokiej publiczności i zainteresowanie potencjalnych inwestorów.

Udział w wystawach i targach to świetna okazja do nawiązania kontaktów z innymi artystami, galerzystami, kolekcjonerami i inwestorami. To miejsca, gdzie można zaprezentować swoje prace i zdobyć uwagę osób z branży. Współpraca z galeriami to kluczowy element promocji, ponieważ galerie mają dostęp do klientów, którzy są gotowi inwestować w sztukę. Artysta może wystawiać swoje prace w galeriach, uczestniczyć w ich wydarzeniach i korzystać z ich sieci kontaktów. Artyści mogą też wykorzystać do promocji media, takie jak magazyny artystyczne, blogi, portale internetowe, aby opublikować wywiady, artykuły lub recenzje swoich prac. To zwiększa widoczność i buduje reputację.

Warto zwrócić uwagę, że istnieją nawet specjalistyczne szkolenia z zarządzania karierą artystyczną, takie jak Artist Management, które pomagają artystom zdobyć praktyczną wiedzę z zakresu budowania wizerunku, komunikacji i planowania kariery. To ważne narzędzie dla artystów wizualnych.

Co najczęściej decyduje o tym, że dany artysta „wypływa”, a jego prace zyskują na wartości? Jakie rady miałaby pani dla początkujących inwestorów, a przed czym by ich pani przestrzegła?

– Artysta „wypływa”, gdy jego prace zdobywają uznanie krytyków, kolekcjonerów i rynku. To zależy od jakości, unikalności, ale również skutecznej

sztuką i ją konsumować. Różni artyści i ich dzieła trafiają w inne gusta i oczekiwania społeczne.

Dzieła sztuki zyskują na wartości, gdy kuratorzy lub krytycy muzeów nadają im specjalny kontekst i „aurę”. Prace artysty prezentowane w galeriach często przyciągają kolekcjonerów, co zwiększa ich udział w rynku i tempo sprzedaży. Publikacje, wystawy i pro-

Rynek sztuki kręci się wokół pieniędzy, wartości i inwestycji, a artyści – przynajmniej większość znanych przykładów – są ogromnie zajęci skuteczną sprzedażą swoich obrazów. Sztuka stała się zatem wyłaniającą się klasą aktywów. Dlatego promocja sztuki jest kluczowym elementem w budowaniu kariery artystycznej, a tym samym przyciąganiu inwestorów.

promocji dzieł. Sława artysty jest kluczowym czynnikiem wpływającym na wartość dzieła. Czasami nazwisko artysty może być tak potężne, że dzieło staje się symbolem, podobnie jak markowe logo na rynku konsumenckim.

Sztuka nie jest już dobrem luksusowym tylko dla wyższych sfer społecznych. Przeciwnie, produkuje bogate treści i stawia czoła potrzebom ogółu społeczeństwa. Osoby wychowane w różnych środowiskach lubią różne style artystyczne. Każdy może cieszyć się

mocja mają tu kluczowe znaczenie. Sukces artystyczny polega bowiem na strategicznym budowaniu osobowości artysty i promocji marki w obiegu waloryzacji dzieła sztuki. Rynek sztuki jest dynamiczny i to właśnie branding wpływa na wartość prac współczesnych artystów oraz ich trwałość. To proces, który kształtuje nasze postrzeganie sztuki i artystów.

**Rozmawiała
Małgorzata Szerfer-Niechaj**

BEZPIECZNE INWESTYCJE W ZŁOTO Z GOLDENMARK

Inwestowanie w złoto wymaga nie tylko wiedzy, ale też zaufanego partnera. Goldenmark, jako jeden z liderów branży, zapewnia Ci jedno i drugie. Jako podmiot wpisany do rejestru NBP zapewniamy pełną transparentność i bezpieczeństwo każdej transakcji.

Odwiedź jeden z naszych salonów, porozmawiaj z ekspertami i zapoznaj się z ofertą na miejscu. Służymy wiedzą i zapewnimy Ci wsparcie na każdym etapie inwestycji.

Zeskanuj kod QR

goldenmark.com

Rynek dóbr luksusowych w Polsce wyprzedził inflację

Pomimo spadku wysokości dochodów najbogatszych Polaków wartość rynku dóbr luksusowych w Polsce rośnie. W ub.r. wzrosła ona o 12,2 proc. r/r, osiągając 42,4 mld zł, przy inflacji na poziomie 11,4 proc. – wynika z raportu KPMG „Rynek dóbr luksusowych w Polsce. Nowe wymiary luksusu”. Największym segmentem, którego wartość osiągnęła 25 mld zł, pozostają samochody premium i luksusowe (wzrost o 7,1 proc. r/r). Największy wzrost r/r (o 23,8 proc.) odnotował sektor luksusowych hoteli i spa, z wartością na poziomie 5,8 mld zł. W 2023 r. Polska odpowiadała za blisko jedną trzecią wartości sprzedaży dóbr luksusowych w Europie Środkowo-Wschodniej.

Rynek dóbr luksusowych kształtują możliwości nabywców. Na potrzeby raportu spośród osób, które przekraczają drugi próg podatkowy, wyróżniono następujące grupy: zaможni, czyli osoby o dochodach brutto powyżej 20 tys. zł brutto miesięcznie, bogaci, zarabiający powyżej 50 tys. zł brutto miesięcznie, oraz bardzo bogaci,

których miesięczne zarobki przekraczają 83,3 tys. zł brutto, co oznacza, że ich roczny dochód brutto przekracza 1 mln zł.

Spadły dochody najbogatszych Polaków

W Polsce w 2022 r. liczba osób przekraczających drugi próg podatkowy,

czyli takich, których dochody były równe lub wyższe niż 120 tys. zł brutto, w skali roku zwiększyła się o 51 proc. i wyniosła 1,5 mln. Ich zarobki osiągnęły wartość niemalże 376 mld zł¹, co stanowi wzrost o 9,6 proc. r/r. Choć łączne zarobki osób przekraczających drugi próg podatkowy w 2022 r. w Polsce zwiększyły się, to nieco zmniejszyły się

dochody grupy sklasyfikowanej na potrzeby raportu jako osoby zamożne, czyli zarabiającej przynajmniej 20 tys. zł brutto miesięcznie. Takie dochody osiągnęło 441 tys. osób, co oznacza wzrost aż o 37,7 proc. r/r. Łącznie zarobili oni niemalże 220 mld zł (-0,2 proc. r/r). Osoby z tej grupy zarabiały w 2022 r. średnio 41,4 tys. zł miesięcznie.

Kolejną istotną grupą docelową dla producentów dóbr luksusowych są bogaci nabywcy, na potrzeby raportu definiowani jako osoby z zarobkami powyżej 50 tys. zł brutto miesięcznie. W 2022 r. w Polsce takich osób było nieco ponad 83,6 tys. (wzrost o 1 proc.) r/r, ale ich łączne dochody zmniejszyły się o 12,7 proc. – do niespełna 114 mld zł. Najważniejszą grupą docelową dla firm z branży dóbr luksusowych pozostają osoby bardzo bogate, z zarobkami powyżej 1 mln złotych brutto rocznie. Grupa ta zmniejszyła się w 2022 r. o 4,6 proc. – do niecałych 35 tys. osób. Ich zarobki były niższe o 15,6 proc. w porównaniu z 2021 r., osiągając wysokość 79 mld zł.

W każdej z opisywanych grup obniżyły się średnie miesięczne dochody brutto. Osoby zamożne zarabiały średnio 41,4 tys. zł (-28 proc. r/r), bogate – 113,3 tys. zł (-14 proc. r/r), a bardzo bogate – 187,2 tys. zł (-11 proc. r/r).

– Obserwujemy nieustanny wzrost liczby osób zamożnych w Polsce. Trend ten utrzymuje się nieprzerwanie od wielu lat. Co ciekawe, pomimo podwyższenia progu podatkowego wzrosła liczba osób zarabiających ponad 120 tys. zł rocznie. Ten wzrost można wytłumaczyć m.in. wysoką inflacją i pokaznymi podwyżkami płac. Dodatkowo napływ do Polski dobrze zarabiających obywateli Ukrainy, zatrudnionych w międzynarodowych korporacjach, również mógł przyczynić się do wspomnianego wzrostu. Warto odnotować spore zmniejszenie liczby osób, które w poprzednich latach opodatkowywały swoje dochody z działalności gospodarczej podatkiem liniowym w wysokości 19 proc. Można domyślać się, że nowe, atrakcyjne warunki rozliczania dochodów na zasadach ogólnych, takie jak wyższy próg podatkowy, znacząca kwota wolna od podatku czy możliwości korzystania ze wspólnych rozliczeń i ulg podatkowych, spowodowały zmianę sposobu opodatkowania właśnie na zasady ogólne. Ten trend może też dotyczyć osób, które dotychczas korzystały z opodatkowania tzw. ryczałtem ewidencjonowanym – mówi Andrzej

Marczak, partner, szef zespołu ds. PIT w KPMG w Polsce.

90 tys. Polaków z majątkiem netto przekraczającym 1 mln dolarów amerykańskich

Na koniec 2022 r. w Polsce mieszkało niespełna 90 tys. osób, które można określić mianem High Net Worth Individuals, czyli takich, których majątek liczony w aktywach netto wyniósł co najmniej 1 mln dolarów amerykańskich. Oznacza to spadek liczby takich osób w porównaniu z 2021 r. o prawie 10,5 tys., czyli o ok. 10 proc., i powrót do poziomu odnotowanego w 2020 r. Wśród 19 wybranych państw europejskich Polska w bezwzględnej liczbie HNWI wyprzedziła w 2022 r. jedynie Grecję i Czechy. – Spadek liczby najbogatszych Polaków, zaliczanych do kategorii HNWI, wpisuje się w globalny trend i może być spowodowany aprecjacją dolara amerykańskiego w stosunku do złotego. Co ciekawe – także zgodnie ze światowymi tendencjami – o prawie 2 proc. r/r zwiększyła się liczebność najbardziej zamożnej podgrupy w ramach tej kategorii, czyli osób, których aktywa netto opiewają na więcej niż 50 mln dol. Po raz kolejny dowiedziono tezy, że najbogatsi bogacą się najszybciej – dodaje Andrzej Marczak.

Ponadto najnowsze dane NBP wskazują, że realna wartość majątku Polaków w 2023 r., podobnie jak w roku poprzednim, spadła z powodu wysokiej inflacji – na koniec badanego okresu wyniosła ona 2 256 mld zł. Główną częścią zobowiązań Polaków niezmienne były długoterminowe kredyty i pożyczki, których wartość wyniosła ponad 749 mld zł, co stanowiło 91,7 proc. całkowitego zadłużenia. Nie uległa znaczącym zmianom struktura aktywów gospodarstw domowych Polaków. Zdecydowanie największą ich część obejmują depozyty, które na koniec 2023 r. były warte 1 239 mld zł i stanowiły blisko 40 proc. aktywów. Ich stan w porównaniu z rokiem poprzednim powiększył się o 11,5 proc.

– Łączna kwota depozytów i gotówki będących w posiadaniu Polaków jest bliska kapitalizacji wszystkich spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Jest to potencjał drzemący w majątku Polaków i może być skierowany na inwestycje, które powinny go uchronić przed utratą wartości z powodu inflacji. A jak wynika z analizy KPMG, akcje spółek z sektora dóbr luksusowych zachowy-

wały się jeszcze lepiej niż indeksy szerszego rynku – komentuje Tomasz Wiśniewski, partner w Zespole Wycen w KPMG w Polsce.

Wszystkie segmenty rynku dóbr luksusowych odrobiły straty po pandemii

Całkowita wartość rynku dóbr luksusowych w Polsce wzrosła w 2023 r. o 12,2 proc. r/r, osiągając wartość 42,4 mld zł. Wszystkie analizowane w raporcie segmenty, tj. samochody, usługi hotelarskie i spa, odzież i akcesoria, nieruchomości, alkohole, kosmetyki i perfumy oraz biżuteria i zegarki, osiągnęły na koniec 2023 r. wartości wyższe niż przed pandemią.

Producentom samochodów premium i luksusowych przepadła w 2023 r. największa część rynku dóbr luksusowych w Polsce (59 proc.). Jego wartość wyniosła 25 mld zł, co stanowi wzrost o 7,1 proc. r/r. Nabywcy z Polski zarejestrowali o 22,2 tys. więcej samochodów z kategorii premium niż w poprzednim roku (wzrost o 23,2 proc. r/r). Pomimo niewielkiego udziału w rynku pod względem ilościowym (0,3 proc.) i wartościowym (1,4 proc.) samochody luksusowe również odnotowały wzrost sprzedaży – o 5,6 proc. r/r. Na polskim rynku samochodów premium i luksusowych rośnie zainteresowanie pojazdami z napędem elektrycznym. Ich udział w ogólnej sprzedaży w latach 2022–2023 wzrósł z 5 do 8,1 proc. Szczególnie w segmencie marek premium samochody elektryczne zyskiwały na popularności.

Rynek luksusowych obiektów hotelowych i spa po raz pierwszy zajął drugie miejsce pod względem wartości sprzedanych usług. W 2023 r. wzrosła ona o 23,8 proc. w porównaniu rocznym, osiągając 5,8 mld zł. Z kolei szacowana wartość rynku luksusowej odzieży i akcesoriów w Polsce w 2023 r. wyniosła 3,8 mld zł. Segment ten zanotował na krajowym rynku wzrost wartości o 573 mln zł w 2023 r. (o 17,7 proc. r/r). Niezmiennie pod względem wartości rynku luksusowej odzieży i akcesoriów dominują ubrania (62,8 proc.). Akcesoria i dodatki stanowią 20 proc., a obuwie – 17,2 proc. rynku.

Wartość rynku nieruchomości premium i luksusowych w Polsce stale rośnie, pomimo obecnego spowolnienia gospodarczego. W 2022 r. odnotowano wzrost na poziomie 9 proc. r/r, a prognozy na 2023 r. sugerują dalsze zwiększenie o 15 proc. r/r, co przekłada się na

poziom 3,26 mld zł. Mimo że Warszawa pozostaje głównym ośrodkiem rynku nieruchomości premium i luksusowych, Trójmiasto zyskuje coraz większe znaczenie w tym obszarze. 27 proc. ofert luksusowych apartamentów koncentruje się właśnie tam, a najwyższą w 2023 r. cenę transakcyjną za mkw. mieszkania (66,1 tys. zł) odnotowano w Gdyni.

Niestabilność gospodarcza zwiększyła zainteresowanie nieruchomościami o podwyższonym standardzie, uznawanymi za skuteczny sposób na ochronę kapitału. Polacy coraz chętniej inwestują w takie nieruchomości zarówno w kraju, jak i za granicą, z Hiszpanią na czele. W 2022 r. zakupili tam ok. 3 tys. mieszkań (wzrost o 161 proc. r/r). Największym zainteresowaniem cieszą się wybrzeże Costa del Sol i Wyspy Kanaryjskie. W ostatnich latach na popularności zyskuje też Portugalia.

Największą dynamikę wzrostu wartości w 2023 r. w porównaniu do roku poprzedniego wśród wybranych segmentów rynku dóbr luksusowych w Polsce odnotował sektor hotelarski i spa (23,8 proc.) oraz alkoholowy (20,5 proc.).

Prognozy na 2024 r. dla rynku dóbr luksusowych są optymistyczne – przewiduje się wzrost o 21,1 proc. w porównaniu z poprzednim rokiem.

Spółki giełdowe marek premium na fali wznoszącej

Jako punkt odniesienia dla zachowania spółek giełdowych w badanych segmentach rynku dóbr luksusowych KPMG w Polsce posłużyło się indeksem S&P Global 1200, który agreguje indeksy akcji spółek notowanych na giełdach w ponad 30 krajach, obejmując ok. 70 proc. kapitalizacji światowego rynku akcji. Na koniec marca 2024 r. wartość

akcji spółek uwzględnionych w tym indeksie wynosiła ponad 65 bln dol.

Chociaż rynek dóbr luksusowych nie jest całkowicie odporny na zawirowania gospodarcze i w ostatnim czasie wykazuje większą krótkoterminową zmienność, to po 3 latach trudności, takich jak pandemia, niestabilność geopolityczna w regionie oraz wysoka inflacja, pozostaje on silny w średnim okresie. W porównaniu do szerokiego rynku skuteczniej opiera się makroekonomicznym wyzwaniom. Potwierdza to również tezę, że w okresach gospodarczo-społecznej niepewności spółki z tego sektora radzą sobie znacznie lepiej niż ogół rynku dóbr konsumpcyjnych.

Trendy w konsumpcji dóbr luksusowych

Zmienia się także średnia kwota zakupów premium. Przeciętny konsument w 2023 r. wydał w Polsce 863,1 zł na dobra luksusowe, co stanowi wzrost w porównaniu do 547,62 zł wydanych w 2020 r. Przed pandemią wydatki te wynosiły średnio 602,4 zł.

Istotną rolę w rozwoju rynku dóbr luksusowych w 2023 r. odegrało spokojne podejście zamożnych konsumentów do trudności gospodarczych oraz ich powrót do aktywności, takich jak podróże, zakupy, praca i życie towarzyskie. Zamożni turyści ponownie zaczęli chętnie korzystać z usług gastronomicznych i hotelowych, co pobudziło rynek luksusowych usług w Polsce. Polski rynek dóbr luksusowych ożywił dodatkowo uchodźcy z Ukrainy, wśród których są także osoby majątne. Firmy obsługujące klasę średnią i osoby zamożne zatrudniły pracowników znających język ukraiński. Wydatki przyjeżdżających do Polski majątnych imigrantów pomogły złagodzić negatywne

skutki wysokiej inflacji po podażowej stronie rynku.

Trendem napędzającym rozwój rynku dóbr luksusowych było też ewoluujące podejście sprzedawców detalicznych, którzy przyjęli nowe formy sprzedaży, takie jak sklepy tymczasowe (ang. pop-up stores) i transakcje oparte na rozwiązaniach cyfrowych. Wykorzystanie wirtualnej rzeczywistości i sztucznej inteligencji w sprzedaży i marketingu dóbr luksusowych to odpowiedź na oczekiwania młodszego pokolenia. Zmiana pokoleniowa wśród nabywców niesie ze sobą konieczność dostosowania strategii firm do oczekiwań nowych pokoleń. Inkluzywność, dostępność i personalizacja oferty stają się kluczowe, aby sprostać różnorodnym preferencjom konsumentów.

– Firmy z branży dóbr luksusowych stają przed wyzwaniami, które wymagają analizy i adaptacji do zmieniających się tendencji rynkowych. Szczególnie istotny jest narastający trend „no logo” oraz kategoria tzw. dóbr opartych na doświadczeniach (ang. experience-based goods – przyp. red.). Samo posiadanie luksusowych przedmiotów może nie wystarczyć. Podróże, wydarzenia kulturalne i ekskluzywne spotkania zyskują na znaczeniu, pozwalając firmom oferującym dobra luksusowe na budowanie relacji z klientami w nowych obszarach. Wzrost zainteresowania konsumentów unikalnymi doświadczeniami i kolekcjonowaniem wyjątkowych emocji otwiera możliwości tworzenia innowacyjnych usług i produktów – komentuje Tomasz Wiśniewski.

¹ Na potrzeby porównawcze w raporcie przeliczono dane o dochodach podatników osiągniętych w 2021 r. według nowej skali podatkowej.

****

Raport „Rynek dóbr luksusowych w Polsce. Nowe wymiary luksusu” jest 14. edycją publikacji KPMG o rynku luksusu w Polsce. Na potrzeby raportu przyjęto, że dobrem luksusowym jest każde dobro opatrzone marką powszechnie uznaną za luksusową na danym rynku lub takie, które ze względu na swoją specyfikę (unikalność, wysoką cenę itp.) nabiera luksusowego charakteru. W raporcie wykorzystano dane: Credit Suisse, Cenatorium, Euromonitor International, Głównego Urzędu Statystycznego, Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Polskiego Związku Przemysłu Motoryzacyjnego, S&P Global Market Intelligence.

Jubiler Seveeu

– ekskluzywna
biżuteria,
wyjątkowa
jak Ty

Odkryj niezwykle piękno z Jubilerem Seveeu,
twórcą biżuterii, która przekracza granice wyobraźni.

Ekskluzywna biżuteria z diamentami – Twój wyjątkowy ślad w świecie luksusu

Jubiler Seveeu to synonim doskonałości w świecie biżuterii. Nasze wyjątkowe kreacje są hołdem dla tych, którzy cenią sobie niepowtarzalność, elegancję i wyjątkowy styl.

Niezapomniane diamenty – Twoje piękno, nasza pasja

W sercu naszych dzieł bije połączenie niezwykle rzemiosła i zamiłowania do piękna. Nasze diamenty są wyselekcjonowane z najwyższej jakości surowców, a każdy kamień jest unikalny, jak Ty. Każda biżuteria Jubilera Seveeu to opowieść o indywidualności, wyrażona w blasku diamentów.

Wyjątkowy design – biżuteryjne dzieła stworzone dla Ciebie

Nasz zespół utalentowanych projektantów daje życie biżuterii, której nie znajdziesz nigdzie indziej. Każdy nasz projekt to połączenie nowoczesności, klasyki i inspiracji naturą. Jubiler Seveeu kreuje nie tylko biżuterię, ale również dziedzictwo, które przetrwa pokolenia.

Dla tych, którzy cenią wyjątkowość

Jubiler Seveeu jest dla tych, którzy nie akceptują kompromisów w kwestii piękna. Nasze dzieła to inwestycja w niezapomnianą chwilę, prezentująca unikalność i wyrafinowanie. Przełam standardy z Jubilerem Seveeu – bo zasługujesz na to, co najlepsze.

Odwiedź naszą pracownię – zanurz się w świecie Jubilera Seveeu

Zapraszamy do naszej pracowni, gdzie możesz osobiście doświadczyć magii Jubilera Seveeu. Poznaj proces tworzenia naszych arcydzieł, zobacz, jak rodzi się biżuteria, która staje się częścią Twojej historii.

Jubiler Seveeu – wyjątkowość staje się standardem

Salon pokazowy

ul. Królewska 2, 00-065 Warszawa

tel. +48 602 511 511

SEVEEU.COM

Perfect SPA Awards 2024

Podczas tegorocznej Gali Perfect SPA Awards 2024 w warszawskim hotelu Sheraton nagrodzono najlepsze miejsca spa i wellness w Polsce. W tym roku do rywalizacji w tym prestiżowym konkursie przystąpiło prawie 300 obiektów.

Fot. archiwum Perfect SPA Awards

W głosowaniu internautów i w wyborze kapituły, złożonej z branżowych ekspertów, zwyciężyły najlepsze miejsca stworzone z myślą o wypoczynku zgodnie z ideą spa & wellness. Największy event branży jak co roku zgromadził przedstawicieli najlepszych hoteli i day spa w Polsce, wiodących firm i marek z branży, a także gwiazdy ceniące sobie zdrowy styl życia.

Perfect SPA Awards 2024 – Wybór Gości

Internauci wybierali hotele i obiekty day spa służące gościom szeroką ofertą jakościowych zabiegów oraz niepowtarzalną atmosferą miejsca. – W tym roku rywalizacja była wyjątkowo zacięta. Każdy liczący się obiekt czy firma z sektora spa & wellness chce stanąć na czerwonym dywanie w gronie najlepszych. Odbывая się co roku gala Perfect SPA Awards urosła do rangi najważniejszego wydarzenia branży spa & wellness w Polsce. Plebiscyt budzi też duże zainteresowanie samych gości, którzy chętnie angażują się w głosowanie internetowe. W tej edycji oddali ponad 34 tysiące ważnych głosów – mówi Katarzyna Sołytko, prezes Wydawnictwa Semana, organizatora konkursu.

Perfect SPA Awards 2024 – Wybór Ekspertów

Nagrodę główną i tytuł Best SPA Hotel 2024 otrzymał położony w Borach Tucholskich Notera Hotel SPA, doceniony zarówno przez internautów, jak i ekspercką kapitułę. Jak co roku nagrody wręczali zwycięzcom znani i lubiani promotorzy zdrowego stylu życia. W tym roku swoją obecnością zaszczylicili galę: Magdalena Adamowicz, Laura Bereszka, Tomasz Ciachorowski, Jolanta Czaja, Beata Dethloff, Eliza Gwiazda, Paulina Jaskot (@travelover), Agnieszka Kaczorowska-Pela, Paulina Koziejowska, Jarosław Kret, Barbara Kurdej-Szatan, Anna Lewandowska, Agnieszka Mielczarek, Monika Mrozowska, Ida Nowakowska, Iwo-

na Pavlović, Aleksander Sikora, Zofia Słota-Haidar.

Galę poprowadził niezastąpiony Conrado Moreno, a uświetnił ją minirecital Grażyny Brodzińskiej, pierwszej damy polskiej sceny muzycznej.

SPA Biznes Awards 2024 – Nagrody dla firm i marek spa & wellness

Organizowany od kilkunastu lat konkurs Perfect SPA Awards jest jedyną

tego typu inicjatywą w Polsce, wyróżniającą najlepsze hotele i day spa, a także wiodące na polskim rynku firmy i marki beauty, medical, spa & wellness. Te ostatnie otrzymały w tym roku wyróżnienia SPA Biznes Awards 2024. Nagrody za swoje produkty i usługi odebrali zarówno czołowi gracze w branży, jak i mniej znane, ale doceniane przez klientów marki. Pełna lista laureatów znajduje się na stronie www.spaeden.pl.

Kapituła konkursu przyznała nagrody Perfect SPA Awards w następujących kategoriach:

- Najlepszy Resort SPA** – Hotel Narvil Conference & SPA w Serocku
- Najlepszy Aparthotel & SPA** – Elements Hotel & Spa w Świeradowie-Zdroju
- Najlepszy Hotel Wellness** – Kavallo Hotel & Wellness w Leonowie
- Najlepszy Hotel Natura & SPA** – Hotel Barczyzna Medical & SPA w Barczyźnie
- Najlepszy Hotel Medical SPA** – Bristol Busko Art & Medical SPA w Busku-Zdroju
- Najlepszy Uzdrawiskowy Hotel SPA** – Biały Kamień Hotel & Medi SPA w Świeradowie-Zdroju
- Najlepszy Hotel Balneo SPA** – Park Hotel KUR & SPA w Świeradowie-Zdroju
- Najlepszy Historyczny Hotel SPA** – Hotel Zamek Gniew w Gniewie
- Najlepsze Pałacowe SPA** – Pałac Mortęgi Hotel & SPA w Mortęgach
- Najlepszy Biznesowy Hotel SPA** – Pałac Żelechów SPA & Wellness w Żelechowie
- Najlepszy Hotel SPA dla Rodzin** – Czarny Potok Resort SPA & Conference w Krynicy-Zdroju
- Najlepszy Hotel SPA dla dwojga** – Odyssey ClubHotel Wellness & SPA w Dąbrowie k. Kielc
- Najlepszy Butikowy Hotel SPA** – Poziom 511 Jura Wellness & Spa w Podzamczu
- Najlepszy Hotel Sport & SPA** – Bachleđa Hotel Kasprowy w Zakopanem
- Najlepszy Hotel Ski & SPA** – Belmonte Hotel Krynica-Zdrój w Krynicy-Zdroju
- Najlepsze Orientalne SPA** – Hotel Warszawianka i SHU SPA w Jachrance
- Najlepszy Termalny Hotel SPA** – Hotel Bania Thermal & Ski w Białce Tatrzańskiej
- Najlepszy Nowy Hotel SPA** – Grano Hotel Solmarina w Gdańsku
- Najlepszy City SPA Hotel** – Sopot Marriott Resort & SPA w Sopocie
- Nagroda główna – Best SPA Hotel 2024** – Notera Hotel SPA

ELEMENTS
HOTEL & SPA
★★★★★

Zatroszczymy się o Ciebie

Zrelaksuj się, odpocznij i kolekcjonuj wspomnienia w malowniczo położonym Elements Hotel & SPA w Świeradowie-Zdroju.

Pozwól nam o siebie zadbać, my zajmiemy się resztą.

ELEMENTS
HOTEL & SPA
★★★★★

Elements Hotel & SPA
ul. Zakopiańska 20a
59-850 Świeradów-Zdrój

+48 75 629 99 90
rezerwacje@elements-hotel.pl
www.elements-hotel.pl

Écolette – nowy standard luksusowej pielęgnacji

Écolette to nowa, prężnie rozwijająca się marka na polskim rynku, która redefiniuje pojęcie luksusowej pielęgnacji. Łączy naturę z nowoczesnymi rozwiązaniami, oferując wyjątkowe kosmetyki wegańskie, które spełniają najwyższe standardy jakości. Misja marki jest prosta – dostarczać produkty, które nie tylko pielęgnują, lecz także wprowadzają codzienną dawkę luksusu do życia klientów.

Nowa kolekcja Écolette to prawdziwa uczta dla zmysłów, stworzona z myślą o tych, którzy cenią sobie naturalne piękno i harmonię z naturą. Wegańska linia „Złoty Dotyk” stanowi kwintesencję filozofii marki. 24-karatowe złoto łączy się w jej produktach z najwyższej jakości składnikami pochodzenia roślinnego.

Magia złota, potęga natury

Kremowy Mus do Ciała Złoty Dotyk otula skórę luksusem. Bogata formuła z olejkami kokosowym i migdałowym, masłem shea i witaminą E zapewnia głębokie nawilżenie, nadając skórze promienny wygląd. Drobinke złota w musie dodają subtelny blasku, tworząc efekt zdrowej, młodzieńczej cery.

Puder do Kąpeli Złoty Dotyk to kolejny przykład tego, jak Écolette łączy pielęgnację z luksusem. Produkt, wzbogacony o olejki migdałowy i słonecznikowy oraz ekstrakt z jabłka, delikatnie nawilża i wygładza skórę, a złote drobinke czynią każdą kąpiel wyjątkowym doświadczeniem. To rytuał piękna, który odżywia zarówno ciało, jak i zmysły.

Serum do Twarzy Złoty Dotyk to esencja luksusu zamknięta w eleganckiej buteleczce. Czyste złoto w połączeniu z naturalnymi olejami, takimi jak olej z pestek malin, arganowy, migdałowy oraz ekstrakt z mango, działa jak tarcza przeciw starzeniu się skóry, dodając jej naturalnego blasku i witalności.

Luksus w kosmetykach made in Poland

Écolette to marka, która z dumą wprowadza nowy standard luksusowej pielęgnacji na polski rynek. Jej produkty skutecznie łączą dobrodziejstwo natury i technologii, odpowiadając na potrzeby współczesnych konsumentów.

Wegańskie formuły, naturalne składniki i dbałość o każdy detal sprawiają, że Écolette szybko staje się synonimem jakości i prestiżu. ■

écolette

VEGAN | HANDMADE | NATURAL

Siedlisko Milachowo

Azyl dla zmysłów, uroczysko dla oczu z zachwycającymi widokami przyrody przez cały rok.

Siedlisko Milachowo to nowoczesny obiekt hotelowy na Kaszubach, łączący komfort z tradycyjnym regionalnym rzemiosłem.

Goście mają do dyspozycji 8 luksusowych, przestronnych pokoi ze strefą wellness.

Obiekt wkomponowany jest w polanę, otoczoną borami i lasami Zaborskiego Parku Krajobrazowego z bezpośrednim dostępem do rzeki Zbrzycy.

www.milachowo.com

+48 59 724 77 50

MILACHOWO
SIEDLISKO
it's natural

Synergia nauki i biznesu jest niezbędna dla rozwoju innowacji

Bez załączka prototypu, a zatem bez pierwotnej koncepcji, będącej domeną środowiska naukowego, trudno o finalne wdrożenie. Z drugiej strony najdoskonalsze pomysły nieprzefiltrowane przez możliwości absorpcyjne rynku pozostaną w szufladach uczelnianych szaf – mówi prof. dr hab. inż. Jerzy Małachowski, dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Ostatnio NCBR przyznało rekordową kwotę dofinansowania – ponad 440 mln zł. Co decyduje o przyznaniu dotacji i jej wartości?

– W czerwcu br. NCBR podpisało umowę z firmą Vigo Photonics. Na jej mocy rozpoczęto realizację projektu „HyperPIC – Fotoniczne układy scalone do zastosowań w średniej podczerwieni”. Projekt został wybrany do dofinansowania w ramach konkursu IPCEI „Microelectronics/Communication Technologies”, realizowanego przez NCBR z programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. Dofinansowanie w wysokości 440 mln zł jest rzeczywiście rekordowe, a całkowita wartość projektu wynosi ponad 853 mln zł. Projekt w założeniach ma dotyczyć miniaturyzacji i integracji całego układu, urzędzenia do wykrywania oraz analizy pojedynczych cząsteczek różnego rodzaju gazów i substancji lotnych. Sam proces integracji i produkcja w masowej skali układów w postaci czipów obniży koszty, a co za tym idzie umożliwi wykorzystanie ich w elektronice użytkowej, np. smartfonach, inteligentnych zegarkach, AGD. Tym samym – także ze względu na fakt, że kwota dofinansowania jest rekordowo wysoka – będziemy się bacznie przyglądać efektom tego projektu i upatrujemy w nim duże szanse na wzmocnienie potencjału technologicznego całej polskiej gospodarki.

Odpowiadając wprost na pytanie, o przyznaniu dotacji zdecydowała przede wszystkim innowacyjność rozwiązania. Projekty IPCEI (Important Projects of Common European Interest – przyp. red.), o których tu mówimy, stanowią przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania. Są one wstępnie oceniane przez Komisję Europejską

Fot. NCBR

Zespoły naukowców, które nie tylko śledzą najnowsze doniesienia naukowe, lecz także wychodzą naprzeciw oczekiwaniom rynku i są ukierunkowane na działania dążące do komercjalizacji, mają największą szansę na sukces i finalne wykorzystanie nowatorskich pomysłów w praktyce.

jako pozytywnie oddziałujące na rynek wewnętrzny i społeczeństwo całej Unii Europejskiej. Charakterystyczny dla nich jest fakt, że muszą wykazywać pozytywny wpływ na środowisko oraz przyczynić się do wzrostu konkurencyjności europejskiego przemysłu. Co do wartości dotacji – Komisja Europejska określa maksymalną wysokość pomocy publicznej, jaką państwo członkowskie może przeznaczyć na dofinansowanie danego projektu. Wyłanianie projektów do dofinansowania w ramach IPCEI kończy krajowa pro-

cedura konkursowa i aby projekt mógł uzyskać wsparcie, musi zostać pozytywnie oceniony zgodnie z kryteriami ujętymi w dokumentacji konkursowej. **Jaką pulą środków dysponuje obecnie NCBR na wsparcie innowacji i jakie projekty są najbardziej uprzywilejowane przy jej podziale?**

– W tym roku na wsparcie innowacyjnych prac badawczo-rozwojowych NCBR dysponuje budżetem ok. 3 mld zł. Jednak ogłaszane przez NCBR w 2024 r. konkursy opiewają na kwotę ok. 7 mld zł, co ze względu na charakterystykę prac

B+R zostanie wydatkowane w kolejnych latach. Warto zaznaczyć, że są to zarówno środki krajowe, jak i pochodzące z Funduszy Europejskich, przeznaczone na dofinansowanie przedsiębiorstw, organizacji badawczych oraz organizacji pozarządowych. W ofercie Centrum są konkursy realizowane w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, skierowane do sektora dużych przedsiębiorców (Ścieżka SMART - przyp. red.), jak i mikro-, małych i średnich firm prowadzących prace wspólnie z organizacjami badawczymi lub organizacjami pozarządowymi (Ścieżka SMART – Projekty realizowane w konsorcjach – przyp. red.). Oferta w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego to z kolei ułkon w stronę jednostek naukowych. Dodatkowo warto wskazać, że Centrum w tym roku ogłasza konkursy ze wsparcia Krajowego Planu Odbudowy, jak również finansowane ze środków krajowych.

Bez względu na rodzaj finansowania procedura konkursowa oparta jest na przejrzystych zasadach oceny wniosków. Oznacza to, że każdy projekt, aby uzyskać dofinansowanie, musi być pozytywnie oceniony na podstawie kryteriów ujętych w dokumentacji konkursowej. Nie można więc mówić o uprzywilejowaniu czy preferencyjnym traktowaniu jakiejś grupy projektów. Natomiast NCBR identyfikuje na bieżąco kluczowe dla gospodarki obszary wsparcia i w oparciu o prowadzone analizy ogłasza konkursy tematyczne, tak jak to miało miejsce w poprzedniej perspektywie finansowej Unii Europejskiej i Programie Inteligentny Rozwój, oraz programy strategiczne, przeznaczone dla poszczególnych sektorów polskiej gospodarki.

Czy NCBR ma wpływ na właściwe wykorzystanie środków przeznaczonych na wsparcie projektów rozwojowych?

– NCBR przy organizacji wszystkich konkursów stosuje transparentne procedury, a złożone wnioski podlegają skrupulatnemu procesowi oceny. W dalszej kolejności monitorujemy postępy w realizacji projektu na podstawie regularnie składanych przez beneficjentów raportów. Przeprowadzane są również kontrole doraźne i planowe, których celem jest bieżące identyfikowanie ewentualnych nieprawidłowości w realizacji projektów. Poza działalnością operacyjną w tym zakresie działamy również poprzez edukację pracowników, wnioskodawców i beneficjentów oraz ekspertów.

Na bieżąco organizujemy szkolenia, dni informacyjne, propagujemy wysokie standardy etyczne. Pracownicy, którzy zajmują się obsługą oceny wniosków o dofinansowanie oraz wszyscy eksperci, którzy uczestniczą w ocenie, a także w późniejszym monitorowaniu postępu realizacji projektów, są zobowiązani do ukończenia szkoleń antykorupcyjnych, organizowanych przez CBA.

Dokładamy zatem wszelkich starań, aby każda złotówka przeznaczona na realizację projektów B+R miała przełożenie na ich realny wynik. Pamiętajmy jednak, że bardzo innowacyjne projekty są z natury obarczone dużym ryzykiem. W związku z tym oczekiwanie, że każdy dofinansowany projekt zakończy się sukcesem, jest nierealne. NCBR dofinansowuje projekty, ale nie finansuje ich w całości. Oznacza to, że beneficjent podpisujący umowę wnosi wkład finansowy i także ponosi ryzyko. Wszystkim stronom procesu bardzo zależy na tym, aby zaplanowane budżety były wydatkowane w taki sposób, aby w efekcie realizacji projektu odnieść sukces rynkowy.

Jak polska myśl technologiczna plasuje się na tle europejskich i światowych dokonania? Jakie dziedziny są naszą najmocniejszą stroną?

– Analiza zgłoszeń patentowych polskich podmiotów do Europejskiego Urzędu Patentowego wskazuje, że wśród polskich innowatorów najbardziej aktywne są dwa sektory: farmaceutyczno-medyczny i inżynieria lądowa. Cenienni na świecie są również polscy programiści. Nie mniej istotny jest wkład polskich firm i instytucji badawczych dotyczący technologii kosmicznych i satelitarnych.

Warto podkreślić, że coraz więcej podmiotów gospodarczych i naukowych jest zainteresowanych inwestycjami w badania i rozwój – w 2012 r. było ich 2 733, natomiast w 2022 r. już 7 431. Wśród nich aż 1417 korzystało ze środków europejskich, realizując innowacyjne przedsięwzięcia. Jednak w Europejskim Rankingu Innowacyjności Polska wciąż znajduje się w grupie „Wschodzących Innowatorów” z wynikiem na poziomie 62,8 proc. średniej UE, więc wciąż pozostaje wiele do zrobienia w kontekście wspierania innowacyjnych prac B+R.

W jakim obszarze polskie środowisko naukowe ma największy potencjał w obszarze B+R?

– Z naszych obserwacji wynika, że najwięcej jednostek naukowych uczest-

niczy w projektach B+R o charakterze inżynierijno-technicznym oraz biotechnologiczno-medycznym. W tych dwóch obszarach, ze względu na ich specyfikę związaną z koniecznością wykorzystania infrastruktury B+R, najczęściej prowadzone są projekty konsorcjalne, w których uczelnie i przedsiębiorstwa razem pracują nad innowacjami. Największy potencjał środowiska naukowego widzimy właśnie we współpracy z rynkiem i wspólnej realizacji projektów B+R. Uważamy, że kluczem do sukcesu jest wymiana doświadczeń, a wspólna realizacja prac badawczych sprzyja rozwojowi polskiej gospodarki oraz zwiększa jej innowacyjny potencjał na arenie międzynarodowej. Dostosowując się do realnych potrzeb gospodarki, polskie uczelnie na bieżąco analizują i zmieniają swoją ofertę programową, aby zapewnić na rynku specjalistów w danej dziedzinie. Uczelnie podążają za europejskimi i krajowymi strategiami, tworząc nowe kierunki kształcenia, np. w zakresie energetyki jądrowej, zabezpieczenia przestrzeni powietrznej itd. Bez takiego pośredniego, oddolnego działania polska gospodarka nie byłaby w stanie przejść skutecznie zrównoważonej transformacji.

NCBR intensywnie wspiera uczelnie, promując w ramach swojej działalności programy dostosowujące ofertę podmiotów systemu szkolnictwa wyższego do potrzeb rozwoju gospodarki oraz zielonej i cyfrowej transformacji. Stawiamy na rozwój umiędzynarodowienia podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, które uczestniczą w kształceniu na poziomie wyższym w celu podniesienia jakości kształcenia.

Dobry pomysł i właściwie przygotowany wniosek o dotację to jedno, ale często projekt badawczy nie jest finalizowany albo wynik trafia do szuflady. Co jest największą barierą w komercjalizacji projektów badawczych i jak temu zaradzić?

– Po pierwsze należy mieć świadomość, że większość innowacyjnych rozwiązań nie osiąga sukcesu rynkowego. W nowatorskie projekty zawsze wpisane jest ryzyko związane z prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej. Rzeczywiście komercjalizacja innowacji w Polsce napotyka na wiele barier, które hamują rozwój gospodarczy. Możemy do nich zaliczyć ograniczoną dostępność kapitału wysokiego ryzyka dla przedsiębiorstw na wczesnym etapie rozwoju, przedsiębiorstw

typu start-up, które wykazują się wysokim potencjałem. Niedostateczne finansowanie wiąże się z niską tolerancją na ryzyko i brakiem kultury innowacyjności, co hamuje nowe, odważne pomysły. Komercjalizacji nie ułatwiają również złożone i często zmieniane regulacje prawne. Niedostateczna jest też wiedza, zwłaszcza innowatorów wywodzących się ze środowiska naukowego, w zakresie ochrony własności intelektualnej.

Należy jednak jasno stwierdzić, że największą barierą w komercjalizacji rozwiązań, szczególnie opracowywa-

przeprowadzania badań na najwyższym poziomie, ze szczególnym naciskiem na zastosowaną metodologię, która umożliwi odtwarzalność wyników. Badacze powinni być również świadomi potrzeb rynkowych. Warto promować podejście interdyscyplinarne, łączące różne dziedziny wiedzy oraz aktywne poszukiwanie i inicjowanie kontaktów na styku świata nauki i biznesu. Z kolei ze strony biznesu potrzebne jest partnerskie podejście w stosunku do naukowców, zrozumienie specyfiki ich pracy. Istotne jest wspólne ustalenie jasnych celów i wskaźników mie-

niem kluczowe jest pełne zaangażowanie firmy, w której dane wdrożenie ma nastąpić.

Trudno zatem pominąć któregośkolwiek z wymienionych interesariuszy – bez załączka prototypu, a zatem bez pierwotnej koncepcji, będącej domeną środowiska naukowego, trudno o finalne wdrożenie. Z drugiej strony najdoskonalsze pomysły nieprzefiltrowane przez możliwości absorpcyjne rynku pozostaną w szufladach uczelnianych szaf. To dlatego NCBR nieustannie dąży do stworzenia środowiska sprzyjającego współpracy nauki z przemysłem.

Jakich innowacji najbardziej potrzebuje dziś polska gospodarka, aby trafić w globalne trendy rynkowe?

– Można założyć, że automatyzacja, robotyzacja, cyfryzacja będą determinowały rozwój wszystkich sektorów gospodarki. Wraz z ich rozwojem niezbędne są inwestycje w obszarze cyberbezpieczeństwa. Jedno z najważniejszych wyzwań, przed którym stoją dziś polskie firmy, to transformacja energetyczna, wspierająca zrównoważony rozwój. Sen z powiek, szczególnie podmiotom z sektora chemicznego, petrochemicznego czy metalurgicznego, na pewno spędza także wdrożenie do działalności gospodarki obiegu zamkniętego, której celem jest minimalizowanie zużycia surowców oraz ograniczenie energochłonności procesów. Nie należy również zapominać o strategicznym znaczeniu sektora zdrowia. Inwestycje w nowe technologie, telemedycynę i dalszy rozwój biotechnologii powinny przyczyniać się do poprawy jakości i zwiększenia dostępności opieki zdrowotnej.

Czy nadszarpnięty wizerunek NCBR jest przeszkodą w dalszym rozwoju i wsparciu polskiej myśli technologicznej?

– Każdy kryzys jest szansą na rozwój, punktem zwrotnym – w taki sposób chcemy patrzeć w przyszłość. Działania podjęte w odpowiedzi na zaistniały kryzys z całą pewnością staną się naszą trampoliną w drodze do doskonałości organizacyjnej. NCBR było, jest i będzie liderem w zakresie finansowania innowacji i rozwoju polskiej myśli technologicznej. Organizację budują setki doskonałych specjalistów, a na przyszłe lata działalności mamy naprawdę ambitne plany.

Uczelnie i instytuty są miejscem, w którym rodzą się pomysły. To tam kiełkują pierwsze założenia nowych rozwiązań, to one są niekwestionowanym liderem w zakresie badań podstawowych, tworzenia koncepcji. Uwzględniając poziom TRL, czyli gotowości technologicznej, po badaniach podstawowych następują badania przemysłowe, gdzie niezbędna jest już jakaś forma dialogu nauki z przemysłem.

nych na uczelniach, jest brak współpracy z rynkiem, który miałby dokonać ich absorpcji. Zespoły naukowców, które nie tylko śledzą najnowsze doniesienia naukowe, lecz także wychodzą naprzeciw oczekiwaniom rynku i są ukierunkowane na działania dążące do komercjalizacji, mają największą szansę na sukces i finalne wykorzystanie nowatorskich pomysłów w praktyce.

Czego wymaga owa dobra współpraca nauki i biznesu od obu stron, aby można było mówić o optymalnych efektach z korzyścią dla gospodarki i społeczeństwa?

– Kluczowym czynnikiem jest wspólne określenie celów zgodnych z interesem biznesowym i naukowym. Istotne jest działanie pośredniczące pomiędzy administracją a światem akademickim, a w dalszej kolejności między uczelniami i przedsiębiorstwami. W tym aspekcie wciąż istnieje luka, która sprawia, że wielu naukowców nie wie, do kogo się zwrócić, aby otrzymać wsparcie w dalszym rozwoju swojego innowacyjnego pomysłu. Potrzebne jest wsparcie prawne, mentoring i doradztwo.

Ponadto dobra współpraca tych środowisk wymaga od naukowców

rzających postęp projektów. Obie strony muszą być gotowe do elastycznego reagowania na zmieniające się warunki rynkowe.

Gdzie powstaje najwięcej wartościowych innowacji, które trafiają na rynek albo mają szansę na wdrożenie – na uczelniach, w instytutach czy jednak w firmach?

– Uczelnie i instytuty są miejscem, w którym rodzą się pomysły. To tam kiełkują pierwsze założenia nowych rozwiązań, to one są niekwestionowanym liderem w zakresie badań podstawowych, tworzenia koncepcji. Uwzględniając poziom TRL (ang. Technology Readiness Level – przyp. red.), czyli gotowości technologicznej, po badaniach podstawowych następują badania przemysłowe, gdzie niezbędna jest już jakaś forma dialogu nauki z przemysłem. Na tym etapie firmy wykazują większe zainteresowanie prowadzeniem prac o charakterze aplikacyjnym, rośnie zainteresowanie wdrożeniem ich efektu, ponieważ wyraźniej ukazuje się kształt i potencjał tworzonej innowacji. Prace rozwojowe, które prowadzą bezpośrednio do wdrożenia, rozpoczynają się od testów prototypu rozwiązania w warunkach operacyjnych. W tym mo-

Rozmawiała

Małgorzata Szerfer-Niechaj

Centrum Innowacji i Biznesu
Politechniki Wrocławskiej

Politechnika
Wroclawska

Nauka dla biznesu

Wspieramy przedsiębiorców wprowadzających innowacje

Poznaj bliżej naszą ofertę:

laboratoria badawcze i akredytowane

♦
nowoczesne technologie

♦
ochrona patentowa

♦
współpraca badawcza i ekspertyzy

♦
certyfikacja dostępności

Centrum Innowacji i Biznesu PWr

Na Grobli 12, 50-421 Wrocław, budynek L-3, tel. +48 71 320 23 31

biznes.pwr.edu.pl

Innowacyjność, jakość i filantropia

BIO-GEN to spółka biotechnologiczna specjalizująca się w badaniach i produkcji biopreparatów wspierających rolnictwo i środowisko. Firma, założona w 1990 r., jest jednym z pionierów branży biotechnologicznej w obszarze rolnictwa i środowiska. W ciągu 34 lat działalności jej zespołowi udało się osiągnąć pozycję jednego z wiodących producentów preparatów mikrobiologicznych na świecie.

Obecnie w ofercie firmy znajduje się ponad 40 preparatów biologicznych o różnym przeznaczeniu. Mają one zastosowanie m.in. w takich obszarach, jak nawożenie, rewitalizacja gleby, stymulacja roślin. Asortyment produktów opracowywanych w firmie obejmuje zaprawy nasienne, probiotyki dla zwierząt, użytkownicy nieczystości organicznych, preparaty do rekultywacji zbiorników wodnych. Wiele z nich spełnia wymagania rolnictwa ekologicznego i może być stosowanych w tego typu uprawach.

Atutem BIO-GEN-u jest własne zaplecze naukowe i technologiczne, w tym jedno z najnowocześniejszych w Europie laboratoriów, którego zadaniem są badania skupiające się na rozwoju nowych rozwiązań. W efekcie firma jest w stanie szybko odpowiadać na zmieniającą się sytuację na rynku rolnym. Umożliwia to sprawne wprowadzanie nowych produktów, a tym samym szybkie reagowanie na najpilniejsze potrzeby rolników i hodowców.

Autorskie rozwiązania biotechnologiczne

BIO-GEN opracował własną, autorską technologię, która wykorzystuje najnowocześniejsze zdobycze biotechnologii światowej. Zespół nieustannie rozwija zaplecze technologiczne i naukowe, co z kolei pozwala udoskonalać skład oferowanych preparatów.

Co więcej, firma dysponuje własnym bankiem szczepów bakterii. Obecnie znajduje się w nim ponad 150 różnych szczepów. Dzięki temu prowadzenie niezależnych badań i poszukiwanie nowych zastosowań nie stanowi żadnego problemu.

Produkty BIO-GEN należą do najbardziej zaawansowanych preparatów mikrobiologicznych dostępnych na rynku. Wiele z nich jest opartych na kilku lub nawet kilkunastu różnych szcze-

pach bakteryjnych. Ze względu na fakt, że oferta firmy obejmuje bakterie w wysoce skoncentrowanej formie zliofilizowanej, możliwe jest wygodne stosowanie jej produktów w małych dawkach.

Jakość i zrównoważona produkcja

Dbając o wysoką stabilność produkcji i powtarzalność wyrobów, firma wdrożyła restrykcyjne systemy kontroli jakości. Jej rozwiązania są znakomitą odpowiedzią na aktualne i przyszłe potrzeby rynku. W sektorze rolniczym pozwalają one zredukować stosowanie chemicznych środków ochrony roślin – „pestycydów” oraz konwencjonalnych nawozów mineralnych, przy jed-

noczesnym utrzymaniu produktywności gospodarstw rolnych.

Takie podejście wpisuje się w strategię „Od Pola do Stołu” Europejskiego Zielonego Ładu UE, która promuje biologizację rolnictwa i zrównoważoną produkcję żywności. Rozwiązania proponowane przez BIO-GEN pozwalają producentom rolnym dostarczać zdrowszą żywność wysokiej jakości, która spełnia oczekiwania współczesnego, świadomego konsumenta.

CSR drugim filarem aktywności

Choć utrzymanie jakości i systematyczne prace badawcze nad nowatorskimi rozwiązaniami stanowią filar działalności spółki BIO-GEN, nie jest to jedyny kierunek jej aktywności. Firma regularnie angażuje się w inicjatywy społeczne, m.in. od niemal 20 lat wspiera działania Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Do tej pory firma wylicytowała 10 złotych serduszek WOŚP, w tym 5 złotych serduszek nr 1. Tym samym ustanowiła rekord w licytacji Złotego Serduszka, które wylicytowała za 1,2 mln zł. To ogromne wsparcie szczytnych celów, na jakie co roku przeznaczane są zebrane środki. ■

SUKCES W PRAKTYCE

SUKCES

CENTRUM
KSZTAŁCENIA
PODYPLOMOWEGO

REKRUTACJA TRWA DO **30.09**

Studia podyplomowe

Ponad 50 kierunków studiów współtworzonych
z pracodawcami

MBA

Programy Master of Business
Administration profilowane branżowo

Skontaktuj się z nami:

@ ckp@lazarski.edu.pl ☎ 518 017 404

Centrum Kształcenia Podyplomowego Uczelnia Łazarskiego
ul. Świeradowska 43, 02-662 Warszawa

Dowiedz się więcej:
ckp.lazarski.pl

Biometan i biogeny CO₂ z biogazu

Obecna trudna sytuacja geopolityczna na świecie, Europejski Zielony Ład i związana z nim strategia UE na rzecz ograniczenia emisji metanu są silnym impulsem do stosowania i poszukiwania nośników energii stanowiących alternatywę dla paliw kopalnych. Jednym z takich nośników jest biometan, który może być pozyskiwany w wyniku rozdziału biogazu, wykorzystywanego najczęściej w miejscu wytwarzania do skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepła.

Rynek biometanu w Polsce jest u progu rozwoju, któremu mają sprzyjać przygotowywane zmiany legislacyjne oraz planowane inwestycje w tym obszarze. W naszym kraju istnieje pilna potrzeba opracowywania i wdrażania rodzimych technologii biometanowni, które będą znacznie tańsze niż oferowane rozwiązania zza granicy, a przy tym uniwersalne w zakresie wsadu do instalacji i bezodporowe. Umożliwią one pozyskanie wysokiej jakości bionawozu, biometanu i bioCO₂. Integralną częścią takiej biometanowni jest węzeł separacji biogazu pozwalający uzyskać biometan i bioCO₂ o wysokich czystościach. Pożądaną cechą węzła separacyjnego powinna być też możliwość jego implementacji w działających biogazowniach, co pozwoliłoby, w razie potrzeby, na ich proste przekształcenie w biometanownię.

Aktualnie na rynku dostępne są różne rozwiązania technologiczne w zakresie uzdatniania biogazu do biometanu, najczęściej oparte o techniki membranowe i adsorpcyjne. Jakkolwiek są to

rozwiązania dojrzałe, to wysoki koszt ich implementacji może być barierą w rozwoju rynku biometanowego w Polsce. Ponadto technologie te często są optymalizowane pod kątem uszlachetniania samego biometanu, natomiast CO₂, będący drugim głównym składnikiem biogazu, traktowany jest jak gaz odpadowy. Warto zwrócić uwagę, że dwutlenek węgla o odpowiedniej czystości, który można pozyskiwać z biogazu

równoległe z bioCH₄, staje się gazem użytecznym i ma liczne zastosowania, np. w ogrodnictwie, medycynie lub przemyśle spożywczym. Jego sprzedaż znacząco poprawiłaby ekonomię funkcjonowania biometanowni.

W Instytucie Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii Nauk od wielu lat trwają prace nad rozwijaniem nowoczesnych technik separacji mieszanin gazów. Korzystając z doświadczeń zdobytych podczas prac nad technologiami wychwytu dwutlenku węgla ze spalin, opracowano koncepcję hybrydowego, adsorpcyjno-membranowego procesu do rozdziału biogazu na dwa użyteczne strumienie: biometanu i bioCO₂. Biometan, o składzie pozwalającym na jego zatłaczanie do sieci gazowej, jest wytwarzany w pierwszym, adsorpcyjnym węźle procesu hybrydowego. W zależności od składu biogazu adsorbentem mogą być dostępne komercyjnie sity zeolitowe lub węglowe.

Oprócz biometanu w węźle adsorpcyjnym wytwarza się również strumień wstępnie zatężonego CO₂. Gaz ten kierowany jest do węzła membranowego, z którego, po jego dalszym uzdatnieniu, uzyskuje się strumień biogenego CO₂ o wysokiej czystości. Otrzymany dodatkowy strumień odpadowy, zawierający wciąż pewne ilości składników biogazu, zawracany jest na wlot do układu hybrydowego, co pozwala na zamknięcie obiegu rozdziału biogazu i uzyskanie wysokiego (>99 proc.) odzysku obu kluczowych składników. Zużycie energii w opracowanym hybrydowym procesie rozdziału biogazu na dwa użyteczne produkty nie przekracza 0,3 kWh/m³ biogazu i jest porównywalne z dostępnymi na rynku technologiami uzdatniania biogazu do biometanu. Należy podkreślić, że adsorpcyjne i membranowe procesy separacji gazów są bezodporowe i bezpieczne dla środowiska. ■

**zmontujemy
każdy projekt**

Usługi budowlano-remontowe
dla przemysłu to nasza specjalność.
Konstrukcje stalowe, instalacje
technologiczne i rurociągi przemysłowe
to nasza codzienność i pasja.

*Dołącz do naszych
zadowolonych klientów.
Warto nam zaufać.*

Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Techbud Cydzik, Żuchowski Sp. z o.o.

ul. Gdańska 20, 87-100 Toruń, tel. 56 645 73 53,
e-mail: techbud-torun@wp.pl, www.techbud-torun.pl

Odpowiadamy na potrzeby przemysłu

Kluczowe dla efektywnej współpracy naukowców z przemysłem jest wieloletnie doświadczenie kadry Instytutu w realizacji różnorodnych tematów badawczych i rozwojowych dla przemysłu i razem z przemysłem. Stwarza to możliwości prowadzenia szerokiej działalności badawczo-aplikacyjnej na potrzeby podmiotów gospodarczych w kraju i za granicą oraz pozwala oferować im oryginalne projekty i technologie, badania, ekspertyzy i usługi specjalistyczne – mówi Jacek Szczepiński, dyrektor Instytutu Górnictwa Odkrywkowego „Poltegor-Instytut”.

W jakich obszarach działalność, jaką prowadzi „Poltegor-Instytut”, wpływa na rozwój gospodarczy kraju?

– Misją Instytutu jest kreowanie innowacyjnych procesów, technologii, metod oraz rozwiązań technicznych w obszarach górnictwa i geologii, środowiska oraz energetyki. Jego wizją jest funkcjonowanie jako partner naukowo-badawczy wdrażający nowoczesne i innowacyjne rozwiązania dla gospodarki. Obecna działalność Instytutu koncentruje się przede wszystkim na tematach badawczych dotyczących eksploatacji złóż metodą odkrywkową oraz zagospodarowania terenów poeksploatacyjnych i odpadów wydobywczych. W spektrum działalności Instytutu znajdują się prace badawcze dotyczące monitorowania warunków geotechnicznych i hydrogeologicznych, odwadniania kopalń i budowli inżynierskich, dokumentowania geologicznego i hydrogeologicznego, szacowania zasobów i ujmowania wód podziemnych oraz ich ochrony. W Instytucie powstają innowacyjne projekty technologiczne prototypowych elementów gumowych, gumowo-metalowych i tkaninowo-gumowych.

Czego dotyczą kluczowe projekty, nad którymi aktualnie państwo pracują?

– Jako Instytut bierzemy aktywny udział w projektach badawczo-rozwojowych dotyczących zagospodarowania terenów poeksploatacyjnych oraz wykorzystania węgla brunatnego i odpadów pogórnictwa w rolnictwie, finansowanych w ramach Funduszu Badawczego Węgla i Stali oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Aktualnie realizujemy projekty dotyczące wdrożenia w górnictwie gospodarki o obiegu zamkniętym oraz wykorzystania odpadów wydobywczych. Szczególnie zainteresowanie przemysłu budzą

projekty związane z ochroną środowiska oraz rewitalizacją terenów pogórnictwa, zwłaszcza wyrobisk poeksploatacyjnych i zwałowisk mas ziemnych pozostałych po eksploatacji złóż, które doskonale wpisują się w Sprawiedliwą Transformację Regionów Węglowych. Poszukiwane są nowe rozwiązania w kierunku zgodnym z oczekiwaniami społecznymi oraz zaspokojeniem potrzeb rynku, w tym m.in. produkcją energii odnawialnej.

Z jakich osiągnięć Instytutu jest pan najbardziej dumny jako jego wieloletni dyrektor?

– Wśród aktualnie realizowanych zadań badawczych wyróżniają się projekty związane ze zrównoważonym rozwojem terenów poeksploatacyjnych, w tym wykorzystaniem zwałowisk pogórnictwa dla budowy instalacji odnawialnych źródeł energii. Znaczącymi kierunkami rozwoju Instytutu są również prace badawczo-rozwojowe w zakresie szeroko pojętej inżynierii lądowej i inżynierii środowiska, realizowane między innymi pod przyszłą lokalizację elek-

trówni jądrowych w Polsce, w ramach których niezbędne jest wykorzystanie wiedzy obejmującej geotechnikę, geoinżynierię i hydrogeologię. Duże znaczenie dla przemysłu mają prace dotyczące wykorzystania odpadów z produkcji surowców skalnych na potrzeby przemysłu ceramicznego oraz zagospodarowania pozostałości po eksploatacji górniczej jako polepszaczy glebowych, umożliwiających poprawę jakości upraw rolnych.

Jak przedstawiają się państwa dotychczasowe doświadczenia ze współpracy z biznesem? Czy przedsiębiorcy chętnie korzystają z dorobku naukowego?

– Z racji swych zadań statutowych działalność Instytutu Górnictwa Odkrywkowego stanowi zaplecze innowacyjno-wdrożeniowe dla kopalń odkrywkowych w Polsce. Większość realizowanych u nas prac badawczo-rozwojowych jest wykonywana na zamówienie przemysłu i wdrażana w gospodarce, co stanowi potwierdzenie ich jakości. Kluczowe dla efektywnej współpracy naukowców z przemysłem jest wieloletnie doświadczenie kadry Instytutu w realizacji różnorodnych tematów badawczych i rozwojowych dla przemysłu i razem z przemysłem. Stwarza to możliwości prowadzenia szerokiej działalności badawczo-aplikacyjnej na potrzeby podmiotów gospodarczych w kraju i za granicą oraz pozwala oferować im oryginalne projekty i technologie, badania, ekspertyzy i usługi specjalistyczne. Efektem prowadzonych prac są liczne nagrody na międzynarodowych i krajowych wystawach wynalazków, patenty oraz wdrożenia w przemyśle.

Rozmawiała
Magdalena Szczygielska

PRZEDSIĘBIORCO

Chcesz zlecić prace badawcze lub usługę?
Szukasz innowacji dla swojej firmy?

BIURO OBSŁUGI ZLECEŃ CITT
gwarantuje sprawną i skuteczną
współpracę nauki z biznesem

- wyślij zapytanie
- znajdziemy pracowników naukowych
- przygotujemy ofertę
- zrealizujemy zamówienie

Sprawdź i skontaktuj się z Nami
biznes@polsl.pl

100
INNOVATIONS

Rozwiązania
o wysokim
potencjale
wdrożeńowym

Gotowość
technologiczna
rozwiązań (TRL)
co najmniej na
poziomie 4

ŁĄCZY NAS NAUKA

Poznaj dobra intelektualne
Politechniki Śląskiej

Istniejący
rynek dla
wyselekcjonowanych
dóbr intelektualnych

Otwartość
Twórców na
współpracę

Dobra
intelektualne
zabezpieczone
prawnie

CHCESZ WIEDZIEĆ WIĘCEJ?

Poznaj rozwiązania Politechniki Śląskiej
w ramach Top 100 Innovations

CENTRUM INKUBACJI I TRANSFERU TECHNOLOGII
POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ
ul. Stefana Banacha 7
44-100 Gliwice
+48 32 400 34 00
biznes@polsl.pl
www.polsl.pl/rje4-citt

Politechnika
Śląska

AI opanowuje strefę publiczną

Administracja publiczna w Polsce wykazuje coraz większą otwartość na innowacje. Jednak gotowość do ich wdrażania jest większa w administracji centralnej, gdzie dostęp do zasobów finansowych i technologicznych jest lepszy – mówi Sylwia Stefaniak, ekspertka Ministerstwa Cyfryzacji ds. sztucznej inteligencji.

Fot. archiwum prywatne Sylwii Stefaniak

Jak ocenia pani stopień ucyfrowienia w polskiej przestrzeni publicznej?

– Stopień ucyfrowienia w polskiej przestrzeni publicznej wykazuje zróżnicowane wyniki w zależności od sektora. W 2023 r. w Ministerstwie Cyfryzacji

miałam przyjemność kierować realizacją czterech badań sprawdzających poziom gotowości do wdrażania nowych technologii cyfrowych, m.in. w zakresie sztucznej inteligencji, Internetu rzeczy, technologii chmurowych, big

data, metaverse, AR/VR, w spółkach skarbu państwa, małych i średnich przedsiębiorstwach, a także w administracji centralnej i administracji samorządowej. Na podstawie raportów dotyczących wdrażania technologii w samorządach oraz administracji centralnej widać, że administracja centralna jest bardziej zaawansowana w procesie cyfryzacji. I tak 74 proc. jednostek administracji centralnej korzysta z zaawansowanych systemów informatycznych, co świadczy o wysokim poziomie cyfryzacji. W samorządach 58 proc. jednostek wdrożyło elektroniczny obieg dokumentów. Mimo tych postępów różnice w cyfryzacji między dużymi miastami a mniejszymi gminami i powiatami są nadal znaczne.

Dane statystyczne z raportów pokazują, że 81 proc. jednostek administracji centralnej korzysta z chmury obliczeniowej, podczas gdy w samorządach jest to 56 proc. Ponadto w administracji centralnej 63 proc. jednostek posiada strategię cyfryzacji, podczas gdy w przypadku samorządów jest to wynik 38 proc. To wskazuje na większą dojrzałość cyfrową administracji centralnej w porównaniu do samorządów, choć obie te grupy robią postępy*.

Jak duże różnice w sferze cyfryzacji dzielą sektor rządowy i samorządowy?

– Różnice w cyfryzacji między sektorem rządowym a samorządami są wyraźne. W administracji centralnej co trzecia jednostka prowadząca prace wdrożeniowe z zakresu nowych technologii cyfrowych deklaruje prowadzenie tych prac w oparciu o strategię cyfrową. W samorządach jedynie 19 proc. jednostek wdrażających nowe technologie cyfrowe potwierdziło, że działania te wynikają z realizacji strategii cyfrowej. Różnice te prawdopodobnie wynikają z większych zasobów finansowych, lepszej infrastruktury technologicznej oraz większej koncentracji na cyfryzacji w administracji centralnej.

Ponadto respondenci deklaruowali, że administracja centralna inwestuje więcej w szkolenia i rozwój kompetencji cyfrowych swoich pracowników – 88 proc. jednostek administracji centralnej przeprowadza szkolenia zewnętrzne, podczas gdy w samorządach jest to 64 proc. Na pewno te różnice należy wyrównywać i wskazane jest, aby administracja centralna wsparła w tym zakresie samorządy.

A jak wypada pod tym względem administracja w konfrontacji z biznesem?

– Pomimo widocznych postępów w zakresie cyfryzacji administracja publiczna pozostaje w tyle za sektorem prywatnym, który, zwłaszcza w branżach technologicznych, szybciej adaptuje nowe technologie. W sektorze prywatnym więcej firm korzysta z chmury obliczeniowej, co pozwala na lepsze zarządzanie danymi i elastyczność operacyjną. Przedsiębiorstwa inwestują też więcej w szkolenia pracowników. Te różnice również staramy się wypełniać.

W Ministerstwie Cyfryzacji działa grupa robocza ds. sztucznej inteligencji, której celem jest kooperacja sektora prywatnego i sektora publicznego. Dodatkowo ma ona za zadanie stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju AI w sektorze prywatnym, publicznym oraz w badaniach naukowych w Polsce. Grupa robocza ds. sztucznej inteligencji stawia sobie za cel opracowanie rekomendacji, które mają na celu zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju AI w polskich przedsiębiorstwach i sektorze publicznym. Grupa pracuje nad propozycjami projektów związanych z AI oraz sposobami wsparcia dla już wdrażanych inicjatyw. Ważnym zadaniem grupy jest też tworzenie założeń kampanii edukacyjnych dotyczących nowych technologii.

Czy urząd jest dziś przyjazny dla patentu, jak niejednokrotnie gloszą hasła?

– Poziom przyjazności urzędów dla patentów wciąż jest zróżnicowany. W administracji centralnej większość jednostek oferuje możliwość załatwienia wielu spraw online, co znacznie ułatwia dostęp do usług publicznych. W samorządach sytuacja wygląda bardzo podobnie – ten odsetek również oscyluje wokół 90 proc. Dane z raportów pokazują, że większość jednostek administracji centralnej wdrożyło systemy typu e-PUAP (Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej – przyp.

red.), które umożliwiają obywatelom załatwianie spraw urzędowych przez internet. Pomimo tych wysiłków nadal istnieją wyzwania związane z integracją różnych systemów oraz zapewnieniem dostępu do e-usług dla osób starszych i mniej zaawansowanych technologicznie.

Czy w administracji publicznej można mówić o otwartości na nowe technologie i gotowości do wdrażania innowacji?

– Tak, administracja publiczna w Polsce wykazuje coraz większą otwartość na innowacje. W administracji centralnej 78 proc. jednostek zadeklarowało otwartość na wdrażanie nowych technologii. W samorządach ponad połowa jednostek jest otwartych na innowacyjne rozwiązania. Administracja centralna i samorządy zdają sobie sprawę z korzyści płynących z cyfry-

nologie cyfrowe zgłasza aż 58 proc. jednostek.

Miasta jako najbardziej dynamicznie rozwijające się JST zbliżają się do urzeczywistnienia idei smart cities. Jak w dążeniu do statusu „inteligentnych” radzą sobie gminy i powiaty?

– Duże miasta w Polsce, takie jak Warszawa, Wrocław czy Gdańsk, wdrażają zaawansowane technologie i rozwiązania smart city, choćby inteligentne systemy zarządzania ruchem. Miasta inwestują w rozwój infrastruktury cyfrowej oraz inteligentne zarządzanie zasobami, co przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców. Gminy i powiaty, choć borykają się z ograniczeniami budżetowymi i technicznymi, również podejmują kroki w kierunku poprawy efektywności zarządzania i jakości życia mieszkańców. Z omawianego raportu wynika, że gminy i powiaty

Polskie środowisko naukowe aktywnie uczestniczy w rozwoju AI i narzędzi dedykowanych dla sektora publicznego, ale nadal nie jest to wystarczające. Należałoby intensywniej zbliżać sektor nauki i administracji publicznej.

zacji. Wiele podmiotów wdrożyło systemy do zarządzania dokumentacją elektroniczną, co znacząco przyspiesza procesy administracyjne. Jednak gotowość do wdrażania innowacji jest większa w administracji centralnej, gdzie dostęp do zasobów finansowych i technologicznych jest lepszy.

Co jest głównym hamulcem dla tych, którzy pozostają w tyle za liderami technologicznego postępu?

– Głównymi przeszkodami w cyfryzacji administracji publicznej są ograniczone zasoby finansowe, ale też brak odpowiedniej infrastruktury technologicznej i niedostateczne kompetencje cyfrowe pracowników. Według danych 65 proc. jednostek administracji centralnej i 67 proc. samorządów boryka się z brakiem odpowiednich środków finansowych na inwestycje w nowe technologie. Brak odpowiednio wykwalifikowanej kadry, która potrafiłaby przeprowadzić proces wdrożeniowy nowych technologii cyfrowych, to kolejny istotny problem. 52 proc. jednostek administracji centralnej zgłasza to jako jedno z głównych wyzwań. Z kolei w administracji samorządowej zidentyfikowane zapotrzebowanie na nowe tech-

wdrażając inteligentne systemy zarządzania odpadami, a wiele z nich inwestuje w rozwój sieci szerokopasmowych, co jest kluczowe dla dalszego rozwoju cyfryzacji. Pomimo mniejszych zasobów gminy i powiaty starają się wdrażać rozwiązania smart city na miarę swoich możliwości. Działania w tym kierunku często wymagają współpracy z partnerami z sektora prywatnego oraz korzystania z funduszy unijnych.

Co może wnieść do administracji sztuczna inteligencja?

– Sztuczna inteligencja ma potencjał, aby zrewolucjonizować administrację publiczną poprzez automatyzację procesów, zwiększenie efektywności i poprawę jakości usług dla obywateli. Jedną z kluczowych korzyści, jakie AI może wnieść do administracji, jest automatyzacja rutynowych zadań, takich jak przetwarzanie dokumentów, analiza danych, obsługa korespondencji. To pozwala pracownikom urzędów skupić się na bardziej skomplikowanych i kreatywnych zadaniach. Kolejną zaletą wdrożenia AI jest personalizacja usług publicznych na podstawie analizy danych o preferencjach

➔ w potrzebach obywateli. AI umożliwia zaawansowaną analizę dużych zbiorów danych, dzięki czemu wspiera podejmowanie decyzji opartych na faktach i przewidywania przyszłych trendów. Ponadto sztuczna inteligencja zwiększa dostępność usług, bowiem chatboty i wirtualni asystenci mogą – w przeciwieństwie do urzędników – udzielać obywatelom informacji i wsparcia non stop. Wreszcie AI może być istotnym wsparciem w zarządzaniu kryzysowym poprzez analizę danych z różnych źródeł i przewidywanie zagrożeń.

Jakie narzędzia dostępne za sprawą AI są już faktem, a co jeszcze nas czeka?

– Obecnie w administracji publicznej w Polsce wykorzystuje się kilka narzędzi opartych na sztucznej inteligencji. To przede wszystkim chatboty i wirtualni asystenci. Ich zadaniem jest udzielanie obywatelom informacji i wsparcia. Dalej systemy analizy danych, które umożliwiają zaawansowaną analizę i przewidywanie trendów. Z kolei systemy automatyzacji procesów – RPA – automatyzują rutynowe zadania administracyjne, co zwiększa efektywność pracy.

W przyszłości możemy spodziewać się wdrożenia bardziej zaawansowanych technologii AI, takich jak systemy rozpoznawania obrazów, które mogą być wykorzystywane do analizy materiałów wideo z kamer monitoringu, a tym samym zwiększać bezpieczeństwo publiczne, a także systemy predykcyjne, które pomogą przewidywać przyszłe wydarzenia i zagrożenia, co wspiera zarządzanie kryzysowe i planowanie strategiczne. Istotna może być też analiza sentymentu, gdzie AI pomoże analizować opinie obywateli w mediach społecznościowych i innych źródłach, pozwalając na lepsze zrozumienie potrzeb społeczności.

Obok korzyści, jakie niesie AI, wiele mówi się o obawach związanych z wywołaniem etycznym wdrażania innowacji opartych na sztucznej inteligencji. Czy rzeczywiście jest się czego obawiać?

– Wdrażanie sztucznej inteligencji w administracji publicznej wiąże się zarówno z korzyściami, jak i wyzwaniem etycznymi. Kluczowe obawy dotyczą m.in. ochrony prywatności danych, bezpieczeństwa systemów informatycznych, transparentności decyzji podejmowanych przez systemy. Poza tym wątpliwość budzi równość dostępu – istnieje ryzyko, że osoby starsze i mniej za-

awansowane technologicznie będą wykluczone z korzystania z e-usług.

Jakie sektory mogą najbardziej skorzystać na nowych technologiach związanych z cyfryzacją i postępem w zakresie AI?

– Nowe technologie związane z cyfryzacją i AI mogą przynieść korzyści wielu sektorom, zwłaszcza tym, które opierają się na dużej ilości danych i skomplikowanych procesach. Oprócz administracji publicznej, którą sztuczna inteligencja może usprawnić dzięki automatyzacji procesów administracyjnych, analizie danych i poprawie jakości usług dla obywateli, istotne zastosowanie może mieć ona w ochronie zdrowia, wspierając diagnostykę medyczną, personalizację leczenia oraz zarządzanie placówkami zdrowotnymi, czy edukacji, usprawniając procesy nauczania, personalizację materiałów dydaktycznych oraz zarządzanie instytucjami edukacyjnymi. W zakresie bezpieczeństwa publicznego AI może wspierać predykcyjne systemy monitorowania zagrożeń oraz zarządzanie kryzysowe. Wartość dla społeczeństwa i gospodarki może wnieść również AI zastosowana w sferze transportu, by wymienić choćby inteligentne systemy zarządzania ruchem, monitorowanie stanu infrastruktury oraz optymalizację tras, a także energetyki, gdzie pomoże zoptymalizować zużycie energii, zarządzać sieciami energetycznymi i wdrażać inteligentne liczniki.

Czy polskie środowisko naukowe ma swój wkład w rozwój sztucznej inteligencji i narzędzi dedykowanych dla sektora publicznego?

– Polskie środowisko naukowe aktywnie uczestniczy w rozwoju AI i narzędzi dedykowanych dla sektora publicznego, ale nadal nie jest to wystarczające. Należałoby intensywniej zbliżyć sektor nauki i administracji publicznej. Współpraca między uczelniami, instytutami badawczymi a administracją publiczną przynosi innowacyjne rozwiązania. Projekty badawcze i programy edukacyjne w dziedzinie AI również przyczyniają się do rozwoju kompetencji i zasobów ludzkich. 43 proc. pomysłów na wdrażanie technologii cyfrowych w administracji centralnej pochodzi z uczelni. W samorządach to jedynie 5 proc.

Czy dane Polaków przechowywane w urzędach i innych placówkach publicznych są bezpieczne?

– Bezpieczeństwo danych osobowych Polaków przechowywanych

w urzędach i innych placówkach publicznych zależy od wielu czynników. W Polsce bezpieczeństwo danych osobowych regulują m.in. RODO oraz krajowe przepisy, takie jak Ustawa o Ochronie Danych Osobowych. Te regulacje nakładają na podmioty publiczne obowiązek stosowania odpowiednich środków ochrony danych. Dodatkowo urzędy i placówki publiczne powinny mieć wdrożone procedury i polityki dotyczące bezpieczeństwa informacji, które obejmują zarządzanie dostępem do danych, regularne audyty bezpieczeństwa, szkolenia dla pracowników oraz reakcję na incydenty bezpieczeństwa. Pomimo stosowania zabezpieczeń zawsze istnieje ryzyko wystąpienia luk bezpieczeństwa czy incydentów, takich jak włamanie czy wycieki danych. Istotne jest to, jak szybko i skutecznie dane instytucje reagują na takie zagrożenia.

Ważnym aspektem jest również poziom zaufania obywateli do instytucji publicznych. Transparentność w komunikowaniu o incydentach oraz działaniach podejmowanych w celu ochrony danych może wpływać na postrzeganie bezpieczeństwa danych przez społeczeństwo.

**Rozmawiała
Małgorzata Szerfer-Niechaj**

*Pełne wyniki wskazywanych raportów są dostępne na portalu sztucznej inteligencji: www.gov.pl/ai.

Sylvia Stefaniak – w Ministerstwie Cyfryzacji jako ekspertka zajmuje się projektami związanymi ze sztuczną inteligencją, internetem rzeczy i analityką danych. Reprezentuje również urząd w Komisji Europejskiej i UNESCO. Realizuje doktorat wdrożeniowy z zakresu sztucznej inteligencji w dyscyplinie nauk o polityce i administracji. Od wielu lat związana z branżą informatyczną – zdobywała doświadczenie zawodowe jako Project, Product oraz Operations Manager w firmach informatycznych zajmujących się rozwiązaniami chmurowymi, projektami badawczymi oraz testami bezpieczeństwa na terenie całej Europy, w tym w Microsoft. Kierowała projektem Mazowieckiego Hubu Innowacji Cyfrowych. Wykładowczyni akademicka w SGH. Autorka licznych publikacji dotyczących bezpieczeństwa przetwarzania danych w systemach informatycznych.

AVATARY AI

CYFROWE OSOBOWOŚCI,
KTÓRE WZMOCNIĄ TWOJĄ MARKĘ!

Tworzymy avatary AI
dostosowane do potrzeb
każdej firmy

Rozwijamy nowoczesne
strategie marketingowe
z wykorzystaniem AI

Pomagamy w
efektywnym budowaniu
zasięgów na Social
Media

Tworzymy kompleksowe
rozwiązania w oparciu
o Big Data

Warto mieć udział w zmianie świata na lepsze

Jakie były początki SADDAR?

– Firma SADDAR powstała w 1999 r. W początkowym okresie nasza działalność koncentrowała się wokół produkcji konstrukcji stalowych mobilnych i stałych oraz produkcji mebli szkolnych i specjalistycznego wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych. Jednak po 5 latach działalności rozpoczęliśmy prace nad unikalnym projektem stworzenia pierwszej na świecie eko-kotwy, wytwarzanej z kompozytu powstałego ze zużytych butelek PET.

Z jakimi wyzwaniem musieli się państwo zmierzyć w związku z realizacją tego projektu?

– Wyzwań było sporo, bo każda innowacja wymaga cierpliwości i ciągłych prób bez gwarancji sukcesu. Pierwsze eko-kotwy wyprodukowane z najmocniejszych dostępnych na rynku kompozytów nie przenosiły wymaganych obciążeń, a specjaliści pracujący nad tym projektem uznali, że nic z tego nie będzie. Zdecydowałem wówczas, że opracujemy własny kompozyt. Stanęliśmy przed wyzwaniem opracowania materiału o specjalnych właściwościach, dostosowanych do potrzeb pierwszej na świecie eko-kotwy. Droga do stworzenia idealnego kompozytu, a potem idealnych rozwiązań konstrukcyjnych nie była łatwa; momentami tylko ja wierzyłem w powodzenie tego przedsięwzięcia.

Tajemnica sukcesu tkwi w składzie mieszanki kompozytu i jego przerobu

Filozofię i produkty SADDAR można uznać za podręcznikowy przykład działania w duchu społecznej odpowiedzialności biznesu. Przetwarzamy uciążliwy dla środowiska naturalnego odpad i przekształcamy go w pełnowartościowy produkt, ale nie poprzestajemy na tym. Angażujemy się również w akcje społeczne – mówi Dariusz Sadowiński, właściciel i CEO PHU SADDAR.

metodą wytłoczenia, zastrzeżonych i opatentowanych rozwiązaniach konstrukcyjnych detali oraz w samej technologii przerobu tego specyficznego kompozytu metodą wtryskową. Dopiero połączenie tych elementów dało nam produkt o wymaganych parametrach wytrzymałości mechanicznej. Tak oto opracowaliśmy i wdrożyliśmy do produkcji autorski projekt, unikalny w skali światowej – kompozytową eko-kotwę opartą na zastrzeżonej konstrukcji i innowacyjnej idei wykorzystania do jej produkcji nowego materiału kompozytowego PET, zbrojonego włóknem szklanym o nazwie SADDAR composite M20GF.

Co wyróżnia ten unikalny produkt na rynku?

– SADDAR Eko-System to pierwsza i jedyna na świecie ekologiczna alternatywa dla produktów stalowych. Bazowy surowiec PET stosowany do produkcji eko-kotew SADDAR pochodzi z recyklingu i stanowi istotny czynnik ochrony środowiska oraz przekształcenia plastikowych odpadów w pełnowartościowy nowy wyrób. Wykorzystanie butelek PET z recyklingu to nasz wkład w ratowanie planety. Wprowadzając eko-kotwy na trudne i wymagające rynki EU i USA, przełamaliśmy hegemonię producentów i dostawców kotew stalowych. Z powodzeniem konkurujemy jakością i innowacyjnością produktów, zmierzając do osiągnięcia pozycji lidera w branży.

Jakie technologie stoją za produkcją eko-kotew SADDAR?

– Powstają one z opracowanego przez nas specjalnego kompozytu o podwyższonej udarności, wytwarzanego w unikalnej technologii na bazie poużytkowego tworzywa PET modyfi-

kowanego kilkoma składnikami chemicznymi i wzmacnianego włóknem szklanym. Kształt i wymiary eko-kotew SADDAR zostały zaprojektowane tak, aby zapewniały wyjątkową wytrzymałość. Jest ona efektem m.in. pogrubionych przekrojów we wszystkich miejscach odpowiedzialnych za naprężenia zrywające, zginające i udarności. W istotnych miejscach roboczych eko-kotwy SADDAR wyposażyliśmy w opatentowane rozwiązania konstrukcyjne, np. specjalne elementy amortyzujące i pochłaniające energię siły wbijania – SDS (Stress Distribution System – przyp. red.). **Jak ważny w ich produkcji jest aspekt ekologiczny?**

– Z dumą możemy mówić o naszych „zielonych zasługach”. Działalność SADDAR wpisuje się w założenia gospodarki obiegu zamkniętego. To model gospodarczy przyszłości, w którym zasoby krążą w zamkniętym obiegu. Produkty wytwarzamy z surowca PET, który pochodzi z recyklingu plastikowych butelek. Wytworzony w ten sposób kompozyt znajduje szerokie zastosowanie w produkcji eko-kotew i różnorodnym wykorzystaniu w budownictwie. Każdy nasz produkt można ponownie odzyskać i przetworzyć na kompozyt, a w efekcie dać mu drugie, a nawet trzecie życie. Podobnie w gospodarce cyrkularnej cykl życia produktów jest cyklem zamkniętym, mogącym powtarzać się – przynajmniej w teorii – w nieskończoność. Na naszej skończonej planecie surowce mają ograniczone zasoby, a przestrzeń na wyrzucenie odpadów już praktycznie nie istnieje. Dziś oprócz ograniczonych zasobów naturalnych dodatkową granicą, której nie możemy przekroczyć, stały się zmiany klimatu. ➔

SADDAR Eko-System

Wytrzymałość leży w jego naturze

SADDAR Eko-System to ekologiczna alternatywa dla produktów stalowych. Bazowy surowiec PET stosowany do produkcji Eko-Kotew SADDAR pochodzi z recyklingu i stanowi istotny czynnik ochrony środowiska i przekształcenia plastikowych odpadów poużytkowych w pełnowartościowy nowy wyrób. Wykorzystanie butelek PET z recyklingu to nasz wkład w ratowanie planety. EKO-Produkty SADDAR spełniają wymogi gospodarki w obiegu zamkniętym (circular economy).

estetyka

Nr 1
na świecie

wytrzymałość

nie wymagają
konserwacji

SADDAR®
composite

www.SADDAR.eu
orders@SADDAR.eu

Gospodarka obiegu zamkniętego jest odpowiedzią na te wyzwania. W obiegu zamkniętym koniec życia produktu jest zarazem początkiem życia nowego produktu. Dla naszych ekoteków koniec życia butelki plastikowej jest początkiem życia dla kompozytu, z którego wytwarzamy produkty. Na każdą wyprodukowaną ekotekę zużywamy średnio 20 butelek PET.

Bazowy surowiec PET z recyklingu plastikowych butek stanowi istotny czynnik ochrony środowiska i przekształcenia plastikowych odpadów poużytkowych w nowy, pełnowartościowy wyrób. Zastępuje on droższy produkt z blachy stalowej, którego wytworzenie wymaga zużycia dużej ilości energii i kopalin nieodnawialnych, nie mówiąc o szkodliwym obciążeniu dla środowiska, a zwłaszcza atmosfery.

Jakie korzyści wnoszą innowacyjne technologie wprowadzone w produktach SADDAR?

– Klienci cenią nie tylko ich walory estetyczne i wygodę użytkowania – nasze produkty nie wymagają dodatkowych zabiegów konserwacyjnych ani malowania. Zastosowane rozwiązania technologiczne i konstrukcyjne pozwalają na wykorzystanie naszych produktów do budowy zaawansowanych konstrukcji małej architektury ogrodowej. Najnowsza gama produktów do budowy domów i ogrodzeń, w której skład wchodzi kompozytowe eko-słupki i dostosowane do nich eko-kotwy, pozwalają na budowę domów i ogrodzeń w ciągu jednego dnia, bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów na kopanie i betonowanie. Kończymy również prace nad wprowadzeniem na rynek kompozytowych fundamentów do budowy i posadowienia domów modułowych, co znacznie zmniejsza pracochłonność i przyspiesza budowę. Nasze rozwiązania są więc nie tylko ekologiczne, lecz także efektywne kosztowo. W świecie „made in China” takie produkty to perełki.

Co składa się na sukces marki?

– Od ponad 20 lat działamy na międzynarodowych rynkach, sukcesywnie zwiększając sprzedaż naszych produktów. Oprócz rozwijania podstawowej gamy produktowej realizujemy zaawansowane projekty produkcyjne, np. pokrywy do stacji ładowania samochodów elektrycznych czy modułowych kompozytowych studni kablowych, które znajdują zastosowanie w wielu gałęziach gospodarki, m.in. telekomunikacji, energetyce, budownictwie drogowym, kolejnictwie. W ofercie mamy

też usługi na wtryskarkach i wylaczarkach: wtrysku detali z form powierzonych, regranulacji, modyfikacji i napełniania tworzyw sztucznych. Nasz park maszynowy pozwala na przetwarzanie ok. 30 gatunków termoplastycznych tworzyw sztucznych.

Jak rozwinięta jest sieć sprzedaży?

– Współpracujemy z sieciami DIY i dystrybutorami z całego świata. Nasze produkty są dostępne praktycznie w całej Europie. Od 4 lat współpracujemy również z jedną z trzech największych sieci handlowych w Stanach Zjednoczonych. Podczas ubiegłorocznej wizyty w siedzibie Menards w Eau Claire dowiedzieliśmy się, że jesteśmy pierwszą firmą z Polski, której produkty są dostępne w sklepach Menards. To ogromna satysfakcja i motywacja, która skłoniła nas do kolejnego kroku na tym rynku – w Chicago uruchomiliśmy magazyn i obsługę sprzedaży online produktów SADDAR, a od jesieni tego roku produkty SADDAR będą dostępne w ofercie internetowej The Home Depot, największej amerykańskiej sieci sprzedażowej.

Nasi klienci i dystrybutorzy doceniają szeroki wybór produktów oraz sprawną realizację dostaw. Dzięki własnemu zakładowi produkcyjnemu możemy elastycznie obsługiwać duże zamówienia na magazyn centralny, jak również dostarczać przesyłki paletowe bezpośrednio do konkretnych sklepów na terenie Europy.

Co poza innowacyjnością wyróżnia działalność firmy?

– Filozofię i produkty SADDAR można uznać za podręcznikowy przykład działania w duchu społecznej odpowiedzialności biznesu. Przetwarzamy uciążliwy dla środowiska naturalnego odpad i przekształcamy go w pełnowartościowy produkt, ale nie poprzestajemy na tym. Angażujemy się również w akcje społeczne, w ramach których są budowane wybiegi dla zwierząt w schroniskach. Taki wybieg dla koni powstał w Korabiewicach. Moim marzeniem jest wsparcie w budowie godnych warunków bytowych dla wszystkich potrzebujących schronisk w Polsce. Zachęcam schroniska, gminy, fundacje do kontaktu. Zapraszamy do współpracy zarówno duże korporacje, jak i małe lokalne firmy, które chcą włączyć się w organizację wspólnych akcji wolontariackich.

Czy sukces firmy bazuje na sprawdzonym zespole?

– Wyznając zasadę, że tworzenie firmy to nie sprint, lecz maraton. W tym maratonie niezwykle ważni są ludzie, do

których mogę mieć zaufanie, którzy tak samo jak ja wierzą w produkt i jego sukces. Jesteśmy małym, kilkunastoosobowym zespołem, ale łączy nas to, że nie boimy się wyzwań ani dużych, międzynarodowych projektów. Moje serce się raduje, gdy każdego dnia z dumą patrzę na relacje i współpracę między najważniejszymi osobami w firmie opartą o szacunek i zaufanie.

Czy w drodze do sukcesu korzystają państwo z dofinansowań?

– Tak, wsparcie funduszy europejskich dla takiej firmy jak nasza to duża pomoc. Dzięki nim możemy rozwijać nasz park maszynowy, realizować projekty B+R i te związane z ekspansją na nowe rynki zagraniczne. Za nami już 3 zrealizowane projekty tego typu, a kolejne w drodze. Pracujemy nad opracowaniem nowych produktów na tej samej bazie materiałowej, zwiększając tym samym możliwość eksportu poużytkowych butelek PET na rynki EU i USA. To ewenement na skalę światową i dowód wysokiego stopnia innowacyjności myśli technologicznej.

Czy społeczeństwo jest gotowe na tak nowatorskie produkty?

– Zwiększenie udziału w rynku ziemienne wiąże się z wysiłkiem edukacyjnym, mającym na celu zwiększenie świadomości na temat ekologicznych alternatyw wśród naszych klientów. To proces, który wymaga cierpliwości. W miarę możliwości staramy się sukcesywnie realizować tego typu działania i opracowywać stosowne materiały informacyjne dla klientów. Obecnie wspólnie z sieciami handlowymi pracujemy nad przygotowaniem kampanii edukacyjnych w tym zakresie.

Jakie jest najważniejsze przesłanie, które chciałby pan przekazać czytelnikom na temat firmy SADDAR i jej produktów?

– Zachęcam wszystkich do przyjęcia się naszym codziennym wyborom i decyzjom, do postawienia sobie pytania, na co mam wpływ i jak mogę zmienić otaczającą mnie rzeczywistość, aby poprawić choćby w małym procencie to, co przez lata nieodpowiedzialnego rozwoju przemysłowego zostało zniszczone. Takie wyjście ze strefy komfortu z pewnością nie jest łatwe, ale na swoim przykładzie mogę powiedzieć, że przynosi ogromną satysfakcję, kiedy pojawiają się pozytywne efekty. To wspaniałe uczucie, gdy uświadomimy sobie, że mamy udział w zmianie świata na lepsze.

Rożmawiał Mariusz Gryżewski

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Lazurowa” od ponad 30 lat efektywnie zarządza nieruchomościami mieszkalnymi i usługowymi na terenie warszawskiego Bemowa. Jako jedna z nielicznych na stołecznym rynku skutecznie realizuje przedsięwzięcia deweloperskie, oferując nowoczesne i komfortowe mieszkania w konkurencyjnych cenach.

W okresie ostatnich kilku lat Spółdzielnia oddała do użytkowania ponad 400 lokali mieszkalnych, ok. 30 lokali usługowych oraz 642 miejsc parkingowych w garażach podziemnych i na terenach zewnętrznych.

Połączenie efektywnego zarządzania zasobami własnymi oraz skuteczna i konsekwentna polityka zrównoważonego inwestowania to czynniki, które gwarantują **Spółdzielni Mieszkaniowej „Lazurowa”** sukces biznesowy, a zarazem wskazują innym warszawskim spółdzielniom i deweloperom, jak spełniać marzenia przyszłych mieszkańców.

Aktualnie **Spółdzielnia Mieszkaniowa „Lazurowa”** realizuje kameralną inwestycję **„Lazurowe Apartamenty”**. W przygotowaniu są już dwie kolejne inwestycje mieszkaniowe na warszawskim Bemowie – **„Lazurowa Oaza”** oraz **„Lazurowe Centrum”**.

Inwestycja **„Lazurowe Apartamenty”** przy ul. Sterniczej 125A to 6-kondygnacyjny wielorodzinny budynek mieszkalny z lokalami usługowymi i garażem podziemnym o wysokim standardzie wykonania. W budynku przewidziano 40 mieszkań, w tym 2-, 3- i 4-pokojowe, 2 lokale usługowe oraz parking podziemny na 54 samochody osobowe.

Inwestycja **„Lazurowa Oaza”** u zbiegu ulic Okrętowej i Sterniczej przewiduje budowę 5 kameralnych 2-kondygnacyjnych budynków mieszkalnych, w których zaplanowano 10 komfortowych apartamentów wraz z miejscami parkingowymi i terenem zielonym. W niskoemisyjnych budynkach zaplanowano m.in. pompy ciepła, panele fotowoltaiczne, inteligentne sterowanie oraz zarządzanie energią.

Inwestycja **„Lazurowe Centrum”** będzie realizowana w samym sercu osiedla. Przedsięwzięcie polega na budowie 3 budynków mieszkalnych z lokalami usługowymi, biurowymi oraz garażem podziemnym. Stworzenie nowej atrakcyjnej architektonicznie przestrzeni całkowicie zmieni wygląd i funkcjonalność centralnej części osiedla. Mieszkańcy zyskają 20 lokali usługowych o różnym przeznaczeniu, ok. 140 lokali mieszkal-

nych oraz ok. 400 miejsc parkingowych, w tym ok. 320 w garażach podziemnych.

„Lazurowe Apartamenty”, „Lazurowa Oaza” oraz **„Lazurowe Centrum”** powstaną w spokojnej i zielonej okolicy, z dala od zgiełku. Dodatkowym atutem jest dobra infrastruktura komunikacyjna oraz łatwy dojazd do centrum miasta, lotniska oraz głównych dróg wylotowych z Warszawy.

Szeroko rozwinięta komunikacja miejska i szybkie połączenia z pozostałymi dzielnicami Warszawy, w tym planowana nieopodal II linia metra, a także liczne sklepy, punkty usługowe, szkoła, przedszkola, żłobki i tereny zielone, stanowią wartość dodaną planowanych inwestycji.

„Lazurowe Apartamenty”, „Lazurowa Oaza” oraz **„Lazurowe Centrum”** to przyjazne dla rodzin inwestycje mieszkaniowe realizowane przez wiarygodnego i sprawdzonego inwestora, który wie, jak sprostać wysokim oczekiwaniom nabywców.

Dopełnieniem inwestycji mieszkaniowych będzie budowa parkingu wielopoziomowego oraz budynku biurowo-usługowego przy ul. Lazurowej 4 i 6. Inwestycje będą realizowane w oparciu o założenia planu zagospodarowania „Jelonek Południowych”. Parking wielopoziomowy na ok 560 miejsc postojowych, w tym 470 miejsc postojowych w 2 budynkach 3-kondygnacyjnych i 90 miejsc postojowych na terenie zewnętrznym. W części parteru przewidziano lokale usługowe, toalety ogólnodostępne, a na dachu instalację fotowoltaiczną. Budynek biurowo-usługowy w projekcie przewiduje 3 kondygnacje nadziemne i 1 podziemną jako garaż wielostanowiskowy do obsługi budynku. W części parterowej powstaną lokale usługowe z wejściem bezpośrednim od ulicy, a na wyższych kondygnacjach układ „open space” do własnej aranżacji i podziału przy zachowaniu niezbędnego układu komunikacyjnego oraz pomieszczeń sanitarnych.

Zainwestuj w swoją przyszłość!

www.smlazurowa.pl/inwestycje

W celu uzyskania dodatkowych informacji zachęcamy do kontaktu z Edytą Benesz (tel. 795 422 328, e-mail: edyta.benesz@smlazurowa.pl) lub Jakubem Miszkiewiczem (tel. 795 422 329, e-mail: jakub.miszkiewicz@smlazurowa.pl).

Obieg dokumentów: niemiły obowiązek czy szansa na sukces?

Zarządzanie dokumentacją może być uciążliwym obowiązkiem lub działaniem, które usprawnia funkcjonowanie organizacji. Zależy to od wyboru odpowiednich narzędzi, które nie tylko zminimalizują ból głowy związany z codzienną pracą z dokumentami, lecz także przyniosą realne korzyści.

Skannery DS-800WN i DS-900WN: szybkość i integracja na najwyższym poziomie

Nowe skanery Epson DS-800WN i DS-900WN oferują niezwykle szybkie skanowanie z prędkością do 140 obrazów na minutę. Ta szybkość jest kluczowa dla wszystkich firm i instytucji przetwarzających duże ilości dokumentów. Dzięki wbudowanej sieci Wi-Fi i otwartej platformie skanery te umożliwiają łatwą integrację z posiadanymi systemami IT oraz współpracę z oprogramowaniem firm trzecich. Dzięki temu sprawdzą się tam, gdzie potrzebne są elastyczne i skalowalne narzędzia do digitalizacji i automatyzacji przepływów informacji.

Centralne zarządzanie ustawieniami oraz udostępnianie urządzeń użytkownikom z personalizacją profili zwiększa bezpieczeństwo informacji. Efektywność pracy zwiększa też wbudowany wyświetlacz, który daje dostęp do wszystkich funkcjonalności bez podłączania komputera.

Nowe drukarki z systemem RIPS: więcej niż druk

Nowe modele A4 z systemem Replaceable Ink Pack System (RIPS) – Workforce Pro EM-C800RDWF i EP-C800RDW – to kolejny krok w rozpoczętej przez Epson rewolucji druku. Przenosząc dokumenty na papier w technologii Heat-Free z szybkością do 25 stron/min., urządzenia te zużywają znacznie mniej energii w porównaniu do drukarek laserowych. Brak nagrzewania przyspiesza czas wydruku pierwszej strony (4,8 sek.) i zmniejsza zużycie prądu. W kontekście rosnącej świadomości ekologicznej jest to argument nie tylko ekonomiczny, lecz także etyczny.

Zastosowanie systemu RIPS pozwala na wydrukowanie z jednego zestawu materiałów eksploatacyjnych do

50 tys. stron w trybie mono lub 20 tys. stron w kolorze. Opcjonalne podajniki pozwalają zwiększyć zapas papieru do imponującej ilości 1 830 arkuszy. To oszczędność kosztów, jak również ograniczenie przestoju związanych z koniecznością uzupełniania materiałów eksploatacyjnych.

EM-C800RDWF oferuje dodatkowo funkcje szybkiego dwustronnego skanowania, a sam proces może być zabezpieczony koniecznością autoryzacji danego pracownika kartą.

Kompleksowe zarządzanie: od wydruku, przez skan, do e-archiwum

Skannery DS-800WN i DS-900WN oferują bezpośrednie przesyłanie zdigitalizowanych dokumentów do folderów czy aplikacji w chmurze. Z kolei drukarki z systemem RIPS minimalizują zużycie materiałów eksploatacyjnych i energii.

Co ważne, urządzenia wielofunkcyjne i skanery Epson uzyskały certyfikowaną zgodność z systemem DocuProfessional EZD RP, w odpowiedzi na rekomendowany (a wkrótce wymagany) przez Ministerstwo Cyfryzacji systemem obiegu dokumentów dla instytucji państwowych i publicznych w Polsce. Zintegrowany w nich moduł, opracowany przez DocuPartner, automatyzuje obieg cyfrowych treści w bezpiecznym środowisku, co usprawnia pracę, m.in. osób pracujących na pierwszej linii kontaktu z mieszkańcami, pacjentami itp., co z kolei przekłada się na sprawne funkcjonowanie całych instytucji.

Kontakt: robert.reszkowski@epson.pl

maxcom

TECHNOLOGIA EWOLUUJE,
klasa pozostaje.

Smartwatch Maxcom Iron S już dostępny w trzech kolorach.

Przywrócić swobodę samorządom

Co powinno się zmienić w modelu zarządzania JST? Tu nie będę oryginalny, ponieważ mówi to również wielu samorządowców – należy zwiększać swobodę samorządu terytorialnego w działaniu. Przez wiele lat liczne regulacje, ustawy w pewnym stopniu coś narzucają lub „wiążą ręce” samorządom – mówi Andrzej Brzozowy, doradca i ekspert w zakresie rozwoju terytorialnego i funduszy europejskich.

Jak polskie miasta wywiązały się z realizacją założeń Krajowej Polityki Miejskiej 2023, przyjętej w 2015 r.?

– Odpowiedź na to pytanie należy zacząć od tego, że Krajowa Polityka Miejska obowiązywała rząd i instytucje rządowe, a nie miasta. Honorowała bowiem samodzielność jednostek samorządu terytorialnego wynikającą z Konstytucji RP. Ale gdybyśmy zapytali, na ile osiągnięte zostały cele Krajowej Polityki Miejskiej 2023, to ośmielę się stwierdzić, że miasta, mimo że nie były zobowiązane do realizacji jej celów, wdrożyły ją w dużo większym stopniu niż rząd.

Jednym z 5 celów krajowej polityki miejskiej, kiedy ją pisaliśmy w 2015 r.,

była kompleksowa rewitalizacja. Akurat ten cel był wdrażany na poziomie zainteresowanych miast, regionów i rządu w najbardziej zaawansowanym stopniu. Jeśli chodzi o pozostałe cele i tzw. wątki tematyczne Krajowej Polityki Miejskiej 2023, w wielu sferach, np. partycypacji obywatelskiej czy kwestiach związanych ze środowiskiem i klimatem, możemy odnotować znaczący postęp i rozwój. Niestety inne cele, choćby dążenie do miasta zwarte i ograniczania tzw. rozlewania się miast, stanowią przykład tego, że rząd i ustawodawca nie byli skuteczni w tym zakresie.

Zasadniczo jednak ośmielę się postawić tezę, że w każdym z 5 celów

i w każdym z 10 wątków tematycznych krajowej polityki miejskiej bardzo wiele miast osiągnęło znaczący postęp. Wracając do aktywności rządu, warto przypomnieć, że Krajowa Polityka Miejska 2023 została przyjęta na ostatnim posiedzeniu rządu tuż przed wyborami w 2015 r. Zatem była wdrażana przez rząd z innej opcji politycznej niż ten, który ją przyjął. W praktyce oznaczało to, że zamiast wdrażać Krajową Politykę Miejską 2023, rząd zapowiedział przygotowanie nowej wersji krajowej polityki miejskiej, co zrobił w 2022 r. Który z tych dokumentów jest bardziej konkretny, zostawiam do oceny czytelnikom.

Czy polskie samorządy mają odpowiednie narzędzia, kompetencje i środki, aby zmieniać podległe im jednostki w miejsca przyjazne do życia, a zarazem sprzyjające rozwojowi gospodarczemu? Co jest największym ograniczeniem w tym dążeniu?

– Polskie samorządy mają wiele narzędzi, aby to robić. Najlepszym dowodem na to jest to, że przez ostatnich 30 lat jakość życia, konkurencyjność miast, zarządzanie środowiskiem itd. poprawiły się we wszystkich polskich miastach w taki sposób i w takim tempie, że można nazwać to wręcz historycznym skokiem. Jednocześnie samorządy od wielu lat otrzymują nowe zadania ustawowe, przy czym często nie idą w ślad za nimi adekwatne środki. Jest to niezgodne ze 167 artykułem Konstytucji RP. A grzech ten popełniają wszystkie parlamenty i rządy ostatnich kilkunastu lat.

Zamykając temat środków finansowych, warto odnotować fakt, że zmiany dotyczące podatku PIT kilka lat temu poważnie uszczupliły finanse samorządów. Obecnie przygotowana jest reforma finansowania samorządów i miasta są asertywnym partnerem w dyskusji z rządem na jej temat. Jednak pieniądze nie są wystarczającym czynnikiem rozwoju. Szczególną wagę przywiązuję do kompetencji kadr i jakości zarządzania. Przygotowanie urzędników, ich postawa, ich motywacja to dla rozwoju miasta i poprawy jakości życia aspekty tak samo ważne jak środki finansowe. Dlatego wszelkie projekty i programy dotyczące kompetencji kadr i wymiany wiedzy, pilotaże itp. to nieocenione i nadal niedoceniane narzędzia wpływające na rozwój miast.

Czy poziom rozwoju regionów w Polsce jest mocno zróżnicowany? Jak warto niwelować te dysproporcje? A może to naturalny stan, który należy przyjąć?

– Oczywiście poziom rozwoju regionów w Polsce jest bardzo zróżnicowany. Jest na to wiele dowodów i opracowań. Dlatego też od ponad 20 lat w Polsce prowadzona jest polityka regionalna. Jej głównym wyrazem jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego. Bardzo ważnym narzędziem niwelowania dysproporcji rozwojowych między regionami jest polityka spójności Unii Europejskiej. To właśnie niwelowanie różnic między regionami stało się podstawą stworzenia Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego prawie 50 lat temu, w 1975 r.

Warto jednak zaakcentować, że to niwelowanie różnic w rozwoju jest zadaniem niezmiernie trudnym. W globalnej gospodarce w ostatnich dziesięcioleciach coraz większego zna-

strumetów rozwoju przez każde z województw. Tutaj nie ma jednego sprawdzanego schematu, potrzebne jest zindywidualizowane, kompleksowe, a jednocześnie bardzo elastyczne działanie.

Czy dotacje z funduszy zewnętrznych, zwłaszcza europejskich, są właściwie wykorzystywane i służą rzeczywistym potrzebom regionów?

– Powiem krótko: uważam, że to, w jaki sposób regiony i samorządy lokalne, czyli miasta i powiaty, wykorzystują środki funduszy europejskich, jest nieraz dużo bardziej trafne i efektywne niż to, jak wykorzystują je urzędy i instytucje centralne. Dodam, że kiedy kilka lat temu byłem w Bułgarii na konferencji poświęconej wdrażaniu funduszy europejskich, ówczesny minister rozwoju regionalnego Bułgarii opowia-

Warto zadbać o to, żeby regulacje obowiązujące samorządy były zróżnicowane w zależności od wielkości samorządu. Obecnie jest bowiem tak, że różne obowiązki sprawozdawcze, monitoringu, obowiązki w zakresie opracowania różnych programów, strategii itp. są jednakowe zarówno dla dwumilionowego miasta, jak i dwutysięcznej gminy. Tymczasem zasoby i problemy tych jednostek samorządu terytorialnego są skrajnie różne.

czenia nabrały metropolie, stając się coraz bardziej ważnymi ogniwami sieci wymiany innowacji środków, wiedzy, kadr itd. Z tego względu można stwierdzić, że polityka regionalna jeszcze wiele lat będzie nam potrzebna.

Wracając do pani pytania, nie należy ustawać w dążeniu do podnoszenia szans rozwojowych regionów średnio i najmniej rozwiniętych. Jak to robić? To pytanie za 100 punktów. Znowu wróć do kwestii aktywności urzędników i kultury organizacyjnej urzędów. Otóż, urzędy marszałkowskie, które są najbardziej innowacyjne, najbardziej inwestują w kadry, uczestniczą w międzynarodowych sieciach, mocno zwiększając szanse rozwojowe swoich samorządów i regionów. Pamiętajmy, że główne „paliwo” polityki regionalnej, czyli fundusze europejskie, będzie coraz mniej dostępne dla polskich regionów. Zatem na pewno potrzebne, wręcz konieczne, jest budowanie własnych in-

dał o Polsce jako o mistrzu Europy w wykorzystywaniu środków unijnych. Zatem z jednej strony jesteśmy bardzo sprawni i skuteczni, ale z drugiej jest wiele pól do poprawy efektywności wdrażania funduszy europejskich. Myślę, że można by sporo zrobić w zakresie zmniejszenia obciążeń biurokratycznych związanych z funduszami unijnymi.

Pamiętajmy, że w najbliższych kilku latach mamy kumulację wdrażania środków europejskich perspektywy 2021–2027 i KPO, a jednocześnie należy mądrze zaplanować i wynegocjować z Komisją Europejską środki na perspektywę po 2028 r. To duże zadanie dla wszystkich podmiotów publicznych w Polsce.

Co powinno się zmienić w modelu zarządzania JST oraz w sferze dialogu między rządem a samorządem?

– W dialogu między rządem a samorządem najważniejszą według mnie sprawą jest to, by wreszcie obie strony

czuły, że są równorzędnymi partnerami. Mówię to dlatego, że z moich doświadczeń i obserwacji wynika, że rząd jako projektodawca ustaw, regulator itd. bardzo często nadużywa swojej pozycji wobec samorządów. To według mnie najważniejsza zmiana, jaka jest potrzebna.

Co powinno się zmienić w modelu zarządzania JST? Tu nie będę oryginalny, ponieważ mówi to również wielu samorządowców – należy zwiększać swobodę samorządu terytorialnego w działaniu. Przez wiele lat liczne regulacje, ustawy w pewnym stopniu coś narzucają lub „wiążą ręce” samorządom. Jeśli zapytamy samorządowców z początku samorządności po transformacji ustrojowej, każdy z nich powie, że pomimo braku środków europejskich, internetu, maila itd. to był to czas, kiedy w samorządzie można było zrobić najwięcej. To jest opowieść o tej swobodzie.

Warto też zadbać o to, żeby regulacje obowiązujące samorządy były zróżnicowane w zależności od wielkości samorządu. Obecnie jest bowiem tak, że różne obowiązki sprawozdawcze, monitoringowe, obowiązki w zakresie opracowania różnych programów, strategii itp. są jednakowe zarówno dla dwumilionowego miasta, jak i dwutysięcznej gminy. Tymczasem zasoby i problemy tych jednostek samorządu terytorialnego są skrajnie różne.

Jak wygląda w praktyce partycypacja społeczna? Czy głos obywateli jest brany pod uwagę w decyzjach władz lokalnych i regionalnych?

– W średnich, małych i najmniejszych miastach i gminach przez ostatnie kilka, kilkanaście lat partycypacja społeczna stała się coraz bardziej szeroka, otwarta i częściej stosowana. Kiedy w 2015 r. napisaliśmy ustawę o rewitalizacji, jedna z działaczek społecznych powiedziała, że żadna polska ustawa nie wprowadza tak szerokich obowiązków prowadzenia partycypacji społecznej. Nie twierdzę, że to dzięki tej ustawie tak wzrosła partycypacja w Polsce, ale myślę, że szerokie stosowanie tak zwanych spacerów badawczych czy innych form konsultacji to również zasługa wprowadzenia systemu rewitalizacji. Warto podkreślić, że czynnikami, które wzmogły partycypację społeczną, były wprowadzenie i popularyzacja budżetów obywatelskich, a także upowszechnienie mediów społecznościowych, które według mnie totalnie zmieniły sposób komunikowania się

włodarzy i urzędników z mieszkańcami i vice versa.

Jakich zmian potrzebują dziś przestrzenie miejskie, aby były przyjazne dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców oraz turystów i biznesu?

– To proste: potrzebują zmian, które doprowadzą do tego, że ludzie „za głosują nogami” i będą chętnie korzystać z tych przestrzeni, jak również uruchamiać i rozwijać w nich – lub w ich pobliżu – biznesy. Jak to zrobić? Na pewno warto angażować dobrych projektantów, a wcześniej długo i skutecznie rozmawiać ze społecznościami lokalnymi na temat celu, zakresu i formy przekształceń tych przestrzeni. Kiedy pracowałem w ministerstwie, mocno promowaliśmy stosowanie konkursów architektonicznych i architektoniczno-urbanistycznych właśnie w tym celu, który zawarła pani w pytaniu. Obecnie jako konsultanci edukujemy i przekonujemy urzędników oraz władze miast, że warto poświęcić sporo czasu na mądre opracowanie koncepcji i projektów przekształcania przestrzeni publicznych. Tzw. zazielenianie miast to tylko jeden z wątków w tej dyskusji.

Jakie warunki powinna spełniać efektywna rewitalizacja? Czy mamy na tym polu spektakularne sukcesy, które mogą być wzorem?

– Zaczniemy od tego, że rewitalizacja to proces na wiele lat. Jest on bowiem odpowiedzią na niejednokrotnie kilkudziesięcioletnią degradację przestrzeni miasta, która wymaga konsekwentnego, długodystansowego działania. Co ważne, w rewitalizacji należy łączyć aspekty przestrzenne z kwestiami włączenia mieszkańców i wpływanie na ożywienie gospodarcze obszarów zdegradowanych.

À propos spektakularnych sukcesów proszę zwrócić uwagę na osiągnięcia rewitalizacyjne w takich miastach, jak Wrocław, Warszawa, Poznań, Łomża, Włocławek, a jeszcze bardziej zachęcam do zapoznania się z rewitalizacją w Wołominie, Wieleniu, Dobiegniewie, Grajewie i innych małych miastach. Wszędzie, gdzie przekonanie władz do rewitalizacji jako skutecznego narzędzia współistnieje z aktywnym i ambitnym zarządzaniem, już teraz można zauważyć imponujące efekty rewitalizacji.

Czy rozwiązania zgodne z założeniami idei smart city, które są wdrażane w dużych miastach, mają szansę na wdrożenie również w mniejszych jednostkach?

– Myślę, że idea smart city jest wdrażana w wielu samorządach, nawet bez „opakowywania” tego w ideę czy etykietkę „smart city”. W szeroko pojętym podejściu smart city chodzi zarówno o wdrażanie innowacji i cyfryzację, jak i o pogłębiony, szeroki dialog z mieszkańcami i innymi partnerami. W wielu mniejszych miastach widoczne są dążenie do rozwoju opartego na tym istotnym filarze.

Warto zauważyć, że w zakresie cyfryzacji, innowacyjności i poszukiwania nowych rozwiązań potrzeba awaryjnego i odmiennego działania w czasie pandemii ukazała olbrzymie pokłady innowacyjności polskich miast każdej wielkości.

Czy promocja i marketing terytorialny są mocną stroną polskich samorządów?

– Tu znowu nie będę oryginalny w odpowiedzi – pewne samorządy realizują działania promocyjne i marketingowe w sposób doskonały, inne w średni, a inne w ogóle tego nie potrafią lub bawet nie próbują. Jest to jednak sfera, w której niewielkimi kosztami i bardzo szybko można osiągnąć dobrane sukcesy. Dobrym przykładem mądrej, a niedrogiej strategii promocyjnej miasta jest Pleszew, którego samorząd, stawiając na hasło „miasto piętnastominutowe”, z powodzeniem wypromował miasto w kraju i za granicą. Co ważne, jest to hasło, za którym stoi całość działań Pleszewa w polityce przestrzennej, mieszkaniowej, mobilnościowej i ekologicznej. Podkreślę, że samo hasło nie wystarczy do osiągnięcia celów promocji JST, muszą iść za nim konkretne i spójne działania. Np. moje ulubione hasła: „Wińsko upaja” i „Mam przyjaciół w Wołominie” to tylko dodatek do całości ambitnego działania władz i urzędników.

**Rozmawiała
Małgorzata Szerfer-Niechaj**

*Andrzej Brzozowy – w latach 2003–2016 pracował w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju. Współautor Krajowej Polityki Miejskiej 2023, systemu wspierania rewitalizacji w okresie 2014–2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020 i innych dokumentów strategicznych oraz regulacji dotyczących polityki regionalnej, rozwoju miast i rewitalizacji. Prelegent, wykładowca, uczestnik i współorganizator konferencji. Współautor i ekspert w projektach wspierania krajów w zakresie budowania systemów rozwoju regionalnego, m.in. w Ukrainie, Gruzji, Moldawii. Właściciel firmy Projekty Miejskie.

Zwycięzcy rankingu ZPP

Podczas XXX Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich w Karpaczu po raz kolejny uhonorowano wyróżniające się powiaty i miasta na prawach powiatu. W tym roku dodatkowo przyznano tytuły „Samorządowego Lidera najdłuższej kadencji 25-lecia”.

Ogólnopolski Ranking Powiatów i Miast na prawach powiatu to bezpłatny i dobrowolny konkurs prowadzony od 20 lat przez ZPP. W rankingu uczestniczą wszystkie zainteresowane samorządy powiatowe oraz miasta na prawach powiatu. Laureaci są wyłaniani w 4 kategoriach, zależnie od liczby mieszkańców: do 60 tys. mieszkańców, od 60 do 120 tys. mieszkańców, powyżej 120 tys. mieszkańców i miasta na prawach powiatu.

Ranking ZPP jest jedynym w Polsce tego rodzaju przedsięwzięciem zarządzanym na bieżąco w trybie online. Oceniając samorządy powiatowe, eksperci ZPP przyznają punkty, biorąc pod uwagę kryteria ujęte w 7 grupach te-

matycznych, takich jak rozwój i fundusze, polityka społeczna i zdrowotna, edukacja, kultura i sport, samorząd na rzecz mieszkańców, działania krajowe i międzynarodowe, działania ekologiczne i proekologiczne, działania promocyjne.

Liderzy rankingu w poszczególnych kategoriach otrzymali prestiżowy tytuł: „Dobry Polski Samorząd 2023”. Jednostki sklasyfikowane na dalszych pozycjach wśród nagrodzonych mogą szczerzyć się tytułem „Laureata Rankingu Powiatów 2023” lub „Laureata Rankingu Miast na prawach powiatu 2023”. W prowadzonym przez ZPP ogólnopolskim Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu dodatkowo można

było uzyskać tytuły: „Super Powiat 2023” i „Super Miasto 2023”, przyznawane samorządom terytorialnym, które wykazały się największym procentowym udziałem realizacji zadań uwzględnianych w rankingu w swojej kategorii. Świadczy to o zaangażowaniu w wielopłaszczyznowy rozwój danej jednostki.

W tym roku Związek Powiatów Polskich przyznał także specjalne wyróżnienia dla samorządów powiatowych, które w okresie całej VI kadencji, czyli od 2019 r., utrzymywały najwyższą pozycję w corocznej klasyfikacji rankingu, wyliczaną jako średnia z całego tego okresu. Jednostki te mogą posługiwać się tytułem „Samorządowych Liderów najdłuższej kadencji 25-lecia”. ■

Laureaci Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu za rok 2023

kategoria powiaty do 60 tys. mieszkańców:

- powiat augustowski
– „Dobry Polski Samorząd 2023”
- powiat hajnowski
- powiat drawski
- powiat świebodziński
- powiat choszczeński
- powiat prudnicki
- powiat walecki
- powiat siemiatycki
- powiat sępoleński
- powiat włoszczowski
- powiat łobeski
- powiat lubański
- powiat bielski (województwo podlaskie)
- powiat elbląski
- powiat tucholski

kategoria powiaty od 60 tys. do 120 tys. mieszkańców:

- powiat raciborski
– „Dobry Polski Samorząd 2023”
- powiat słupski
- powiat piotrkowski
- powiat toruński
- powiat policki
- powiat nizański
- powiat kędzierzyńsko-kozielski
- powiat stalowowolski

- powiat łębarski
- powiat tomaszowski (województwo lubelskie)
- powiat tomaszowski (województwo łódzkie)
- powiat chojnicki
- powiat świecki
- powiat szczecinecki
- powiat starachowicki
- powiat myśliborski
- powiat ostrołęcki
- powiat malborski
- powiat zielonogórski
- powiat łukowski

kategoria powiaty powyżej 120 tys. mieszkańców:

- powiat pilski
– „Dobry Polski Samorząd 2023”
- powiat wodzisławski
- powiat cieszyński
- powiat kartuski
- powiat kielecki
- powiat inowrocławski
- powiat poznański
- powiat wejherowski
- powiat piaseczyński
- powiat myślenicki
- powiat kłodzki
- powiat bielski (województwo śląskie)

- powiat żywiecki
- powiat tarnogórski
- powiat koniński

kategoria miasta na prawach powiatu:

- Gdańsk
– „Dobry Polski Samorząd 2023”
- Jelenia Góra
- Nowy Sącz
- Łódź
- Sosnowiec
- Legnica
- Olsztyn
- Siemianowice Śląskie

„Super Powiaty 2023”:

- powiat hajnowski
- powiat walecki
- powiat raciborski
- powiat słupski
- powiat pilski

„Super Miasto 2023”: Nowy Sącz

„Samorządowi Liderzy najdłuższej kadencji 25-lecia”:

- powiat augustowski
- powiat raciborski
- powiat kielecki
- miasto Nowy Sącz

Z nadzieją czekamy na zastrzyk środków unijnych

Wciąż czekamy na konkretne konkursy w ramach planowanych programów. Wierzymy, że nowe rozdanie środków unijnych będzie stanowić istotny zastrzyk wpływający na rozwój jednostek samorządowych w Polsce. Warto jednak podkreślić, że korzystanie z funduszy unijnych wymaga odpowiedniego przygotowania projektów, spełnienia określonych warunków oraz współfinansowania ze strony samorządów. Dofinansowanie ze środków unijnych może znacząco wspomóc rozwój powiatów, przy czym kluczowe jest skuteczne zarządzanie i realizacja projektów. Na to jesteśmy przygotowani – mówi Andrzej Płonka, starosta bielski, prezes zarządu Związku Powiatów Polskich.

Fot. Związek Powiatów Polskich

W jakiej kondycji jest współczesna Polska powiatowa?

– Ocena kondycji samorządów powiatowych jest bardzo złożonym zagadnieniem i wymaga uwzględnienia różnych aspektów. Po pierwsze spójrzmy na stan finansów jednostek samorządu terytorialnego, w tym powiatów, który jest istotnym wskaźnikiem kondycji. Analizując nasze budżety, zadłużenie oraz efektywne wykorzystanie dostępnych środków finansowych w mijającym roku, możemy dojść do wniosku, że sytuacja jest trudna. Wciąż brak jest odgórnej woli na systemowe rozwiązanie problemu dochodów JST. „Kroplówkowe” działania, z jakim mieliśmy do czynienia w ostatnich latach, realizowane poprzez przelewy pod koniec danego roku, które ratowały częściowo nasze budżety, jest wypaczeniem istoty samorządności i racjonalności działania. Bez systemowych rozwiązań racjonalne zarządzanie JST jest bardzo utrudnione.

Kolejna sprawa obrazująca kondycję samorządów to stan infrastruktury drogowej, edukacyjnej, zdrowotnej czy kulturalnej, która ma wpływ na jakość życia mieszkańców. Mamy pełną świadomość, że inwestycje w rozwój infrastruktury są kluczowe dla rozwoju regionów, powiatów i gmin, jednak do ich realizacji niezbędne jest racjonalne finansowanie. Dlatego z niecierpliwością czekamy na środki unijne, które w naszym odczuciu pozwolą nam na realizację kolejnych społecznie oczekiwanych zadań w każdym z wymienionych obszarów.

Włodarze, którzy cieszą się zaufaniem mieszkańców, mają większe pole do działania, nawet jeśli wprowadzane zmiany są trudne czy kontrowersyjne. Ostatecznie to właśnie poparcie lokalnej społeczności może przeważać szalę sukcesu w tej i kolejnych kadencjach.

Wpływ na kondycję samorządów mają także lokalni przedsiębiorcy. Oni bowiem tworząc miejsca pracy oraz rozwijając lokalny rynek gospodarczy, pośrednio mają wpływ na ekonomiczną stabilność, również powiatów. W tym miejscu warto podkreślić, że dynamiczne zmiany podatkowe, z jakimi się

mierzyli w ubiegłym roku, powodowały także w tym obszarze wiele zawirowań. Wystarczy przejść się po powiatowym mieście i zobaczyć, jak wiele małych biznesów zakończyło swój żywot. To smuci.

Kolejnym elementem, który obrazuje stan kondycji współczesnej Polski po-

wiatowej, jest aktywność społeczna mieszkańców. To właśnie poziom zaangażowania społecznego, działalność organizacji pozarządowych oraz udział mieszkańców w lokalnych inicjatywach jest dobrym wskaźnikiem obrazującym stan rzeczy. W tym zakresie widzę pewien constans. Organizacje działają w takim zakresie, w jakim mają możliwość finansowania swoich działań – na tę chwilę, z uwagi na brak środków unijnych, opierając swoje zaangażowanie na środkach z jednostek samorządu terytorialnego oraz z programów rządowych.

Warto jednak pamiętać, że każdy samorząd powiatowy ma swoje unikalne wyzwania i atuty, a kondycja może się różnić w zależności od lokalnych warunków i działań podejmowanych przez tamtejsze władze samorządowe. Analiza konkretnych wskaźników oraz bieżących działań na poziomie powiatowym może dostarczyć bardziej precyzyjnego obrazu kondycji danej jednostki.

Na jakie obszary działalności JST najbardziej brakuje dziś środków finansowych?

– Na pewno czujemy niedobór środków, które moglibyśmy kierować na inwestycje w rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej i zdrowotnej. Problem polega jednak na tym, że jedni nie mają możliwości pozyskania środków unijnych lub odczuwają skutki specyficznego podziału środków krajowych, a drudzy zmagają się z niewydolnością budżetów w zakresie konieczności zabezpieczenia wkładu własnego. Brak racjonalnego systemu dochodów powiatów powoduje, że już teraz niejednokrotnie musimy zrezygnować z danej inwestycji, bo wskaźniki budżetowe nas po prostu, mówiąc kolokwialnie, nie puszczają. Tak nie powinno być! Konieczne jest więc podjęcie szybkich działań zmierzających do racjonalnego podziału środków, jakimi będą dysponować samorządy terytorialne, w tym powiaty. Bez fundamentalnej przebudowy systemu finansowania JST nie osiągniemy oczekiwanego rozwoju w wymienionych wcześniej obszarach. Ba, zamiast się rozwijać, będziemy się „zwijali”. Tego nikt z nas nie chce.

Mieszkańcy oczekują od nas nadążania za zmieniającym się światem. Musimy więc stale modernizować nasze placówki edukacyjne, dostosowując je do nowoczesnych standardów edukacyjnych. Realizujemy to poprzez zakup nowych środków dydaktycznych, szko-

lenie kadry pedagogicznej itd. Wszystko to generuje koszty dla samorządów. Nie inaczej jest w sektorze ochrony zdrowia. Finansowanie lokalnych placówek zdrowia, zakup sprzętu medycznego, rozwijanie programów profilaktycznych i dostosowywanie się do zmieniających się standardów medycznych to stały element naszych codziennych działań. To przykłady, bo tych obszarów jest zdecydowanie więcej.

Czy obecna pula dofinansowania ze środków unijnych będzie istotnym zastrzykiem w rozwoju jednostek samorządowych?

– Odpowiem tak: oby. Wciąż czekamy – z niecierpliwością i nadzieją – na konkretne konkursy w ramach planowanych programów. Wierzymy, że nowe rozdanie środków unijnych będzie stanowić istotny zastrzyk wpływający na rozwój jednostek samorządowych w Polsce. Środki unijne mają być dostępne w ramach różnych programów i mają objąć szereg obszarów, takich jak rozwój infrastruktury, edukacji, zdrowia, ochrony środowiska czy wsparcia przedsiębiorczości.

Warto jednak podkreślić, że korzystanie z funduszy unijnych wymaga odpowiedniego przygotowania projektów, spełnienia określonych warunków oraz współfinansowania ze strony samorządów. Dofinansowanie ze środków unijnych może znacząco wspomóc rozwój powiatów, przy czym kluczowe jest skuteczne zarządzanie i realizacja projektów. Na to jesteśmy przygotowani i w tym mamy doświadczenie. Zatem gdy tylko ruszą nabory, będziemy gotowi.

Za nami kolejna edycja rankingu ZPP. Jakie wnioski nasuwają się panu w ramach jej podsumowania? W czym samorządy radzą sobie najlepiej, a jakie sfery wciąż pozostawiają wiele do życzenia?

– Prowadzony przez Związek Powiatów Polskich ranking jest partnerską rywalizacją wszystkich zainteresowanych nią powiatów i miast na prawach powiatu. Podkreślam słowo „partnerską”, bowiem jak w każdej rywalizacji wszyscy dzielnie realizujemy przypisane nam zadania – w takim zakresie, na jaki pozwalają nam lokalne uwarunkowania. Klasyfikowanie samorządów odbywa się na podstawie oceny prowadzonej przez ekspertów ZPP w oparciu o wiele kryteriów zgrupowanych w 7 kategoriach tematycznych, takich jak rozwój i fundusze, polityka społecz-

na i zdrowotna, edukacja, kultura i sport, samorząd na rzecz mieszkańców, działania krajowe i międzynarodowe, działania ekoenergetyczne i proekologiczne oraz działania promocyjne.

Tegoroczna edycja rankingu pokazała, że samorządowcy na bieżąco realizowali szereg cięższych na nich zadań i to z wymiernym skutkiem – pozwalającym na zaprezentowanie swoich osiągnięć poprzez zgłoszenia do prowadzonego przez nas rankingu. Przyniosło to efekty w postaci określonego wysokiego wyniku. Widzimy więc, że samorządy cały czas solidnie pracują na rzecz swoich mieszkańców.

Za nami wybory samorządowe. Jakie warunki mają wóldarze, by realizować swoje cele w nowej kadencji?

– Za nami wybory samorządowe, a nowi wóldarze mają przed sobą ważne wyzwania i szanse na realizację swoich celów w nadchodzącej kadencji. Przede wszystkim kluczową kwestią będą wspomniane finanse – budżety jednostek samorządu terytorialnego wyznaczają ramy, w których można działać. Stabilna sytuacja finansowa to podstawa do planowania i realizacji inwestycji. Równie istotna będzie współpraca z radą, która jest organem stanowiącym. Jeśli wóldarze mają za sobą poparcie większości w radzie, łatwiej będzie im forsować swoje projekty. W przeciwnym razie czekają ich trudne negocjacje, które mogą opóźnić lub nawet blokować kluczowe inicjatywy.

Nie można też zapomnieć o wsparciu ze strony rządu. Dotacje i programy centralne mogą być ogromnym wsparciem dla lokalnych projektów. Dlatego samorządowcy, którzy potrafią efektywnie nawiązywać relacje z rządem, zyskują istotny atut.

Kolejnym elementem jest zdolność przyciągania inwestycji. To nie tylko dodatkowe środki finansowe, ale również szansa na rozwój lokalnej infrastruktury i wzrost gospodarczy. Sukcesy w tej dziedzinie mogą znacznie przyspieszyć realizację planów. Społeczna akceptacja również odgrywa tu ogromną rolę. Wóldarze, którzy cieszą się zaufaniem mieszkańców, mają większe pole do działania, nawet jeśli wprowadzane zmiany są trudne czy kontrowersyjne. Ostatecznie to właśnie poparcie lokalnej społeczności może przeważać szalę sukcesu w tej i kolejnych kadencjach.

*Rozmawiała
Małgorzata Szerfer-Niechaj*

Zmiany są szansą na lepszą przyszłość

W nowej kadencji jako starosta stawiam przed sobą kilka kluczowych celów, które pomogą utrzymać naszą pozycję numer 1 w rankingu ZPP. Te ambitne dążenia mają na celu nie tylko utrzymanie pozycji na tle innych samorządów, lecz także dalszy rozwój naszego powiatu i dobrobyt jego mieszkańców – mówi Grzegorz Swoboda, starosta raciborski.

W ub.r. samorząd powiatu raciborskiego po raz kolejny pozyskał dotacje unijne na realizowane projekty. Jakie obszary zyskały najwięcej dzięki funduszom europejskim?

– Rok 2023 był w praktyce rokiem przejściowym pomiędzy poprzednią a nową perspektywą finansową dla Unii. W związku z tym w ubiegłym roku realizacja dotyczyła de facto inwestycji i przedsięwzięć w większości rozpoczętych jeszcze wcześniej. W 2023 r. kończyliśmy projekty z zakresu wspierania edukacji, m.in. projekt „Akademia Równych Szans”, dofinansowany w ramach RPO WSL 2014–2020. Dzięki niemu wsparcie zyskali uczniowie i nauczyciele Zespołu Szkół Specjalnych w Raciborzu. Kontynuowaliśmy też realizację projektu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 w zakresie scalania gruntów. Ponadto rozpoczęliśmy przygotowania do realizacji innych przedsięwzięć, a z nowej perspektywy finansowej udało się pozyskać środki na projekt „Aktywizacja osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Raciborzu (I)”, realizowanym przez naszą jednostkę – Powiatowy Urząd Pracy w Raciborzu. Projekt ten pozwala wesprzeć osoby bezrobotne, m.in. przez możliwość skorzystania ze stażu czy dofinansowania na rozpoczęcie działalności.

Oprócz środków unijnych w 2023 r. sięgnęliśmy też po środki krajowe, przede wszystkim z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Uzyskailiśmy dofinansowanie do modernizacji i przebudowy infrastruktury drogowej i na inne przedsięwzięcia dotyczące obiektów zabytkowych i infrastruktury społecznej. Jednak największą inwestycją realizowaną

w ubiegłym roku, a zakończoną wiosną tego roku, była adaptacja budynku sło-downi i modernizacja Domu Książęcego zaadaptowanego na centrum turystyczno-historyczne z ekspozycją multimedialną na Zamku Piastowskim w Raciborzu. Dzięki dofinansowaniu rządu niemal 18 mln zł udało się odrestaurować i wyposażyć obiekt, uruchamiając w nim działalność muzeum multimedialnego, a tym samym poszerzając ofertę kulturalną dla mieszkańców.

Czy dofinansowanie w ramach kolejnej perspektywy również jest na państwa celowniku? Jakie cele inwestycyjne tym razem są priorytetem?

– Udało nam się już złożyć kilka wniosków o dofinansowanie. Skupiamy się na poprawie efektywności energetycznej budynków, które nie zostały do tej pory zmodernizowane. W pierwszej kolejności będą to budynki Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 oraz Powiatowego Za-

rządu Dróg w Raciborzu. Naszym priorytetem jest też wyposażenie niemal wszystkich obiektów powiatowych, w tym Starostwa Powiatowego, PUP czy PCS, w instalacje fotowoltaiczne. Chcemy przy realizacji tych zamierzeń sięgnąć po środki w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027.

Kolejnym ważnym obszarem jest infrastruktura szkół powiatowych. Planujemy tworzenie i doposażanie nowych pracowni zawodowych z wykorzystaniem środków z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. W lipcu złożyliśmy wniosek o dofinansowanie projektu na ponad 9 mln zł. Przewidujemy, że uatrakcyjni to ofertę edukacyjną powiatu i pozwoli kształcić młodzież w zawodach pozwalających na znalezienie zatrudnienia na rynku. Chcemy też sięgnąć po środki na poprawę jakości kształcenia ogólnego, w tym na realizację dodatkowych zajęć pozalekcyjnych z zakresu edukacji matematycznej.

W tym roku rozpoczniemy też realizację projektów związanych z zakupem autobusów nisko- i zeroemisyjnych. Pozwoli to unowocześnić tabor, z jakiego korzystać będą mieszkańcy w ramach publicznego transportu. Finansowanie będzie pochodzić z KPO oraz z FE SL 2021–2027. Oprócz tego powiat będzie kontynuować inwestycje w infrastrukturę drogową z wykorzystaniem przede wszystkim środków krajowych – przygotowywane są przedsięwzięcia dofinansowane w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład i Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

Potrzeb mamy wiele, nie tylko w zakresie infrastruktury. Mamy nadzieję, że uda nam się pozyskać unijne dofinansowanie również do realizacji tzw. działań miękkich. Chcielibyśmy podjąć różnego rodzaju inicjatywy pozwalające na aktywizację mieszkańców, zwiększenie integracji oraz wzmacnianie tożsamości lokalnej. Mamy nadzieję, że uda się wdrożyć projekt w ramach działania 10.24 FE SL 2021–2027, który skierowany jest właśnie do mieszkańców powiatu.

Co oprócz właściwego zarządzania i gospodarowania budżetem pozwala cieszyć się zaufaniem społecznym?

– Oprócz właściwego zarządzania i gospodarowania budżetem kluczowe znaczenie dla budowania zaufania społecznego mają transparentność działań, etyka w podejmowanych decyzjach oraz aktywna komunikacja

z obywatelami. Transparentność polega na otwartym udostępnianiu informacji dotyczących strategii, wydatków i rezultatów. Dzięki temu społeczeństwo może kontrolować działania instytucji. Etyczne podejście do zarządzania, które uwzględnia dobro wspólne oraz odpowiedzialność za podejmowane decyzje, wpływa na postrzeganie władz przez obywateli. Równie istotna jest komunikacja, która powinna być dwustronna – prawidłowe informowanie społeczeństwa o podejmowanych krokach oraz aktywne słuchanie ich potrzeb i uwag sprzyja bu-

pozarządowymi. Zacieśnienie relacji na tym polu może znacząco przyczynić się do tworzenia nowych miejsc pracy oraz rozwijania lokalnej gospodarki. Wreszcie czwartym celem, do którego będą dążyć, jest dbałość o środowisko naturalne. Chcę wprowadzać programy, które promują ekologiczną świadomość oraz zrównoważony rozwój na naszym terenie.

Na koniec kluczowe będzie słuchanie potrzeb społeczności i stawianie ich na pierwszym miejscu w podejmowanych decyzjach, aby zapewnić, że nasze działania są zgodne z ich ocze-

Wiele krajów i sektorów gospodarki stara się dostosować do nowych realiów, co może prowadzić do innowacji i wzrostu. Współpraca międzynarodowa oraz postęp technologiczny mogą przyczynić się do zbudowania bardziej stabilnej przyszłości. Kluczowe jest proaktywne podejście oraz inwestowanie w rozwój umiejętności i zasobów. Zmiany są trudne, ale mogą stać się szansą na rozwój i punktem wyjścia dla oczekiwanej poprawy jakości życia.

dowaniu relacji opartych na zaufaniu. Współpraca z organizacjami lokalnymi i angażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne dodatkowo wzmacnia to zaufanie, czyniąc je bardziej autentycznym i trwałym.

Jakie cele stawia pan sobie w nowej kadencji, aby nadal być numerem 1 w rankingu ZPP?

– W nowej kadencji jako starosta stawiam przed sobą kilka kluczowych celów, które pomogą utrzymać naszą pozycję numer 1 w rankingu ZPP. Po pierwsze zamierzam kontynuować intensywne inwestycje w infrastrukturę, zwłaszcza w obszarze komunikacji i transportu, co wpłynie na rozwój regionalny oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Po drugie będę skupiał się na zwiększeniu dostępności usług publicznych, w tym edukacji i medycyny. Kluczowe będzie też wdrażanie innowacyjnych rozwiązań cyfrowych, które uproszczą procesy administracyjne i ułatwią obywatelom kontakt z urzędami.

Moim trzecim priorytetem będzie wzmacnianie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami oraz organizacjami

kiwaniami. Te ambitne dążenia mają na celu nie tylko utrzymanie pozycji na tle innych samorządów, lecz także dalszy rozwój naszego powiatu i dobrobyt jego mieszkańców.

Czy mimo trudnej sytuacji gospodarczej i geopolitycznej optymistycznie patrzy pan w przyszłość?

– Tak, mimo trudnej sytuacji gospodarczej i geopolitycznej istnieją powody do optymizmu. Przede wszystkim wiele krajów i sektorów gospodarki stara się dostosować do nowych realiów, co może prowadzić do innowacji i wzrostu. Ponadto współpraca międzynarodowa oraz postęp technologiczny mogą przyczynić się do zbudowania bardziej stabilnej przyszłości. Kluczowe jest proaktywne podejście oraz inwestowanie w rozwój umiejętności i zasobów. Taka postawa może przynieść w dłuższej perspektywie realne korzyści. Zmiany są trudne, ale mogą stać się szansą na rozwój i punktem wyjścia dla oczekiwanej poprawy jakości życia.

*Rozmawiała
Małgorzata Szerfer-Niechaj*

Liczy się dobry plan i konsekwencja

Na przestrzeni ostatnich 18 lat, czyli w okresie sprawowania przeze mnie funkcji starosty, powiat świdwiński stara się jak najlepiej wykorzystywać swój potencjał oraz walory naturalne, które – m.in. dzięki umiejętnemu pozyskiwaniu środków krajowych i zagranicznych – pozwalają nam konkurować z innymi powiatami w Polsce – mówi Mirosław Majka, starosta świdwiński.

W Rankingu Powiatów i Miast na Przewodach Powiatu za ubiegły rok powiat świdwiński uplasował się na 4. miejscu wśród powiatów do 60 tys. mieszkańców. Jakie czynniki zadecydowały o tak wysokiej pozycji w zestawieniu?

– Cieszę się, że eksperci Rankingu po raz kolejny docenili nasze starania. Serdecznie dziękuję wszystkim zaangażowanym w pracę na rzecz rozwoju powiatu świdwińskiego – to nasz wspólny sukces. Odkąd sięgam pamięcią, zawsze plasowaliśmy się w pierwszej dziesiątce wśród powiatów do 60 tys. mieszkańców.

Inwestycje powiatu świdwińskiego, liczone w dziesiątkach milionów złotych, są motorem napędowym lokalnej gospodarki i znacząco poprawiają warunki życia mieszkańców. My to rozumiemy – skutecznie wykorzystujemy dotacje z budżetu państwa i funduszy unijnych, zwłaszcza w obszarach edukacji, drogownictwa i pomocy społecznej. Starania powiatu znajdują odbicie

w wynikach ogólnopolskich rankingów i konkursów. Oczywiście nigdy nie jest tak, że nie mogłoby być lepiej, ale wielokrotnie udowodniliśmy, że powiat świdwiński nie boi się wyzwań i ambitnych projektów, ponieważ w swych działaniach kierujemy się przede wszystkim potrzebami mieszkańców.

Co składa się na skuteczność zarządzania powiatem?

– Na przestrzeni ostatnich 18 lat, czyli w okresie sprawowania przeze mnie funkcji starosty, powiat świdwiński stara się jak najlepiej wykorzystywać swój potencjał oraz walory naturalne, które – m.in. dzięki umiejętnemu pozyskiwaniu środków krajowych i zagranicznych – pozwalają nam konkurować z innymi powiatami w Polsce. Dobry plan i jego konsekwentna realizacja w połączeniu z wysoką skutecznością w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych to swego rodzaju recepta na powodzenie w podejmowanych działaniach. Kluczowe w ich planowaniu jest zachowanie cierpliwości, bo za każdą zrealizowaną inwestycją idą długie przygotowania: od pomysłu poprzez wykonanie dokumentacji technicznej po uzyskanie niezbędnych uzgodnień i pozwoleń. To żmudna praca, bez której przedsięwzięcia nie miałyby szans na sukces, ale też niedająca gwarancji tego sukcesu. Co niezwykle ważne, mamy doskonale zorganizowaną współpracę starostwa ze wszystkimi jednostkami organizacyjnymi powiatu.

Jakie priorytetowe zadania i inwestycje czekają samorząd w najbliższym czasie?

– Plan budżetowy na 2024 r. obejmuje niespotykane na dotychczasową skalę inwestycje i działania strategiczne dla rozwoju powiatu. Już wkrótce Świdwin stanie się domem dla najnowocześniejszych samolotów wielozadaniowych. Do świdwińskiej jednostki przybędą żołnierze, a w ślad za nimi ro-

dziny. Stoimy przed ogromną szansą rozwoju społeczno-gospodarczego. W znacznej mierze to od nas, samorządowców, zależy, czy dobrze ją wykorzystamy. Jesteśmy w trakcie realizacji projektu „Hiperbaza”, czyli budowy ultranowoczesnej bazy warsztatowej Zespołu Szkół Rolniczych w Świdwinie. Systematycznie podnosimy jakość usług medycznych szpitala w Polczynie-Zdroju. Zadbaliśmy między innymi o rozwój nowoczesnej diagnostyki obrazowej. Właśnie rozpoczęliśmy remont szpitalnych obiektów w celu poprawy ich bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Obecność wojska to również dodatkowe miejsca pracy, a także rozwój usług i produkcji. Dodam, że jesteśmy jedynym powiatem w regionie i jednym z nielicznych w kraju, który utworzył tereny inwestycyjne. Powiatowa Strefa Aktywności Biznesowej zlokalizowana jest w Świdwinie. Zapewniam, że nie zamierzamy spocząć na laurach.

W marcu br. został pan doradcą ministra obrony narodowej ds. współpracy z samorządem terytorialnym. Jakie ma pan najważniejsze postulaty w sferze bezpieczeństwa w obecnej niepewnej sytuacji?

– Cieszę się ogromnie, że MON dostrzega istotną rolę lokalnych samorządów w kształtowaniu i budowaniu kompleksowego systemu bezpieczeństwa państwa. Dzięki obecności w tak ważnym gremium będę miał możliwość sygnalizowania potrzeb lokalnej społeczności w związku z obecnością na terenie powiatu 21. Bazy Lotnictwa Taktycznego, m.in. w zakresie inwestycji w sieć drogową czy infrastrukturę do zabezpieczenia ludności cywilnej w razie zagrożenia. Na tej współpracy skorzysta zarówno wojsko, jak i samorządy.

*Rozmawiała
Magdalena Szczygielska*

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego
w Lublinie

Invest in Lubelskie

ŻYWNOSĆ WYSOKIEJ JAKOŚCI

ZIELONA GOSPODARKA

ZDROWE SPOŁECZEŃSTWO

CYFROWE SPOŁECZEŃSTWO

TECHNOLOGIE MATERIAŁOWE
PROCESY PRODUKCYJNE I LOGISTYCZNE

DOWIEDZ

SIĘ WIĘCEJ!

Powiat starachowicki napędza rozwój

Dynamicznie rozwijający się powiat starachowicki, w północnej części województwa świętokrzyskiego, jest dziś areną jednej z najważniejszych inwestycji infrastrukturalnych w regionie. Od kilku miesięcy trwa budowa wiaduktu w Starachowicach Zachodnich, który znacząco zwiększy atrakcyjność inwestycyjną i gospodarczą powiatu, a także regionu. Sukces tej inwestycji to zasługa efektywnej współpracy powiatu z miastem i Specjalną Strefą Ekonomiczną „Starachowice” S.A.

Większość kojarzy ten region z przemysłem i motoryzacją. I słusznie, przez lata wyjeżdżały stąd STAR-y – najbardziej znane polskie ciężarówki. Dzisiaj powiat starachowicki, z ciekawie ukształtowanym terenem, doliną rzeki Kamiennej, licznymi rezerwatami przyrody i zbiornikami wodnymi, jest jednym z najpiękniejszych zakątków Ziemi Świętokrzyskiej. Można tu podziwiać unikatowe tropy dinozaurów, płazów i gadów, które żyły na tych terenach przed milionami lat. Także tutaj znajduje się jedyny w Europie, zachowany w całości ciąg technologiczny Zakładu Wielkopieczowego z końca XIX w. z oryginalnym układem torowisk kolejki przemysłowej. Miłośnicy historii mogą udać się w podróż zabytkową koleją wąskotorową przez malownicze tereny Puszczy Iłżeckiej.

Wkrótce, po zakończeniu budowy obwodnic: Wąchocka (w ciągu drogi krajowej nr 42) i Starachowic oraz nowoczesnego wiaduktu za ponad 70 mln zł, komunikacja zarówno w obrębie powiatu, jak i poza nim, będzie łatwiejsza i bardziej komfortowa.

Współpraca na rzecz rozwoju

W przygotowaniu i realizacji ambitnego projektu budowy wiaduktu powiat starachowicki odegrał kluczową rolę. Dzięki skutecznemu zarządzaniu oraz umiejętności nawiązywania strategicznych partnerstw zyskał możliwość realizacji inwestycji, która przyczyni się do długofalowego rozwoju regionu. Kluczowe wsparcie finansowe pozyskano z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład, co było możliwe dzięki podpisaniu porozumienia z gminą Starachowice oraz Specjalną Strefą Ekonomiczną „Starachowice” S.A.

Inwestycja obejmuje szereg działań, które znacząco wpłyną na rozwój in-

Fot. Maria Kupiecka

Już dziś wiadukt robi wrażenie.

frastruktury oraz poprawę warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w regionie. Jej najważniejszym punktem jest jednak wiadukt, zaprojektowany w nowoczesnej konstrukcji stalowo-lukowej, z iluminacją świetlną. Jego imponujące wymiary – 67 m rozpiętości i 1800 m długości wraz z dojazdami – stanowią odpowiedź na potrzeby dynamicznie rozwijającego się regionu.

Nowa infrastruktura usprawni komunikację, a zarazem zwiększy atrakcyjność inwestycyjną terenów położonych w pobliżu specjalnej strefy eko-

nomicznej. Tym samym powiat starachowicki i miasto Starachowice staną się jeszcze bardziej konkurencyjne na mapie gospodarczej Polski, przyciągając nowych inwestorów zainteresowanych ulokowaniem swojego kapitału w regionie z doskonałą infrastrukturą transportową.

Otwartość na dialog i inwestorów

Powiat aktywnie uczestniczy w pracach Konwentu Powiatów Województwa Świętokrzyskiego, gdzie pełni rolę lidera w wyznaczaniu kierunków rozwoju dla całego regionu. Starosta Piotr Babicki, który od tego roku stoi na czele Konwentu, podkreśla, że wspólne działania są fundamentem trwałego rozwoju i sukcesu regionu. – Budowa wiaduktu to przykład inwestycji, która dzięki determinacji i skuteczności działań władz może stać się inspiracją dla innych samorządów. Przedsiębiorcy, którzy zdecydują się na inwestycje tutaj, zyskają nie tylko dostęp do nowoczesnej infrastruktury, ale także wsparcie dynamicznie rozwijającego się samorządu, który stawia na innowacyjność i rozwój – mówi Piotr Babicki, starosta starachowicki. ■

Piotr Babicki, starosta starachowicki

Serdecznie zapraszam do odwiedzenia powiatu starachowickiego – miejsca, w którym tradycja spotyka się z nowoczesnością, a natura harmonijnie współgra z dynamicznym rozwojem. Nasz powiat to nie tylko malownicze tereny, rezerваты przyrody i unikalne zabytki, ale także nowoczesna infrastruktura i doskonałe warunki dla inwestorów. Każdy znajdzie tu coś dla siebie, zarówno turyści poszukujący spokoju i bliskości natury, jak i przedsiębiorcy szukający miejsca sprzyjającego rozwojowi biznesu. Zachęcam do odkrywania naszej ziemi i inwestowania w powiecie starachowickim.

Zawsze z myślą o mieszkańcach

Miniony rok to dla powiatu waleckiego czas poprawy infrastruktury drogowej, modernizacji szkolnictwa i rozwoju współpracy międzynarodowej; to także wspieranie najbardziej potrzebujących. Dzięki podejmowanym działaniom powiat stał się bardziej atrakcyjny dla mieszkańców, turystów i potencjalnych inwestorów.

We współpracy z samorządami gminnymi, nadleśnictwami oraz ze środków zewnętrznych zmodernizowano tu ok. 12 km dróg powiatowych. Dla powiatowych szkół był to rok wejścia w nowe technologie. W Powiatowym Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu powstały m.in. kompleksowa pracownia projektowania w zawodzie technik budownictwa i mobilna wirtualna strzelnica dla oddziałów przygotowania wojskowego. Rozpoczęto także budowę Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie prac budowlanych – zaawansowanego technologicznie ośrodka kształcenia, szkolenia i egzaminowania. Wałeckie BCU będzie jednym ze 120 tego typu ośrodków w Polsce.

Otwarcie drogi powiatowej Kolonia Hanki–Jadwiżyn (gmina Mirosławiec).

We współpracy z powiatem Uckermark podjęto realizację dwóch projektów: „Zachowanie różnorodności biologicznej poprzez tworzenie nowych miejsc lęgowych ptaków i schronień nietoperzy dla chronionych gatunków na terenie Euroregionu Pomerania” i „Platforma edukacyjna wykorzystująca innowacyjne technologie w ramach part-

nerstwa Powiatu Uckermark i Powiatu Wałeckiego”. Na ten cel z programu Interreg powiat otrzyma blisko 4 mln zł.

Powiat wspiera też najbardziej potrzebujących. W 2023 r. rozpoczęły się prace związane z budową placówki opiekuńczo-wychowawczej „Przyjazna przystań” dla 14 dzieci. We współpracy z Pilskim Bankiem Żywności powiat uczestniczył w świątecznych zbiórkach żywności; brał także udział w akcjach charytatywnych.

Dobrym podsumowaniem działalności Zarządu Powiatu jest 7. miejsce w Ogólnopolskim Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu za rok 2023 i honorowy tytuł „Super Powiat 2023”, uzyskany za największy procentowy udział realizacji kategorii ujętych w rankingu. ■

KATOWICE
dla odmiany

Świętokrzyskie buduje konkurencyjną markę

Świętokrzyskie to region ludzi ambitnych, kreatywnych i zdeterminowanych w dążeniu do celu. Aby dobrze rozwijać ten potencjał, władze województwa zdecydowały m.in. o realizacji tzw. projektów strategicznych, opartych na oczekiwaniach i zdiagnozowanych potrzebach, występujących w ich małej ojczyźnie.

Takim projektem dla województwa świętokrzyskiego jest budowa Laboratorium Głównego Urzędu Miar – unikalnego w skali kraju ekosystemu innowacji dla wybranych, kluczowych gałęzi polskiego przemysłu.

Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny

Podstawowym zadaniem laboratoriów będzie zagwarantowanie utrzymania i rozwój wzorców pomiarowych o najlepszych parametrach metrologicznych. Można bez wahania powiedzieć, że polskie centrum metrologii będzie właśnie w Kielcach. Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny – GUM etap II stanie się kołem zamachowym dla gospodarki regionalnej, a prowadzone w Kampusie badania z zakresu akustyki i drgań, czasu i częstotliwości, długości, masy, termometrii oraz metrologii interdyscyplinarnej przyczynią się do podniesienia konkurencyjności polskich firm na świecie.

Będzie to również miejsce aktywnej współpracy instytucji naukowych z przedsiębiorcami i instytucjami państwowymi, takimi jak szkoły, uczelnie, wojsko i pozostałe instytuty badawcze. Innowacyjne pomysły, które będą tu powstawać, mają szansę stać się złączkiem wynalazków, których prototypy – po wdrożeniu do produkcji i zeskalowaniu – będą stanowiły drzwi... do przyszłości.

Inwestycje w zdrowie mieszkańców

Jednym z kluczowych wyzwań, które stoją przed władzami województwa

świętokrzyskiego, jest również inwestowanie w zdrowie mieszkańców. Przykładem unikalnego na skalę światową projektu jest „Centrum Badań Molekularnych – opracowanie i wprowadzenie immunoterapii CAR-T”. Terapia przeciwnowotworowa CAR-T stanowi szansę dla pacjentów z agresywnymi nowotworami krwi. Zarząd województwa świętokrzyskiego planuje, aby rozwój tej technologii miał miejsce właśnie w nowym Centrum Badań Molekularnych przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii w Kielcach.

Świętokrzyskie dla biznesu

Duże projekty inwestycyjne dla gospodarki i innowacje w medycynie to tylko niektóre z pomysłów władz regionalnych na pobudzenie aktywności przedsiębiorców w Świętokrzyskiem. W ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 realizowany jest projekt „Świętokrzyskie dla biznesu”, który daje przedsiębiorcom szansę rozwoju możliwości eksportowych, m.in. poprzez udział w wyjazdowych i przyjazdowych misjach gospodarczych na największe targi zagraniczne, konferencje branżowe, a także doradztwo w zakresie planowania i realizacji działań eksportowych.

Ku silnej marce regionu

Przedstawione przykłady strategii łączą wspólny mianownik – zaplanowana budowa i promocja marki „Świętokrzyskie”, które w działaniach długofalowych zwiększą efektywność zadań związanych z zarządzaniem woje-

wództwem i stanowią istotną część składową planowania rozwoju regionalnego.

Budowa silnej i wyrazistej marki regionalnej, która jest naszą dewizą, to szereg korzyści dla lokalnych przedsiębiorców oraz mieszkańców. To rozwój ekonomiczny oraz podniesienie tożsamości regionalnej. To również nowy wizerunek naszego województwa, jako regionu, w którym warto mieszkać, pracować, inwestować oraz spędzać wolny czas. ■

Renata Janik, marszałek województwa świętokrzyskiego:

– Wykorzystując swój potencjał finansowy i instytucjonalny, chcemy, we współpracy z przedsiębiorcami, wspierać lokalne firmy, szczególnie działające w obszarze inteligentnych specjalizacji, na rynkach zagranicznych i krajowych. Wspólnie prowadzone działania promocyjne pozwolą uzyskać efekt synergii i zwiększyć atrakcyjność gospodarczą regionu.

Biznes przyszłości zaczyna się w Kielcach

Kielecki Park Technologiczny to wyjątkowy ośrodek innowacji w województwie świętokrzyskim, gdzie biznes i nauka idą w parze ku zrównoważonej technologicznie przyszłości. Serce instytucji tworzy zespół wykwalifikowanych specjalistów, wspierających przedsiębiorców na wszystkich etapach rozwoju biznesowego. Ich doświadczenie pozwala firmom rozwijać się, korzystając z najnowszych technologii.

Kielecki Park Technologiczny jest inicjatorem, realizatorem i partnerem szeregu projektów networkingowych, inkubacyjnych i akceleracyjnych oraz badawczo-rozwojowych, które są integralną częścią jego ekosystemu biznesowego.

Jednym z realizowanych programów jest Technopark Kielce DIH, mający na celu ułatwienie cyfrowych transformacji małym i średnim przedsiębiorstwom. Udział w programie daje właścicielom firm dostęp do interdyscyplinarnego konsorcjum ekspertów, zaawansowanej infrastruktury technologicznej oraz wsparcia w pozyskiwaniu finansowania. Projekt umożliwi przedsiębiorcom korzystanie z laboratoriów i centrów badawczych, co przyspiesza rozwój nowych produktów cyfrowych i otwiera możliwości udoskonalenia oferty, jednocześnie obniżając koszty i ryzyko inwestycyjne. Technopark Kielce DIH tworzy przestrzeń sprzyjającą nawiązywaniu wartościowych kontaktów biznesowych, które w przyszłości mogą zapoczątkować innowacyjnymi projektami.

Kompleks nowoczesnych budynków oraz terenów inwestycyjnych stanowi uzupełnienie ekosystemu biznesowego parku. Odpowiadając na potrzeby przedsiębiorców związane z zapotrzebowaniem na przestrzeń, Kielecki Park Technologiczny wraz z miastem Kielce przygotował 4 strefy inwestycyjne, stanowiące zwartą i funkcjonalną strukturę.

www.technopark.kielce.pl
<https://dih.technopark.kielce.pl>

Kielce przygotowane na nowe inwestycje

Kielce stawiają na rozwój przedsiębiorczości. Władze miasta podejmują kolejne działania, których celem jest zapewnienie pełnego wsparcia dla nowych inwestycji, przedsiębiorstw z branży przemysłowej, usług czy IT, start-upów i firm innowacyjnych oraz podmiotów działających w sferze nowoczesnych usług outsourcingowych.

– Współpraca z biznesem to nasz priorytet. Poprzez dialog z przedsiębiorcami, chcemy wypracowywać najlepsze rozwiązania, które pozwolą na rozwój firm działających w mieście. Jednocześnie zapewniamy kompleksową obsługę przedsiębiorców, którzy rozważają możliwość zainwestowania na terenie Kielc. W ten proces angażuję się osobiście, dlatego zapraszam do indywidualnego kontaktu – mówi Agata Wojda, prezydentka Kielc.

Miasto od kilku lat oferuje zwolnienia z podatku od nieruchomości dla nowo wybudowanych budynków produkcyjnych oraz powierzchni biurowych. W Kielcach działa szereg firm z branży spożywczej, maszynowej i metalowej, które w najbliższym czasie planują budowę nowych hal produkcyjnych, m.in. WSP Spółem, producent popularnego Majonezu Kieleckiego, czy Aebi Schmidt, znany dostawca sprzętu utrzymania dróg i lotnisk. Odczuwalny jest także popyt na nowoczesne powierzchnie biurowe.

Ze zwolnień podatkowych mogą skorzystać także przedsiębiorcy spoza województwa świętokrzyskiego. Czekają na nich tereny inwestycyjne na południu Kielc, w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice”. **To ponad 40 ha gruntów objętych MPZP oraz 22 tys. mkw. hal na wynajem. Wkrótce do sprzedaży trafi uzbrojona, bardzo atrakcyjna nieruchomość nieopodal Kieleckiego Parku Technologicznego.** sW Bazie Nieruchomości Inwestycyjnych www.mapa.invest.kielce.pl znajdują się też oferty innych terenów i biur. Pomoc w obsłudze procesu inwestycyjnego zapewnią służby miejskie – firmy mogą liczyć na wsparcie Centrum Obsługi Inwestora Urzędu Miasta Kielce.

Kontakt: coi@um.kielce.pl lub 41 36 76 571.

Informacje o terenach inwestycyjnych, działających tu firmach i zwolnieniach podatkowych: <https://www.kielce.eu/pl/dla-biznesu>.

Dobra współpraca otwiera możliwości

Nasza współpraca z sąsiadującymi gminami jest na wysokim poziomie i układa się bardzo dobrze. Ktoś kiedyś powiedział, że w grupie siła. Na podstawie tych różnorodnych działań realizowanych wraz z sąsiadującymi gminami w stu procentach to potwierdzam – mówi Jerzy Kocój, burmistrz Białzowej.

Jakie są najnowsze inwestycje gminy Białzowa, które mają na celu poprawę infrastruktury, oraz działania podejmowane w celu przyciągnięcia nowych inwestorów do gminy?

– Rok 2024 to bardzo intensywny czas w naszej gminie. Patrząc na realizację strategicznych dla mieszkańców inwestycji, do zagospodarowania mamy ponad 30 mln zł, co stanowi prawie 50 proc. środków budżetowych gminy Białzowa. Część inwestycji została już zakończona, część jest w realizacji, a na niektóre zostały ogłoszone przetargi i czekamy na wyłonienie wykonawców. Najważniejsze inwestycje to oczywiście sieć wodociągowa i kanalizacyjna oraz infrastruktura drogowa. Zrealizowaliśmy kolejny etap 5-kilometrowej sieci kanalizacji sanitarnej. Oznacza to, że aglomeracja białzowska skanalizowana jest prawie w 90 proc., a przed nami kolejne tego typu działa-

nia. Cały czas rozbudowujemy gminny wodociąg. Aktualnie prowadzimy prace przy podłączeniu do sieci wodociągowej 7-kilometrowego odcinka w Nowym Borku Przylasku, a już wkrótce zostanie rozstrzygnięty przetarg na realizację 2 kolejnych odcinków w Białzowej i Nowym Borku. Najważniejsze i najtrudniejsze wyzwanie, przed którym stoi białzowski samorząd, to budowa nowej oczyszczalni ścieków i kanalizacja 2 strategicznych miejscowości: Białzowej Dolnej i Nowego Borku. Jeszcze w tym roku rozpoczną się prace w tym temacie, a patrząc na dalszy rozwój gminy i przyciągnięcie potencjalnych inwestorów, jest to priorytetowe zadanie.

Najczęściej poruszonymi przez społeczność gminy tematami są budowa i przebudowa infrastruktury dróg gminnych oraz chodników. W tym zakresie także prowadzimy intensywne działania. Jeszcze w tym roku powstanie ponad 5 km dróg gminnych z nową nawierzchnią asfaltową. Dla mnie osobiście bardzo ważną inwestycją, która już funkcjonuje i służy lokalnej społeczności, jest budynek wielofunkcyjny przy białzowskim stadionie. Na tego typu infrastrukturę mieszkańcy bardzo długo czekali, a jego funkcjonalność na pewno poprawiła jakość i możliwości treningu oraz zagospodarowanie wolnego czasu młodzieży. Dużo wysiłku kierujemy na rzecz rozwoju mieszkalnictwa jedno- i wielorodzinnego, przygotowując infrastrukturę i tereny temu sprzyjające.

Jakie są główne atuty gminy Białzowa, które mogą przyciągnąć turystów w sezonie zimowym i letnim?

– Bliskość Rzeszowa to główny atut, ale patrząc na szeroko rozumianą turystykę, nasza gmina musi posiadać walory, które będą atrakcyjne dla przyjezdnych gości. Geograficznie gmina Białzowa zajmuje obszar należący do Pogórza Dynowskiego, charakteryzującego się dużymi walorami turystyczno-krajoznawczymi. Można by powiedzieć, że to takie małe Bieszczady. To urokliwe krajobrazy, czyste powietrze, mało przemysłu, punkty widokowe, zabytki sakralne, muzea społeczne i prywatne, trasy nordic walking i ciekawe, zróżnicowane ścieżki rowerowe, z których bardzo często korzystają rowerzyści. Imprezy plenerowe organizowane przez białzowski samorząd nieustannie przyciągają sympatyków zarówno tradycji, jak i dobrej zabawy. Bardzo ciekawy program kulturalno-rozrywkowy dla miejscowych i przyjezdnych oferują Gminny Ośrodek Kultury w Białzowej oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Białzowej.

Jak wygląda współpraca gminy Białzowa z sąsiednimi gminami? Czy są jakieś wspólne projekty realizowane z innymi samorządami?

– Nasza współpraca z sąsiadującymi gminami jest na wysokim poziomie i układa się bardzo dobrze. Są to gminy położone na południe, w niedalekiej odległości od Rzeszowa. Mają one podobną specyfikę jak gmina Białzowa i podobne cele. Potwierdzeniem moich słów jest przede wszystkim temat zagospodarowania odpadów, który rozwiązaliśmy wspólnie z pięcioma ościennymi gminami, tworząc Celowy Związek Gmin – Ekologiczni, którego działal-

ność skupia się na zagospodarowaniu i odbiorze odpadów komunalnych oraz edukacji ekologicznej. Kolejny temat to zbiorowy transport publiczny – ze względu na zmieniającą się sytuację geopolityczną coraz trudniejszy do udźwignięcia przez pojedyncze gminy. Dlatego założyliśmy Związek Gmin – Podkarpacka Komunikacja Samochodowa. Zrzesza on 18 podrzeszowskich gmin, które wspólnie starają się racjonalizować i udoskonalać to zagadnienie, oczywiście z pożytkiem dla naszych mieszkańców.

Rzeszowski Obszar Funkcjonalny to kolejna struktura, w której uczestniczy gmina Błażowa, aby wspólnymi siłami stwarzać jak najlepsze możliwości rozwoju naszych małych ojczyzn. Aglomeracja Rzeszowska to stowarzyszenie, w skład którego wchodzi 10 gmin powiatu rzeszowskiego, a jej główne założenia dotyczą poprawy infrastruktury i jakości życia mieszkańców tych gmin. Podobnie działa Lokalna Grupa Działania – Leader Dolina Strugu, której również jesteśmy członkami. W zakresie rozwoju turystyki działamy w Związku Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego. Jak sama nazwa wskazuje, dbamy w nim o zaplecze tu-

rystyczne dla naszych gmin. Przykładowo wymiernym działaniem gminy Błażowa w tym roku będzie przebudowa 2 km ścieżek rowerowych w nawierzchni asfaltowej.

Ktoś kiedyś powiedział, że w grupie siła. Na podstawie tych różnorodnych działań realizowanych wraz z sąsiadującymi gminami w stu procentach to potwierdzam.

Jakie są pana cele i wizja na przyszłość gminy?

– Dużo można by było o nich pisać. Prawie 20 lat doświadczenia w samorządzie pozwala mi na dość racjonalne i obiektywne spojrzenie na różne tematy, choć cały czas przychodzą nowe pomysły, pojawiają się nowe możliwości i nowe perspektywy rozwoju naszej gminy. Bardzo ważny jest m.in. dalszy rozwój inwestycji liniowych i drogowych. Wynika to z długofalowej polityki planistycznej, ale także z codziennych wielopłaszczyznowych rozmów z mieszkańcami gminy.

Pomysłów mam naprawdę wiele – niektóre są jeszcze w wersji marzeń, inne mają bardziej namacalny kształt, część jest zrealizowana, część rozpoczęta, a inne są w fazie projektowania, ale we współpracy z samorzą-

dem będę dążył do tego, żeby w bieżącej kadencji jak najwięcej tych zaplanowanych inwestycji powstało i jak najwięcej z nich stało się rzeczywistością. Zależy mi bowiem, żeby faktycznie zaczęły one funkcjonować w przestrzeni publicznej, żeby były zauważalne. Na pewno wszystkie te działania inwestycyjne mają służyć mieszkańcom gminy, przekładając się na ich zadowolenie, uśmiech i coraz lepsze, bardziej komfortowe warunki do życia.

Dwukadencyjność w wyborach samorządowych to dobre czy złe rozwiązanie?

– Najczęściej staram się wypowiadać na tematy, na które mogę mieć realny wpływ, a regulacje dotyczące dwukadencyjności są poza jurysdykcją burmistrza. Jednak nie tylko ja, lecz także moi koledzy, samorządowcy, podzielamy opinię, że wybory wójta, burmistrza czy prezydenta miasta to wybory bezpośrednie, dlatego każdy, kto ma prawo wyborcze, może w nich startować i uczestniczyć. Jeżeli miejscowa społeczność popiera i akceptuje działania poszczególnych włodarzy, to dlaczego ograniczać ich funkcję do 2 kadencji?

Rozmawiał Piotr Nowacki

Jesteśmy EKO dla klimatu

Odbiór i zagospodarowanie odpadów

Edukacja ekologiczna

Sprzedż surowców wtórnych

Usługi transportowe hakowcem i ruchomą podłogą

Gospodarka Komunalna w Błażowej Sp. z o.o.

tel. 17 230 14 44 gkblazowa.pl

Wykorzystać szanse na rozwój

Głównym założeniem inwestycyjnym naszej gminy jest realizacja inwestycji przy jak największym zaangażowaniu środków zewnętrznych. Przy tak małym samorządzie oraz słabych dochodach realizacja takich zadań musi być oparta na dużych środkach zewnętrznych – mówi Krzysztof Gil, wójt gminy Gręboszów.

Został pan wójtem na kolejną kadencję. Czy będzie pan kontynuował dotychczasową politykę, czy wraz ze zmieniającą się rzeczywistością ma pan nową wizję zarządzania?

– Mieszkańcy ponownie udzielili mi duży kredyt zaufania, a to oznacza, że ocenili pozytywnie dotychczasową politykę, którą prowadzę dla rozwoju naszego samorządu. Wizja gminy Gręboszów, którą zaprezentowałem w 2018 r., krok po korku jest realizowana. Części tych zadań z różnych względów nie udało się wykonać w ponad 5-letniej kadencji. Kontynuacja tych projektów jest drogą, którą musimy podążać, aby cały czas dynamicznie się rozwijać. Kolejne 5 lat to długi okres, w którym musimy brać pod uwagę nową rzeczywistość. Na pewno będziemy zmagać się z nowymi uwarunkowaniami, które przyniesie nam przyszłość.

Jakie są aktualne priorytety samorządu na nadchodzące miesiące, a w dłuższej perspektywie lata?

– Priorytetem dla naszego samorządu jest oczywiście dokończenie inwestycji, które są już w realizacji. W tej

chwili mamy kilka dużych, strategicznych zadań. To m.in. obwodnica w ciągu drogi DW973, budowa przedszkola ze żłobkiem, rozwój infrastruktury drogowej oraz uchwalenie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Najważniejsze, aby wszystkie te inwestycje zmieściły się w zakładanym budżecie. Będziemy dbać, aby żadna pozyskana złotówka nie musiała być zwrócona.

W dłuższej perspektywie czekają nas wyzwania infrastrukturalne związane z obecnymi inwestycjami. Rozwój dróg w obrębie nowej obwodnicy, nowa oferta kulturalna z nowym obiektem Centrum Kultury, Gminne Muzeum, Strefa Aktywności Gospodarczej z prawdziwego zdarzenia, Inkubator Przedsiębiorczości – to przykładowe zadania, które chcemy zrealizować, aby poprawić komfort życia mieszkańców i dać naszej gminie szansę na rozwój.

Jakie są główne założenia polityki inwestycyjnej gminy Gręboszów?

– Głównym założeniem inwestycyjnym naszej gminy jest realizacja in-

westycji przy jak największym zaangażowaniu środków zewnętrznych. Przy tak małym samorządzie oraz słabych dochodach realizacja takich zadań musi być oparta na dużych środkach zewnętrznych. Tylko pojedyncze inwestycje są u nas realizowane bez jakiegokolwiek wsparcia zewnętrznego. Drugim bardzo ważnym dla mnie elementem polityki inwestycyjnej jest postawienie na jakość, a nie na ilość. Jeżeli już coś robimy, nie uznajemy półśrodków. To pozwala zapomnieć o problemach poinwestycyjnych na lata. Trzeci filar polityki to wsłuchiwanie się w głos mieszkańców. Inwestycje są realizowane dla nich, to przecież oni będą z nich korzystać i oni będą je oceniać. Dlatego dyskusja przed rozpoczęciem prac projektowych oznacza mniej problemów na etapie wykonywania inwestycji.

Co stanowi dziś największe utrudnienie w pracach samorządu i hamulec dla rozwoju lokalnego?

– Myślę, że to nie będzie tylko moje stanowisko, ale wielu samorządowców. Największym hamulcem pracy i rozwoju jest ciągle zmieniająca się administracja i niestabilne finansowanie samorządu. Notorycznie zmieniają się przepisy obejmujące samorząd, regulacje dotyczące realizacji inwestycji, czasem nasze inicjatywy są blokowane przez instytucje państwowe. Kolejnym hamulcem są finanse. Co roku jest inny klucz do wyliczenia subwencji centralnej. Istotnym utrudnieniem jest również brak jasnego harmonogramu naborów dla samorządów. Trudno jest przygotować dokumentację do naborów, gdy pojawiają się one nagle i mamy krótki czas na aplikację. To są czynniki niezależne od nas.

Są również przeszkody lokalne, takie jak demografia, stan finansów gminy czy też uwarunkowania topograficzne, ale z tymi problemami trzeba sobie radzić we własnym zakresie.

Rozmawiał Piotr Nowacki

Gospodarka Małopolski: ciężka praca – dobre efekty

Małopolska od wieków stanowi silny ośrodek gospodarczy, kulturalny i turystyczny. Dzisiaj swój rozwój zawdzięcza codziennej pracy mieszkańców oraz rozsądnej polityce władz regionu. – Województwo małopolskie jest wspaniałym miejscem do życia, pracy i prowadzenia interesów. To efekt naszej polityki rozwojowej: dbamy o rozwój gospodarczy i rozsądne wykorzystanie zasobów dla dobra wspólnego. Sukcesy dają nam satysfakcję i mobilizują do dalszej pracy – mówi Łukasz Smółka, marszałek województwa małopolskiego.

Globalne marki i lokalne start-upy

Google, Shell, MAN – to tylko niektóre światowe koncerny, które zainwestowały w Małopolsce. Globalne firmy przyciąga przede wszystkim bezpieczeństwo regionu i jego potencjał.

Regionalną przedsiębiorczość pobudza zaś program „Małopolska – tu technologia staje się biznesem”. Jest on odpowiedzią na zapotrzebowanie lokalnej społeczności start-upowej. Dzięki

tej inicjatywie Małopolanie zyskują nowe umiejętności i nawiązują kontakty biznesowe.

Wsparcie dla inwestorów

Wsparcie ekspansji i budowanie wizerunku małopolskich firm oraz pomoc tym przybywającym do Małopolski stanowią główny filar działalności Centrum Business in Małopolska – miejsca wzmacniającego potencjał gospodarczy regionu.

Doceniana jakość

Małopolska jest wysoko oceniana przez obserwatorów. Od lat region nieprzerwanie plasuje się w czołówce rankingów atrakcyjności inwestycyjnej. W 2024 r. otrzymał specjalne wyróżnienie w konkursie „Europejski Region Przedsiębiorczości”.

Pole możliwości dla nowoczesnej gospodarki – taka jest Małopolska. Władze regionu zapraszają inwestorów.

www.malopolska.pl

Rabka-Zdrój na cztery pory roku

Rabka-Zdrój to jedno z najpopularniejszych w Polsce uzdrowisk dla dzieci i dorosłych. Słynie z solanek, wykorzystywanych głównie do leczenia schorzeń układu oddechowego i krążenia. Oprócz terapeutycznych kąpiel i inhalacji kuracjusze mają do wyboru gamę zabiegów spa i wiele aktywności.

Fot. Piotr Kuczaj (3)

Atutem Rabki jest nowoczesna infrastruktura uzdrowiskowo-lecznicza oraz sportowo-rekreacyjna. Przykładem są Rabczańskie Bulwary z traktem pieszym i ścieżką rowerową, odnowionymi kładkami, oświetleniem i ciekawymi aranżacjami zieleni. Warunki do rekreacji zapewniają ścianka wspinaczkowa, siłownia zewnętrzna i boisko do siatkówki plażowej. Najnowszą inwestycją jest Wodny Plac Zabaw z fontannami, wirami wodnymi i kulami wodnymi. Jest też strumyk z kółem młyńskim i półkami wodnymi. W otoczeniu placu przygotowano miejsce odpoczynku wśród zieleni.

Rabka-Zdrój zaprasza całe rodziny. Najmłodszych i nieco starszych nie trzeba zachęcać do zabawy w Rodzinnym Parku Rozrywki „Rabkoland” oraz wizyty w Teatrze Lalek „Rabcio”. Powodzeniem cieszy się też Skansen Taboru Kolejowego w Chabówce. Serce miejscowości to Park Zdrojowy. Tu, w pobliżu źró-

dła „Helena”, czekają ogólnodostępna, bezpłatna Tężnia Solankowa i Pijalnia Wód Mineralnych. W parku można skorzystać z urządzeń sportowych, kortów tenisowych, placów zabaw, miasteczka komunikacyjnego, skate parku oraz street workoutu.

Rabka-Zdrój obfituje w trasy turystyczne, przyrodnicze i kulturowe. Przez miasto przebiegają szlaki piesze, zarówno dla wytrwałych wędrowców, jak i spacerowiczów. Uzdrowisko leży na trasie najdłuższego szlaku pieszego w polskich górach – Głównego Szlaku Beskidzkiego. Przez uzdrowisko przebiega też „Leśna Ścieżka Edukacyjna” na terenie Uroczyska „Krzywoń”.

Rabka-Zdrój zaprasza przez cały rok, oferując znakomite warunki do regeneracji i rekreacji oraz atrakcje, wśród których każdy znajdzie coś dla siebie.

www.rabka.pl

Dumni ze Starogardu

W ciągu ostatnich 10 lat zrealizowaliśmy setki inwestycji, które poprawiły bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców. W rozwój Starogardu zainwestowaliśmy ponad 300 mln zł. Blisko 200 mln zł pochodziło ze źródeł zewnętrznych. Gdyby nie skuteczne pozyskiwanie środków z UE i programów rządowych, o wielu inwestycjach moglibyśmy pomarzyć – mówi Janusz Stankowiak, prezydent Starogardu Gdańskiego.

Jakie kierunki można uznać za filary rozwoju Starogardu Gdańskiego?

– Starogard od lat rozwija się w sposób zrównoważony. Tyle samo uwagi poświęcamy poprawie infrastruktury i gospodarki, ochronie środowiska i sprawom społecznym. Zależy nam, by Starogard był miastem przyjaznym do życia. Poprawiamy więc miejską infrastrukturę, modernizujemy drogi, doświetlamy przejścia dla pieszych, rozbudowujemy sieć kanalizacyjną, budujemy nowe mieszkania. Nie zapominamy przy tym o tworzeniu przestrzeni atrakcyjnych dla mieszkańców oraz miejsc służących rekreacji i aktywności. Staramy się przy tym nieustannie rozszerzać ofertę kulturalną, która zaspakaja gusta i potrzeby różnych grup społecznych, od najmłodszych po seniorów. Obecnie duży nacisk kładziemy na rozwój turystyki i promocję miasta jako stolicy przepięknego regionu Kociewie.

W jakiej mierze w realizacji celów strategicznych pomagają samorządowi środki zewnętrzne, w tym fundusze europejskie?

– W ciągu ostatnich 10 lat zrealizowaliśmy setki inwestycji, które poprawiły bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców. W rozwój Starogardu zainwestowaliśmy ponad 300 mln zł. Blisko 200 mln zł pochodziło ze źródeł zewnętrznych. Gdyby nie skuteczne pozyskiwanie środków z UE i programów rządowych, o wielu inwestycjach moglibyśmy pomarzyć. Miasto musi się rozwijać, aby nadążać za wymogami współczesności i odpowiadać na potrzeby mieszkańców i przedsiębiorców. Dlatego poprawa miejskiej infrastruktury, która ma ogromny wpływ na jakość życia, jest naszym priorytetem. Poza tym nowe przedsięwzięcia są najczęściej impulsem dla inwestorów z sektora prywatnego. Zachęcają ich do lokowania kapitału w mieście i realizowania cie-

kawych projektów. Ogromne dofinansowania z Unii w latach 2014–2018 oraz programów rządowych w ostatniej kadencji sprawiły, że Starogard Gdański stał się przykładem dynamicznie rozwijającej się gminy. To właśnie te wyliczone i sprawnie realizowane przedsięwzięcia napędzają wszystkie dziedziny naszego życia. Oczywiście kosztuje to dużo pracy i wysiłku, lecz patrząc na rezultaty, wiem, że dobrze wykorzystaliśmy ten czas i możliwości.

Co decyduje o tym, że Starogard Gdański jest miastem przyjaznym dla inwestorów?

– Przede wszystkim wzajemna otwartość na współpracę i dialog. Na naszą pomoc mogą liczyć wszyscy przedsiębiorcy. Dobra kondycja firm działających na terenie miasta ma ogromny wpływ na jego rozwój. Samo miasto funkcjonuje trochę jak przedsiębiorstwo. Umiejętne zarządzanie nim przynosi niewyczerpane zyski w postaci zadowolenia mieszkańców, w tym inwestorów. Dlatego w codziennej pracy korzystam z wiedzy i doświadczenia lokalnych przedsiębiorców. Nasza współpraca zaowocowała wieloma, obustronnie korzystnymi projektami inwestycyjnymi oraz społecznie przydat-

nymi, jak choćby ostatni Dobroczynny Bal Prezydencki, podczas którego zebraliśmy 182 tys. zł. Pieniądże przekazaliśmy Centrum Pomocy Dzieciom w Starogardzie, działającym przy Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, na walkę z krzywdzeniem najmniejszych i najbardziej niewinnych.

Od 2015 r. w mieście działa też Społeczna Rada Gospodarcza, w skład której wchodzi przedstawiciele lokalnych środowisk: biznesowego i naukowego. W ramach budowania społeczeństwa obywatelskiego w 2015 r. rozpocząłem cykl spotkań gospodarczych w siedzibach lokalnych przedsiębiorców, które stały się platformą dyskusji na temat rozwoju miasta i lokalnej przedsiębiorczości.

Magnezem dla inwestorów może być też położenie miasta w niewielkiej odległości od Trójmiasta, przy trasie krajowej nr 22, łączącej Berlin z Kalininem, a także w bezpośredniej bliskości autostrady A-1. Bliskość lotniska w Rębiechowie oraz portów i baz promowych w Gdańsku i Gdyni gwarantuje dogodne połączenia z krajami skandynawskimi i praktycznie z całym światem. Oczywiście wciąż staramy się tworzyć i uzbrajać dogodne obszary inwestycyjne, dające możliwość rozwoju biznesowego.

Na jakie wsparcie samorządu mogą liczyć dla swoich projektów inwestorzy?

– W zakresie rejestracji nowych działalności gospodarczych w mieście bardzo sprawnie działa Wydział Inicjatyw Gospodarczych. Inwestorzy mogą liczyć na wiele ulg podatkowych. Nowe obiekty, wybudowane do 2030 r., są zwolnione z podatku od nieruchomości. Miasto organizuje też spotkania z przedstawicielami Punktu Informacji Funduszy Europejskich dla Pomorza. Obecnie w porozumieniu ze Starogardzkim Klubem Biznesu Związkiem Pracodawców oraz Cechem Rzemiosł

opracowujemy program doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych i średnich.

A co oprócz edukacji czyni Starogard dobrym miejscem do życia?

– Atutem naszego miasta jest doskonała lokalizacja i dynamika rozwoju. Zmiany, jakie zachodzą w Starogardzie, dotyczą każdej sfery życia. Dużo zainwestowaliśmy w rozwój społeczny. Mamy bogatą ofertę imprez sportowo-kulturalnych, doskonale zorganizowaną infrastrukturę sportową. Jest Dom Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, powstaje Klub Seniora. Wspieramy stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Współpracujemy też z lokalnym biznesem, dbając o rozwój gospodarki i o ochronę środowiska. W tej kadencji szczególnie stawiamy na rozwój mieszkalnictwa. W tym roku oddaliśmy ponad 30 nowych mieszkań komunalnych, a w planach mamy budowę kolejnych 7 bloków.

Myślę, że miasto staje się też coraz bardziej atrakcyjne do życia dla ludzi młodych, studentów i rodzin. Oprócz dobrze zorganizowanego systemu oświaty jest gdzie pójść na spacer, pojeździć rowerem, pobiegać. Młodzi mają w Starogardzie mnóstwo możliwości do rozwijania swoich pasji i talentów. Mamy jedną z najlepszych baz sportowych w województwie. Oprócz stadionu i kilku hal sportowych do dyspozycji mieszkańców oddaliśmy piękny skatepark, tor do jazdy na BMX-ach, rolkowiska, trzy boiska typu Orlik, wielofunkcyjne boisko do uprawiania sportów plażowych, baseny, korty tenisowe i ściankę wspinaczkową.

W Starogardzie prężnie działa też Starogardzkie Centrum Kultury. Tu w kilkunastu pracowniach artystycznych młodzież i dzieci mogą się twórczo rozwijać. Jest szkoła muzyczna I stopnia. Na podwórkach osiedlowych pojawiły się kolorowe place zabaw, boiska, siłownie pod chmurką. Z myślą o młodych organizujemy przynajmniej dwa koncerty muzyczne w roku z udziałem gwiazd. Wiemy też, jak ważne dla rodziców jest to, aby ich dzieci miały szeroką gamę zajęć pozalekcyjnych, które dadzą im przestrzeń do samorozwoju. Zależy nam, aby młodzi osiedlali się w Starogardzie, aby tu żyli i podejmowali pracę. Miasto to przecież ludzie, to oni są najważniejsi.

Jak ważna dla miasta jest turystyka i jak samorząd wspiera jej rozwój?

– Starogard Gdański nie jest typowym miastem turystycznym, ale leży

Rynek Miejski w Starogardzie Gdańskim

w dolinie rzeki Wierzyca, w niewielkiej odległości od Trójmiasta, w centrum Kociewia. Jest tzw. bramą do Borów Tucholskich, miastem ze średniowiecznymi zabytkami, pięknym rynkiem i oazą zieleni w samym jego sercu. Funkcjonują tu ciekawe miejskie szlaki turystyczne. Starogard kulturuje też tradycje Kurkowego Bractwa Strzeleckiego czy Szwadronu 2 Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich. Turysta odwiedzający Starogard może zajrzeć do Kasyna Oficerskiego, na strzelnicę, do Muzeum Ziemi Kociewskiej. Markę miasta budujemy jednak na hasło „Starogard – tu rodzą się gwiazdy”. Jedną z nich był Kazimierz Deyna. Odwiedzający miasto mogą przejść się szlakiem Kazika, zobaczyć dom, w którym się urodził, i boisko, na którym trenował. W 2025 r. zakończymy budowę Centrum Sportowo-Edukacyjnego im. Kazimierza Dey-

Rolkowisko

ny z pierwszym w Europie multimedialnym muzeum dedykowanym wybitnemu piłkarzowi, które, mam nadzieję, przyciągnie fanów sportowca z całego świata.

Z myślą o najmłodszych tworzymy też szlak miejskich figurek, tzw. „Gwiazdeków”, które umieszczamy w atrakcyjnych punktach Starogardu. Dzieci chętnie szukają tych postaci, ucząc się posługiwania mapą. Dysponujemy też jednym z najlepiej wyposażonych na Pomorzu parkingów dla kamperów, tuż przy kompleksie letnich basenów odkrytych i ekologicznej ścieżce spacerowej doliną Wierzyca. Po rzece można popływać kajakami, bo jesteśmy włączeni w Pomorski Szlak Kajakowy. Choć Starogard nie jest typowym miastem turystycznym, jest tu wiele ciekawych miejsc, które warto zobaczyć, np. z wieży widokowej, którą zamierzam wybudować w tej kadencji.

Z czego jest pan najbardziej dumny, od 10 lat piastując urząd prezydenta miasta?

– Kiedy w 2014 r. obejmowałem stanowisko prezydenta, postawiłem sobie konkretne cele. I nie chodziło wyłącznie o zmiany wizualne w miejskiej infrastrukturze, lecz także o zmiany mentalne. Starogard wypiękniał, ale najważniejsze jest to, że mieszkańcy stolicy Kociewia zaczęli mówić o swoim mieście z dumą. To uważam za swój największy sukces.

Rozmawiała
Magdalena Szczygielska

Restauracja Spichlerz Gliwice to magiczne miejsce. Wystarczy spojrzeć na kamienne ściany budynku, które latem ostanta bujna roślinność, co dodaje lokalowi uroku, tajemniczości i intymności.

Spichlerz został wzniesiony w XVII w., a według niektórych źródeł historycznych jeszcze wcześniej – pierwsze wzmianki i zachowane ryciny pochodzą z XIII w. Dziś zabytkowy budynek w Starych Gliwicach stanowi serce średniowiecznej restauracji, w której dominują naturalne materiały: kamień i drewno.

Wędliny, ryby i sery są wędzone we własnej wędzarni, a wołowina jest sezonowana na oczach gości. Autentyczny smak potraw podbijają zioła z własnego ogródka. Na deser czekają słodkości nawiązujące do staropolskich smaków, przygotowywane na miejscu.

W murach Spichlerza Gliwice znajdują Państwo trzy odrestaurowane sale:

- **Kominkową** – przeznaczoną do serwisu a'la carte
- **Spichrzową** – ze względu na zagospodarowany kącik dla dzieci rekomendowaną jest szczególnie rodzinom
- **Pod Kuchnią** – z przeznaczeniem głównie na przyjęcia do 50 osób

Warto osobiście odwiedzić historyczne wnętrza, poczuć niezwyczajną atmosferę miejsca i przenieść się w czasie za sprawą dań bazujących na tradycyjnych recepturach.

Restauracja Spichlerz
ul. Wiejska 16b, 44-121 Gliwice
tel. +48 607 150 701,
restauracja@spichlerzgliwice.pl,
www.spichlerzgliwice.pl

Jasiołka

TRADYCYJNE I EKOLOGICZNE WĘDLINY Z PODKARPACIA

MISTRZOWIE MASARSKIEGO RZEMIOSŁA

Dawno temu, w czasach Galicji, najlepsi masarze produkowali wędliny, o jakich nam się nie śniło. Wędliny urzekające smakiem, wyglądem, niebanalnym aromatem, które wprost pieściły zmysły i podniebienie.

Dziś polską tradycję masarstwa kultywuje „Jasiołka”, wytwarzając wyroby na podstawie przepisów pochodzących z Elitarnej Galicyjskiej Szkoły.

Od tego czasu ZM „Jasiołka” przestrzega odwiecznych zasad przyprawiania, marynowania, komponowania smaków oraz wędzenia mięs i wędlin.

„Jasiołka” to wyroby jedyne w swoim rodzaju. Wysokogatunkowe wędliny, najlepsze składniki i proces tworzenia inspirowany pieczołowicie strzeżonymi przepisami, a to wszystko dopełnione procesami wędzenia i długiego okresu dojrzewania.

W naszej ofercie znajdują Państwo szeroki wachlarz produktów surowo dojrzewających, tradycyjnych i ekologicznych oraz przetworów mięsnych.

„Jasiołka” to więcej niż firma. To pasja i tradycja, którymi pragniemy dzielić się z innymi.

www.jasiołka.pl

Politechnika Śląska

Jedyna w Polsce cywilna uczelnia, która kształci kontrolerów ruchu lotniczego

STUDIA LOTNICZE NA POLITECHNICE ŚLĄSKIEJ

NAWIGACJA POWIETRZNA
MECHANIKA I EKSPLOATACJA LOTNICZA
INŻYNIERIA LOTNICZA I KOSMICZNA
KONTROLER RUCHU LOTNICZEGO

EURECA-PRO

UCZELNIA
BADAWCZA

INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI
Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

www.polsl.pl • <https://rekrutacja.polsl.pl/>